

~~Q. N. 217~~

EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

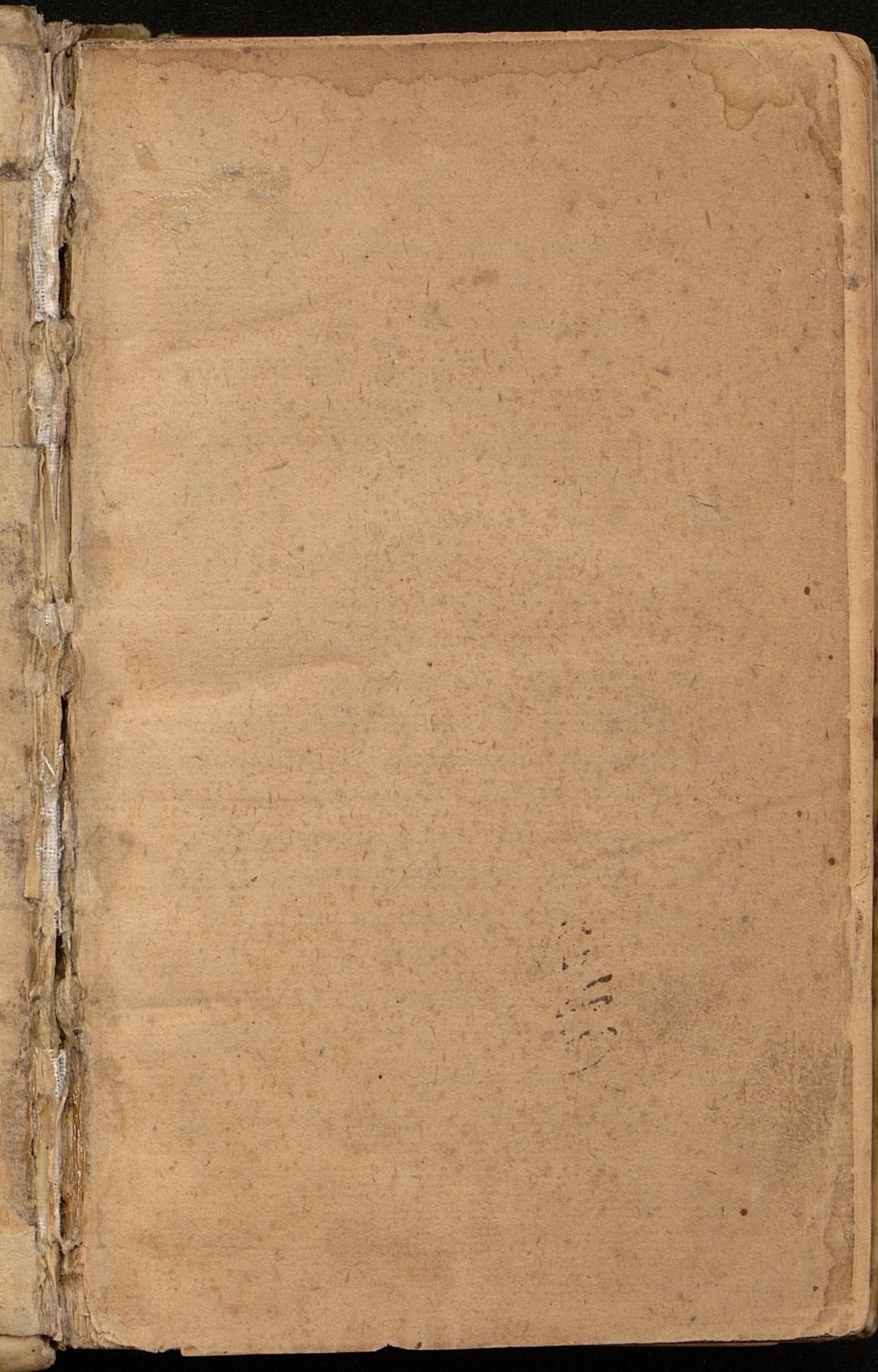
III A 121.

SIGNAT. c1515CCCXIII.

1169

B

1111

Ung IV A 121

DECAS DIATRIBARUM LOGICARUM IN SEX

Syllogas distributa:

IN QUIBUS

CANONES

LOGICI PRÆCIPUAM

HABENTES DIFFICULTATEM POTISSIMUM ex Aristotele dijudicantur, enodantur, resolvuntur;

Ad disputandum antehac proposita privato exercitio.

SVFFRAGANTE VENERANDO

Collegio Philosophico Illustris Marpurgensis

Academie,

à

M. JOHAN-CONRADO

DANNHAWERO, NUNC IN IN-

clyta Argentoratensi Academia Eloquen-
tiæ Professore.

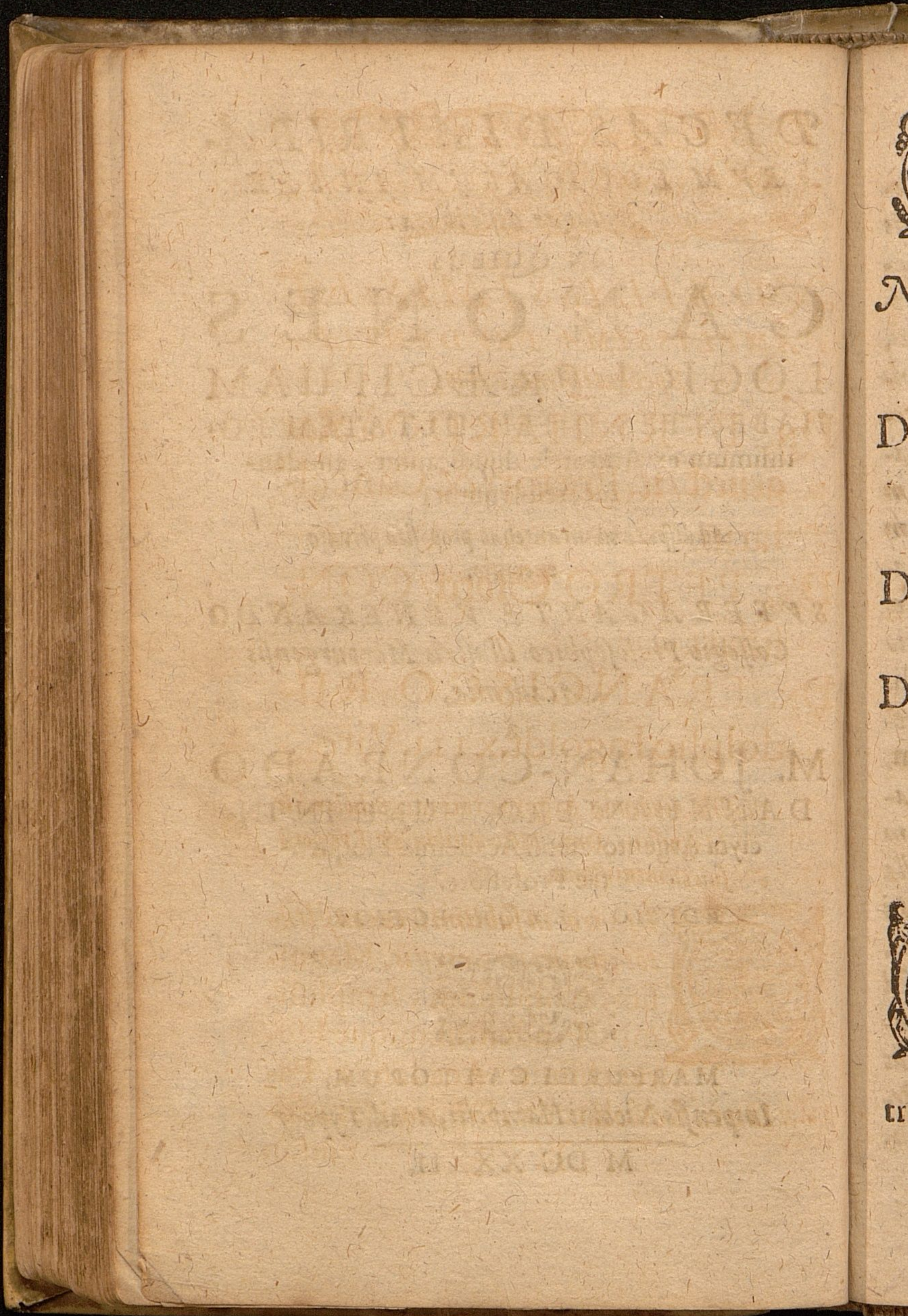
EDITIO III. CORRECTIOR.

MARPURGI CATTORUM,

Impensis Nicolai Hampelii, Acad. Typogr.

M DC XXXII.

A

D

D

D

C

NOBILISSIMIS ET
AMPLISSIMA PRUDENTIA

Speclatissimis Viris:

DN. BERNHARDO à Ra-
geneck / r. Prætori & Cancel-
lario.

DN. PETRO Storck / CON-
sulari.

DN. FRANCISCO RU-
dolpho Ingoldt, xiii. Viro.

*Illustris Academiæ Argentoratensis Scholarchis
Magnificis, Dnn. Meccenatibus & Evergetis
suis clementissimis.*

*Vi viros in sublimi loco constitu-
tos, quales & vos estis, Magni-
fici, Nobilissimi, Amplissi-
mi, Prudentissimi que Flo-
rentissimæ Academiæ Pa-
triæ Dnn. Scholarchæ, Domini Gratio-
sissimi,*

);(2

fissim,

EPISTOLA

sissimi, operibus suis praefigunt, ut inde sibi lucem facerentur; imprimis in rei, quam typis vulgant, laudes prius late expaciari, depraedicare dignitatem, persuadere utilitatem operose satagunt. Mihi eo labore non est opus, qui hunc meum partum in famae templo suspendo, Diis tutelaribus iis sacrum, quibus preciosa semper habita sunt studia illa, sine quarum anticipata notitia non feliciter quisquam ad superiores pervenire possit scientias, quam Ladas aliquis curras sine pedibus, canat Tamyras sine carminibus, aut pingat Apelles sine coloribus. Reddenda mihi potius ratio est, cur vobis, Domini submissè colendi, opusculum hoc Academicum addictum velim. In fronte autem pono Gratitude, qua me vobis obaratum novi totum, qui pati non possum, ut vestrorum tot beneficiorum memoria cum usu interrumpatur: cumque illa fuerint publica, publico quoque digna mihi visa sunt praconio, neque furtivè, in angulo, atque ad aurem; quod inficiandi genus est: sed in propatulo, sub dio, & in theatro Germaniae concelebranda. Vestrum est, hoc munus magnum non à re oblatum, sed ab affectu dedican-

DEDICATORIA.

dicantis, accipere animo sereno, quo etiam modo minores victimæ placebant Diis, cum hecatombas offerre facultas negaret: Paria facturus eram, nisi vester mihi splendor ac felicitas obstaret. Succenturiata priori causa est, ut potentes haberem defensores contra omnes livoris morsus, qui mihi Vlmorum instar eritis, quibus adhæret vitis humili naturâ arbustum, & cum aliàs per terram serperet, Vlmi quasi maniculis atrectatur, inq; magnam erigitur proceritatem. Iam enim mihi palpitat pectus, & oberrant auribus istæ voces; sepeliri isthac silentio debuisse, quæ inclarescendi studium per nobiles inimicitias præferre videantur, (Momo scilicet iudice:) Iamq; audio dicentem:

Non ideò debet pelago se credere, si
qua

Audeat exiguo ludere cymbalacu.

Hos & similes albentis invidiæ ictus facile amolietur vestra Authoritas, quæ radio sui splendoris dissipabit nebulas istas plebecula, cujus ingenium cum bestiis ad terra pavimentum defixit vel natura, vel veriùs negligentia. Quî enim lucem fugiam, cui vos tanti

):(3

Phos-

EPISTOLA

Phosphori prælucebitis? Deniq; extare vobis aliquod argumentum volui, non prorsus à me susq; deq; habitæ Philosophiæ sanioris antiquæ, immixtæ, (quo de me tacente, testabitur Sylloge V. Diatribæ VIIIæ Can. V.) quæ etsi non suppeditet aurum & gemmas, unde fiat λογείον illud pectorale Pontificis sacri, cavet tamen accurate, ne quid illius togam deformet impexum aut inhonestum. Semper me blanda illa imbuit opinio eluctari ex hoc errorum humanorum pelago facilius posse, qui cum sanctiori Theologiæ se manciparit, subsecivas tamen horulas Philosophiæ quoque dandas, existimabit: gratulabitur sibi de felici successu laborum suorum non minus, ac Naucleri de Alcedoniis celebrandis viso Helenæ sidere non solitario, sed socio. Vivite beatissimè Domini ac Mecœnates, humillimo animo suspiciendi: Vivite Choro, ut à nutricibus vestris uberibus pendula Ecclesia diutissimè radices agat, crescat, vigescat; ut in seminario Ecclesiæ Scholâ pulcherrimæ victoriæ anceps palma maneat; Impensiorine curâ à vobis Literarum cultores promoti, an ab iisdem ardentiori affectu redamati fueritis. Vivite Foro, ut in rostris curiæ vestræ

D E D I C A T O R I A .

vestrae mutuis se osculis prosequantur pax & justitia. Vivite vobis, ut aspirantibus divina gratia Zephyris membra corporum vestrorum contra morborum insultus firma, & contra senectutis imbecillitatem sint fidelia. Dabam Marpurgi, è Museo meo, Idib. Ianuar. Anno M DC XXVI.

Magnificentiae, Nobilitatis, ac Amplitudinis Vestrae

Cultor addictissimus, subjectissimus,

M. Joh. Conradus Dannhauer,
Poët. Laur. & SS. Th. Stud.

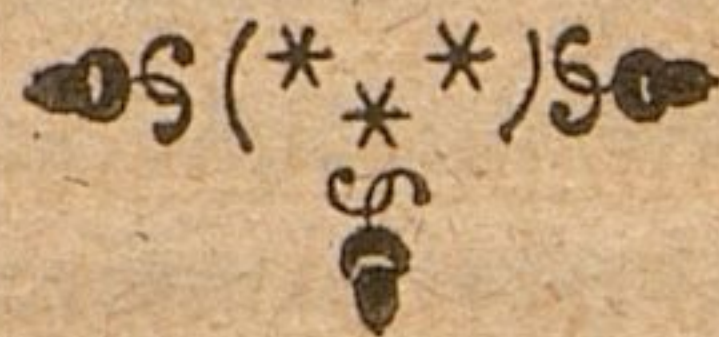

SCHEDIASMA
ad Lectorem.

IN LAUDEM ORNATISSIMI, ACUTISSIMIQUE
Logici, authoris, Poëtæ felicissimi, &c.

Ingenium si vis authoris nosse Magistri,
Assiduâ hunc, lector, perlege mente librum.
Succinctos Logicæ canones complectitur artis,
Quos tibi solerti pagina docta dabit.
Quæ multis alius præcepta ambagibus usus,
Condidit, in parvum hoc contulit author opus.
Hæc tibi tu tenui coëmes compendia numo,
„ Ingenio ingentes sicq; parabis opes.
Ergo promptus agas grates ex corde, Magistro,
„ Qui totam Logicam te docet arte brevi.

Authore Theodoro Victore,
Prof. Græc. P.

STL.

*SYLLOGÆ PRIMÆ
CANONUM LOGICORUM*

DIATRIBĒ I.

*CONTINENS CANONES DE
Logica & Prædicationum Logicarum
naturâ.*

*Præf. M. Iohanne Conrado Dannhauvero, &c.
Resp. Iohanne Conrado Keipfio, Biberaviensi.*

CANON I.

*Logica fabricat instrumenta ad docendi mo-
dos, Scal. Exerc. 1. s. 3.*

NON tam pro Helenâ certatum credo à
Græcis, quàm pro genere Logicæ à πο-
λυκεφάλω Logicorum vulgò: *Et quia
etiam deformes buccæ suos habent basia-
tores, Scal. lib. 6. de re Pœt. cap. 4.* hinc pro vero &
germano genere multi falsum arripiunt. Quod
habitus illa sit mētis ὁμοθυμαδὸν conspiratur: in
sapientiæ, intellectus aut prudentiæ fastigium
eandem nemo adhuc, quod viderim, sublima-
vit. Pro scientiâ grandine potius, quàm fulmine
Argumentorum pugnatur.

A

Ex

Exposito Canone I. *δηληκῶς* demonstro, scientiam non esse genus logicae. II. *φεικῶς* efficio illius Genus rectius Artem dici. In fronte autem, si scientiam opponas ignorantiae & laxiori *παρρησίᾳ* utare, non repugnarem logicam vocare scientiā, nisi celeusmate arcano me Philosophus omni calumnia potior feriret, quando *l. 3. de Cael. c. 8. t. 68. ait, Philosophi esse ἀπειρολογεῖσθαι, καὶ μὴ εἰ παρόδ' εἰς τὰς λόγους ἀποδέχεσθαι.* Immo quia scientiae alicuius ποιητικῆς idem meminuit *l. 3. de Cael. cap. 7. t. 61. largiar logicam hoc modo scientiam dici posse, ubi tamen scientiam ποιητικὴν & artem esse συνώνυμα omnes agnoscunt, si excipias λογομάχας.* Caeterum scientiae indolem si accuratiori ἐρευνῆ indago, invenio in illa non tantum animi scientis atque praceptorum exigi certitudinem, sed & objectum, (*ὅτι τὸ εἶναι δεχεται ἄλλως εἶναι, lib. 1. post. c. 2.*) ἐκ ἀνάγκης καὶ αἰτιῶν: nec dum satis est: (nam quod Antagonistis vulgò obvertitur, res logicas esse notiones secundas contingentes, id adhuc nervum non rumpit, cum haec non objecta, sed effecta logica sint) requiritur igitur ultra, ut sit *θεωρητὸν* ultimatè, ut *θεωρεῖα* sistatur in objecti sui nuda contemplatione, *l. a. Min. Metaph. c. 2.* Atqui logicae longè aliud est ingenium. Est enim in *illarum disciplinarum classe, quae etsi non semper extra hominem, extra contemplationem tamen exeunt, Scal. Exerc. 307. sect. 23.* fabricat illa instrumenta sciendi, ut superior Canon ostendit, quorsum hanc Epigra-

gra-

Canonum Logicorum.

graphen analyticis suis præfixit Arist. *Ἐὶ γενέ-
σταις οὐδ' ἀπορρομῶν.* Sed intueres sis Medusæum il-
lud caput, quod obvertunt.

In Logica inveniuntur certæ demonstratio-
nes, imò logicus de Syllogismo logico demon-
strat, quod generet scientiam, de Sophistico
quod errorum resqua pariat. Reperiuntur in illa
Canones infallibiles, præcepta necessaria. Ergò
logica est scientia. Facile hujus argumenti robur
emasculabit, qui *πρῶτον ψεῦδος* sentiet latere in
majori: Illam igitur deduco ad incommodum.
In quacunque disciplina inveniuntur demon-
strationes, &c. illa est scientia. Atqui verò nulla
est disciplina, nulla facultas, nulla ars, quæ ita si-
bi noverca, ita infœcunda demonstrationum.
Ergo nulla titulo artis dedignanda? *ἄτοπον.* Vin'
illustrem minorem? En tibi Theologicam illam
è causa finali. Quicumque creatus est ad gloriam
Dei, illum necesse est bonis operibus studere.
Sed omnis homo, &c. Et alteram medicam. O-
mnis mutatio est inter contraria, *l. 5. Phys. c. 1. t. 6.*
Curatio est mutatio, *l. 5. Phys. c. 4. t. 32.* Ergo Cu-
ratio est inter contraria, confer demonstratio-
nem chirurgicam de difficili medelâ vulnerum
orbiculariû, *l. 1. post. anal. c. 12. t. 101.* Et ut perpe-
ràm colligo Physicâ esse opinionem, quia in illa
multa leguntur *ἔνδοξα*, (*demonstrat quippe sæpe
scientia τὸ μαλακώτερον, l. 11. Metaph. c. 6.*) præser-
tim cum certitudine sit inferior Mathematica:
sic malè infero Logicam esse scientiam propter

unam atque alteram demonstrationem. At di-
cis, demonstratio est syllogismus ἐπισημονικός.
Ergo ubi invenitur demonstratio, ibi etiam est
scientia. Concedo de scientia particulari, de u-
niversali nego sequelam, quæ ex objecto etiam,
lib. 1. post. anal. c. 23. & sine l. a. Min. Met. c. 2. æsti-
manda est. Quod urges, Canones logicam ha-
bere infallibiles, id est pro mea Andromache.
Nam hoc interest inter axioma & Canonem,
quod illud scientiis, hic Artibus ad ποίησιν ordi-
natis sit domesticus. Reliqua argumenta sunt le-
vioris armaturæ.

Deinde positus supra Canon est mihi tanquã
Tegeæi dextra vialis, ex quo colligo logicam *ar-*
tem esse. Et hoc genus ipsa veritas extorquet.
Quandoquidem Artis definitio, non spuria illa
Lucani, sed Aristotelica *lib. 6. Eth. c. 4.* sic se ha-
bet, quod sit ἐξίς μὲ λόγος ποιητική. Cum verò
actio Logica neque θεωρία, neque προῖξίς ad ho-
nestatem ordinata dici possit, ἐκόν τ' ἀέρον πύγεθυ-
μῶ fateantur oportet omnes, ejus ἐνεργειαν esse
ποίησιν, id quod *Zabar. ὑπὸ ἀληθείας ἀναγκασθεὶς,*
lib. 1. de nat. Log. c. 8. diffiteri non potest, quando
scribit *Logicã esse effectivum alicuius operis habi-*
tum. Porro logica non ars tantum est, sed *συμπε-*
πλεγμύως, Ars instrumentalis, stante instrumẽti
definitione, *Zab. l. 1. de Nat. log. c. 10. hausta ex l. 1.*
de Part. anim. c. 5. & Probl. divisione, l. 1. Top. c. 9.
Ex quo nascitur illud πῶροσμα, logicam in dor-
miente esse quidem ἐκλικῶς non tamen ἐνεργητι-
κῶς.

Canonum Logicorum.

κῶς. Scitè Ramus l. 4. Schol. dial. c. 13. asserit, Logi-
cam in præceptis positam esse mortuam. Imitatur
logica hac parte beatitudinem, quæ est habitus
ἐνεργητικὸς, & Artem frenefactoriam, quæ extra
controversiam est ars organica. Illud addo, quã-
do logica ἐγκωμιαστικῶς ars artium & scientia
scientiarum nominatur, id non tam ejus digni-
tati, quàm usus organici latifundio dandū, vide
Keck. in curs. Philos. disp. 10. probl. 1. superest vires
contrariorum Argumentorum, ut experiamur.

OBJECTIONES.

I. Logica non producit opus externum, cor-
poreum in sensus incurrens. Ergo Logica non
est ars. Resp. Taceo jam quod non magis de ope-
ris artificiosi essentia sit *externum* vel *internum*:
quam de essentia infantis intra vel extra uterum
maternum esse: prodidisse se Zab. lib. 1. c. 15. ex-
emplo artis nauticæ: Logicæ opus esse internū,
quo respectu dicimur πολλὰ κίς αὐτὸς (λόγω ἔσω)
λέγοντες, l. 1. Top. 4. l. 2. de Cæl. c. 12. t. 80. Nam his
omnibus obverti potest: Ποίησιν non ad elicitedum
sed imperatum & transeuntem actum referen-
dum, adeoq; necessariò omnem artem esse ope-
ris externi productricem. Nam si qualiscunque
operis productio immanens, ποιήσις dici debet,
quid vetat θεωρίαν ipsam nominare ποιήσιν, nam
& in illa intellectus verba mentis exprimit. Atq;
huc referri possunt, quæ disputat Geilf. in Exerc.
Log. prodrom. 1. theor. 6. Hic Rhodus, hinc salta. Sic
igitur concludo. Actus logicus e.g. syllogizatio,

A 3

aut

aut est elicitus, aut imperatus à voluntate. Posterius nemo asserit, nisi cui pro iisdem est veri indagatio Logica, & *περὶ ξίς* honesta prudentiæ nisi cui volupe est accensere logicam iis artibus, quas *Arist. l. 2. Pol. c. 2. βαναύσις* appellat. Ergò ejus actus est immanens, in quo non differunt opus & operatio. *l. 9. Met. c. 8. t. 16.* Ubi vel est *πεωείας* (quod falsum, quia Logicus actus *θεωρητικὸν* aliarum scientiarum errori obnoxiam habet pro objecto dirigibili potest enim circa actum *θεωρητικὸν* versari practicus & contrà. Unde objectum logicum sunt tres mentis operationes his enim formæ logicæ imprimuntur. 2. Logica non tantum movet ad propriam operationem tanquam finem, quod est in scientiis, sed præterea, proponit sibi alium actum distinctum à suo, quem non effectivè producit, sed objectivè & practicè dirigit ad certas regulas.) Vel præter actum immanentem *θεωρητικὸν* dandus adhuc est alius, quem sive practicum sive poeticum appelles, perinde est: Hi enim in interiori intellectus recessu, stante *διχονομίᾳ* *Arist. lib. 3. de Anal. c. 10. t. 49. & l. 2. Metaph. c. 1. t. 1.* coincidunt, qui foris in actu imperato differunt. Quibus anticipatis apparet de natura *ποιήσεως* illiberalis ab actu imperato profectè quidem esse opus externum producere, secus se rem habere in arte hac magis ingeniosa. Dicis; Cur Aristoteles in explicatione artis usus est exemplis artiū Mechanicarum? *Resp. 1.* Id non esse *καθ' ὅλας* apparet exem-

exem-

exemplo medicinae lib. 1. Physic. cap. 1. Deinde adducimus exemplum, inquit ipse lib. 1. prior. anal. cap. 39. non ut eo indubitatò utamur: ἀεριοδίων γε τὸ παρὰ δόγμα, & κατὰ πάντα, κατὰ τίγαν, Justinus 3. exemplis notiorib. crassiolem Tyronum mentem juvare voluit divinus præceptor.

I. *Ars* inquit *habet principium operandi* in alio lib. 2. Physic. cap. 1. At logica secundum nos est immanens. Resp. 1. Ut Aristot. non loquitur de omni natura, quod enim ibi asserit, verum est, e. g. in tritico seipsum actuante, falsum in igne aquam calore imbiente: Ita non loquitur de omni arte, sed ut ipse sui interpretes explicat, t. 3. de χειροποιήμασι, quæ δημιογεύματα, lib. 1. de gen. & cor. c. 9. t. 53. hoc est δημόσια Mechanicorum ἔργα appellantur. At ab indefinita Aristotelis propositione velle universaliter concludere est ἀπεροδιόνυσον. Deinde negatur minor. Accipitur enim hic loci artis vox μετῶνυμικῶς, pro re arte facta, quod patet ex addito exemplo. 2. Κλίνη καὶ ἰμάθιον ἔδεμῖαν ὄσμην ἔχει μετὰ βολῆς ἔμφυτον: & sic etiam syllogismus (qui non in se ipso habet suæ productionis principium, ut triticum) agnoscit pro principio sui, extra se (ratione essentia non subjecti.) Intellectum artificem: Alia pluscula Argumenta non tanti sunt, quæ veritatem in bivio relinquunt. Manum igitur de tabula.

✠
A 4

CANON

CANON II.

Logica non docet differere, nisi differendo, Logica est Instrumentum sibi & aliis.

Quemadmodum scribere docemus aut loqui alium, non nisi scribendo & loquendo. Ratio regulæ est, quia alioquin non posset evitari ἀπεροδυσία, posceret enim ipsa aliam scientiam, quæ modum differendi logicæ præscriberet, & hæc rursus aliam eis ἀπειρον Ergo logica docendo utitur & utendo docet: hinc sequestrat seipsam à reliquis artibus, quæ doctrinam compositioni anteponunt, unde filium ordinis synthetici ipsa observat. His positis in fumos abeunt, quæ Zab. l. 1. de Nat. log. c. 6. disputat, ubi pauca sunt ad salivam; quod scilicet logica rebus applicata & utens facta scientiæ sibi titulum emendicet. Contra cōcludit acutè Cl. Dn. D. Rixing, Præceptor meus jugiter honorandus disput. 1. Log. th. 28. Efficiens & effectum non sunt unū idemque: logica est efficiens aliarum scientiarum. Ergo! videantur ibi plura. 2. Logica non docet, nisi differendo. Ergo logica docens & utens non differunt formaliter, quod esset, si Logica utens fieret ipsa scientia realis; differunt autem tantum externa denominatione, eadem utrobique logica est sive doceatur, sive alius eadem utatur. Omnis quidem scientia est Logica utens in casu auferendi, non nominandi.

Canon

Canonum Logicorum.

CANON III.

*In regulis predicationum actus signatus mutan-
dus est in exercitum.*

Hinc *Zabar. in tab.* nomen prædicari & ver-
bum esse idem significant, sed ordine inverso,
e. g. in actu signato dico, Genus prædicari de
specie. Ergo (in actu exercito) homo est animal:
Intra actum signatum manendo fallit. Genus
prædicatur de specie. Ergo species est genus,
non sequitur.

CANON IV.

*Modus prædicandi sequitur modum essendi,
hinc dici de aliquo requirit inesse.*

Nascitur ex priori Can. membr. i. *prædicatio-
num discrimen*, ut quæ prædicata sunt de rei es-
sentia *οὐσιακῶς*, illa *συνωνύμως*, quæ contingen-
tia *παρωνύμως* (quorsum & noematicas & figu-
ratas refero.) Quæ verò cum subjecto habent u-
nionem *μονότροπον*, inusitatè prædicentur, quas
postremas relinquo Theologis, ne ultra suas
crepidas saliat logica. 2. *prædicationum ordo*, nam
quia accidens est in subjecto non contra, rectè
dico creta est alba, non contra, & quia homo est
in Petro, non contra; hinc naturaliter dico Pe-
trus est homo, non vice versa. Ex altero patescit
prædicationum veritas, de qua *Arist. dicit l. i. post.*

*anal. c. 16. πρὸς ἀλήθειαν ἐν τῶν ὑπαρχόντων
δεῖ σκοπεῖν, confer præcipuè lib. θ.*

Met. c. ult. t. 21.

A 5

OBJE-

OBJECTIONES.

I. De cane dicitur, quod non sit leo. Ergo hoc ipsi inest? 2. De Deo prædicatur omnipotentia. Ergo hæc ipsi inest, at εἰδέν συμβαίνε θεῶ, sed in ipso omnia sunt ταύτως καὶ ἡνωμένως, Damascen. 3. De asino in hac propositione (si alinus volat habet pennas) dicitur, quod habeat pennas, Ergo habet pennas.

Resp. 1. Canon intelligitur de prædicabilibus, quæ cum universalis sint, πλείωσιν ἐπιάρχειν πέφυκε, lib. 7. Met. cap. 13. t. 45. & proinde nullum datur prædicabile negativum, ubi tamen negationes privativæ ad naturam eorum prædicatorum, quæ inhærentiam significant, proximè accedere videntur, hinc ἐξείσ πῶς, lib. 8. Met. cap. 12. dicuntur. Deinde negare aliquid, non est propriè κατὰ πν⊕ de aliquo, sed ἀπὸ πν⊕ ab aliquo dicere. 2. Inesse vel est competentis sive veritatis, quo pacto Arist. dicit l. 1. Top. c. 4. καθήοται ἐνδέχεται ἐπιάρχειν πνι: vel accidentalis inhærentiæ. Deo inest omnipotentia non πυχόντως, sed ἀληθῶς. 3. Habet Canon locum tantum in Categoriâ. Nam in hypothesis conditio nil ponit in esse.

CANON IV.

Οὐδαμῶς τὸ μέρ⊕ εἰ ὅλα κατηγορεῖται, lib. 4. Top. cap. 5.

Ratio, ὅτι γὰρ τὰ ἴσα τῶν ἴσων κατηγορεῖοται, ἢ τὰ μείζω τῶν ἐλαττόνων, Isag. c. 2. Et omne prædicatum aliquo modo includit suum subjectum, hinc

hinc non logicè dico, Petrus est humanitas, & paries est albedo, nam ibi natura de persona prædicatur, cujus illa pars est: hic forma de concreto, cujus illa pars & quidem pars abstracta, mentis ἀπνοία.

OBJECTIONES.

I. De homine dicitur brachiatum esse. 2. De eodem dicitur, quod sit animal, quæ sunt partes hominis. Et animal quidem etiam in definitione de homine enunciatur, ubi definitio constat ex partibus definiti.

Resp. 1. Accipe Canonem de prædicatione univoca, nam paronymicè prædicari partem de toto non est absolum. 2. Excipe partem essentiali Metaphysicam, nam quia animal præter materiam connotativè formam significat, hinc habet modum significandi completum & totalem: Et in hoc casu cessat ἀναλογία inter Genus & materiam, de qua in Isag. c. 3.

CANON V.

Pars non prædicatur de parte.

Ratio, quia prædicatum debet consentire cum subjecto: At partes inter se necesse est dissentire. Πάντα γὰρ τοῖς ἀντικειμένοις διαρρίπτει, lib. 10. Met. cap. 8. hinc abstracta substantiarum de se mutuò non prædicantur, habent enim se ad modum partium: cur verò dicere possim in accidentibus, albedo est color, videatur

Suarez. disput. Metaph. l. 6.

sect. 10. n. 3.

CANON

Effectus non prædicatur de sua causa & contra.

Ratio, quia prædicatum vel idem esse debet cum suo subjecto, At ὅσα τὰς τὰ καὶ γινώσκεις αὐτῶν αὐταί, lib. 7. Top. c. 1. Causa verò prior est effectui. Vel saltem inhaerere debet suo subjecto. Atqui nullus effectus est in sua causa, sed ab illa, Vide lib. 3. de an. c. 2. t. 110 & lib. 9. Met. c. 8.

OBJECTIONES.

I. Creatum esse à Deo, prædicatur de mundo. II. Calor de igne: illic, causa de effectui: hinc effectus de causa. Resp. 1. Causa non prædicatur de suo effectui scilicet in casu recto, deinde propriè loquendo prædicatum non est τὸ à Deo, sed determinatio tantum prædicati. 2. Calor prædicatur de igne non qua effectus transiens, sed qua accidens in substantiam ignis receptum, hinc nullo modo logicè Solem calidum dixeris, quia in ipsum calor non παρὰ τὴν κῶσος recipitur, vide Scal. exerc. 102. s. 5. & 74. s. 1.

CANON VII.

Opposita de se mutuò non prædicantur.

Ratio: quia, quæ natura conjungit, vel disjungit in re, ea nos quoque conjungimus, vel disjungimus in arte, Scal. lib. 7. de Caus. L. L. cap. 142.

valet hinc Canon descendendo per omnes oppositorum species.

OBJE-

OBJECTIONES.

1. De Herode prædicatur, quod sit vulpes.
 2. De albo quod sit dulce in lacte. 3. Sapientia
 & scientia sunt species disparatæ, & tamen ex-
 pressè sapientia scientia appellatur, *l. II. Met. c. I.*
 Et Metaphysica, quæ *συνώνυμ* (grammaticè)
 est sapientiæ, juxta veriore sententiam patitur
 de se prædicari scientiam, *lib. I. post. anal. c. 9. t. 71.*
 & *lib. 3. Met. c. I. t. I.* 4. Accidens est oppositum
 substantiæ, & tamen de illâ prædicatur. *Resp. 1.*
 Intelligendus Canon de prædicatione propria,
 non tropica: hanc si ad propriam reduxeris, ha-
 bebis paronymicam, e.g. Herodes est callidus. 2.
 Accipiendus Canon de prædicationibus abstra-
 ctivis, nam in concreto licet dicere, Album est
 dulce, propter *ἐνοπιὸν* (lac) in quo uniuntur. Ubi
 singulariter observandum copulam *Est* in prædi-
 catione non semper esse notam *ἐνότητ*, sed in-
 terdum *ἐνώσεως*. 3. Qui hoc argumentum obji-
 ciunt, viderint prius, qua ratione ex sua sapien-
 tia non efficiant Monstrum: nam *ex duabus spe-*
cieb. mixtis fit monstrum, *Scal. ex. 268. § 102. f. I.*
 Atqui ex intellectu & scientia (duabus specie-
 bus) fit sapientia, *lib. I. M. M. c. 23.* Deinde scien-
 tiæ vox sumitur, *l. 6. Eth. c. 3.* præcisè pro notitia
 conclusionis, dicitur enim *διδακτικὴ ἄξις ἡ συλλο-*
γισμῶς, ejus objectum dicitur *ἐπιστητὸν*, quod de
 scientia quatenus includit causas nemo dixerit.
 In *lib. verb. I. post. anal. c. 2.* sumitur cum inclusio-
 ne causæ: priori quidem modo opponuntur sa-
 pient-

piencia & scientia, posteriori verò subordinantur: videatur *Scheibl. lib. 1. Metaph. c. 1. 4.* Accidens vel abstractè, vel concretè sumitur, priori modo est oppositum substantiæ, & non prædicatur, posteriori modo referuntur ad consentanea, Concretum enim est totum respectu subjecti.

CANON VIII.

Genus non predicatur de differentiâ suæ speciei, lib. 4. Topic. cap. 1. l. 6. l. 2. Metaph. cap. 3. t. 10.

Ratio, quia *omne predicatum essentiale debet suo subjecto inesse*, ut constat ex Can. 2. Nullum genus inest suæ differentiæ. Ergo nullum genus potest prædicari de sua differentiâ. Minor patet, quia aliàs in omni definitione committeretur *ταυτολογία*, e. g. in hominis definitione bis poneretur animal, 1. per se, 2. quatenus in conceptu differentiæ includeretur. Objicis? rationale, aut est accidens, aut substantia. Non illud, ut patet. Ergo hoc. Ergo genus (substantia) prædicatur de sua differentiâ. *Resp.* Substantia vel Metaphysicè accipitur, prout præcindit à completo & incompleto, & sic largior rationale esse substantiam, ut tamen hæc nondum sit illius genus. Vel logicè, quatenus in Categoria est ens completum, & hoc pacto quidem substantia genus est, sed non respectu differentiæ, quæ incompleta est; atque hæc ipsa causa est, cur differ-

rentia

rentia non sit directè in prædicamento, contingeret enim substantiam (completam) prædicari de differentiâ (incompletâ.) Si tamen rationale sumas concretivè, prout implicat speciem, sic prædicabitur de illo genus. At quæris, *quæ fiat, cur de genere dicatur differentia, & tamen non pari jure de differentiâ prædicari possit genus?* Responsio est in promptu; quia forma denominat materiam, non hæc illam. Unde differentia quæ respectu speciei est *ουσαλην*, & proinde in Quid prædicatur, respectu generis est *ωροθελην*, & in qualemore adjunctorum enunciatur. Objicis porro? Quæ sunt realiter eadem, illa de se mutuò possunt prædicari. At genus & differentia sunt realiter eadem, differunt tantum confuso & distincto, quemadmodum colore éminus viso non possum distinguere, sitné nigredo an albedo, cominùs verò accedente majori luce, agnosco esse albedinem, idem utrobique color est, etsi modò confusè, modò distinctè conceptus, Confer Keckermanni cõparationem cum funiculo dilatato & nodo, &c. *Resp.* Majorem non concedo, quia ad Categoriã legitimam, præter terminorum *καυτότητα* requiritur ulterius completa natura, repete Canonem tertium. 2. Sint licet realiter eadem differunt tamen formaliter & conceptibus diversissimis, genus est conceptus conveniendi, differentia disconveniendi.

His

His præstitutis apparet quid de nobili illa cō-
troverſia ſentiendum: *An Ens ſit genus ſubſtantie
quãtitatis, qualitatis, &c.* Απόφασις ex poſito Ca-
none ſic aſtruo. Nullum genus prædicatur de ſua
differentia, ὅτι περὶ ἐδιδείξαμεν. Sed Ens (quod ſi ge-
nus eſſet, neceſſariò requireret differentiam,
quàm enim abſurdum eſt materiam communi-
ſci ſine forma, tam quoque fando eſt inauditum
ſine differentia genus fingere) prædicatur de ſua
differentia. Ergo non eſt genus.

Minor luculenta eſt, differentia enim Entis
diviſiva, quæcunq; proferatur, aut nihil eſt, aut
ens. Non prius, quomodo enim determinetur
ens nihilo. Ergo poſterius. Viden' ut ut prædice-
tur de differentia genus. Quod cum ſit ἀδύνατον,
relinquitur ens genus eſſe non poſſe. 2. Pona-
mus Entis differentiam eſſe *ſimplex*, qua contra-
hitur ad Deum, tunc eo ipſo *Deus* non amplius
erit ſimplex, ſiquidem erit compoſitus ex gene-
re (Ente) & differentiâ (ſimplicitate.) *Objicis?*
Contrahens non eſt ipſum contractum. Atqui
Ens contrahitur per ſimplicitatem, finitatem.
Ergo de his non poteſt dici quòd ſint Entia. Ma-
net igitur ens non prædicari de ſua differentia.
Reſp. Hæc eſt natura transcendentium, ut con-
tractum reduplicativè quidem ſumptum diffe-
rat à contrahente, non pariter ſi ſumatur impli-
cativè, qua ratione e.g. ſimplicitas imbibit & in-
volvitur, ſed non adæquatè. Cæterùm de his con-
ſulatur tranſnaturalis ſapientia.

CANON

CANON IX.

Concretum non potest predicari de suo abstracto.

Ratio, quia totum (excipe universale) non potest predicari de sua parte. Concretum verò respectu abstracti est totum: nam abstractum est instar figuræ in sigillo, concretum instar formæ impressæ in ceram, hinc *Aristot. lib. 5. Metaph. c. 1. t. ait, simus est nasus concavus, concavitas verò est ἀνευ ὕλης.*

Obiectio. Calor ignis est potens calefacere, Calor ignis est potentia calefaciendi. Ergo quædam potentia est potens. En concretum de abstracto. *Resp.* Calor in majori sumitur concretè, sumitur enim calor tanquam compositus ex calore & potentiâ calefaciendi (hæc enim non sunt simpliciter eadem, nam in sole est potentia calefaciendi, non tamen calor.) Minor sumitur ἐν ἀφαιρέσει pro potentiâ calefaciendi præcisè. Simile sophisma est illud, Ens est, quod habet essentiam. Essentia est ens. Ergo essentia habet essentiam.

CANON X.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἑδεμίας κατηγορίας ἐστὶ, lib. Categ. c. de subst. & lib. 1 prior. anal. cap. 28. & l. 1. φ. c. 7. t. 62.

Hinc in individuis, teste *Porphy. cap. 2. Ἐγκελεύεται ὁ Πλάτων πάντες.* Ea propter enim individua dicuntur, quod logicè in partes ejusdem rationis dividi non possint, (nam alias. e. g. Pe-

B

trus

NON

trus potest frustillatim secari, sed in partes Physicas & integrales.)

OBJECTIONES.

I. Individuum prædicatur de seipso, e.g. cum dico Petrus est Petrus.. *Resp.* Prædicatio alia est formalis, sic appellatur. 1. Quia omne prædicatum debet esse forma subjecti, quò respexit *Aristot. quando l. 7. Metaph. cap. 12. genus formam vocat.* Et quia forma prædicari solet in quale (nam quale est aliquid contrahens, & determinans esse ad tale) hinc *Arist. inc. de Subst.* tradit genus in quale prædicari. 2. Quia prædicatio formalis habet locum in iis, quæ, etsi realiter identificentur, formaliter tamen differunt. Alia est prædicatio identica. Negat *Arist.* Individuum prædicari priori, non posteriori modo.

II. Individuum prædicatur de pluribus, prædicatur enim de hoc, de illo & alio individuo. *Resp.* Talis prædicatio non est univoca, sed denominativa, ut enim unitas formalis est passio entis, ita individualitas est passio Petri.

III. Johannes de multis prædicatur, nam & Johannes pistor vocatur Johannes, & Johannes tutor dicitur Johannes. *Resp.* *Arist.* excludit tantum univocam prædicationem, hæ verò prædicationes sunt denominativæ, dicitur enim signum de signato, nomen de re.

His præstitutis hoc sequitur *noes Qua.* Individuum non esse prædicabile Logicum & formale, sed identicum & tautologicum.

SYLLO.

SYLLOGAE I. ET II. CANONUM
LOGICORVM.

DIATRIBE II.

Præf. M. Iohanne Conrado Dannhawero, &c.

Resp. Henrico Trygophoro, Wildungo-Waldecco.

CANON XI.

*Accidens prædicatur de substantia πικρωνύ-
μωσ, sive accidens denominat substantiam.*

Objectio 1. Ergo rectè dico, homo est albedo.

Resp. Canon loquitur de accidēti concreto
hinc Philosophus l. 1. Meth. c. 4. t. 14. Ἄνθρωπος
ait, ἐστὶ μὴ λευκός, ἀλλ' ἔπὶ λευκόν.

Objectio. Ergo aqua calida ad gradum unum
denominatur calida. 2. Ergo Æthyops dicetur
albus, cūm habeat dentes albos. 3. Cui verecun-
dia ruborem extorsit, dicetur rubeus, si cætero-
quin sit pallidus! *Resp.* Neutiquam, quia de-
nominatio fieri debet à potiori, ut monet *Clar.*
Scheibl. in Logicis, debet enim adjunctum inesse,
1. Satis intensè, hoc est, ultra medium, & sic ex-
pirat vis primæ objectionis. 2. Satis extēsè, hinc
Æthyops non propriè dicetur albus, quia albe-
do non est extensa per totum corpus. Unde sub-
jectum denominationis, ut *Quod non est pars*
rei, sed totum ipsum: excipe illa adjuncta, quæ
non nisi in una certa parte esse possunt, quando-
quidē homo crispus, simus, ea propter dici non

B 2

potest

potest. 3. Satis protensè, id est, satis diu, excipe ea accidentia, quorum natura est subitanea, sic sonus denominat rem sonoram, quamvis ipse cirò transeat.

Obj. Ulterius 1. dormienti inest visus. Ergo dormiens denominabitur videre? 2. Spiritualitas est in homine. Ergo homo est spiritus. 3. In materia prima est generatio, cujus est subjectū. Ergo materia prima est generabilis. 4. Oculus recipit speciem rei rubræ, manus rei duræ. Ergo ille ruber, hæc dura appellabitur: *Ἄνωται* cuncta, *Resp.* 1. Accipiendus Canon de proprio concreto formæ; At visus (potentialis) concretum propriè non est visus (actualis) sed visivum esse. Dormientem verò visivum dici nō est *ἀκούσαντων*. 2. Loquitur Canon de iis adjunctis, quæ insunt immediatè, in iis verò quæ insunt mediatè, non est *καὶ παντός*, sed tūm demum, si subjecto non inferatur cōtradictio, qualis esset, si homo (corporeus) spiritus diceretur: Alias rectè dico, rationalitas est in homine. Ergo homo est rationalis: *putat hic Mendoz. disp. Phys. 2. sect. 2. §. 25. hominem posse dici, etsi non spiritualem, tamen spirituatū, quin & *καὶ ἀψυχλῶ* dicere possum, homo est immaterialis, sed secundū animam.* 3. Accidens denominat substantiam, sed completam, sive totum suppositum, quod est subjectum denominationis, unde natum axioma, passionis sunt suppositorum. 4. Inflexte aliquantisper denominationem, substituendo pro nomine

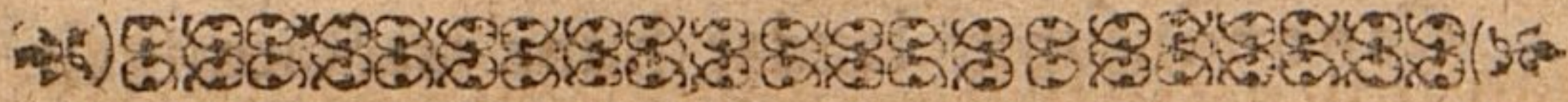
mine proprio communius : & dic oculum ru-
bore , manum duritie informata esse , & tunc
res erit salva. Ubi tamen in subjectis non vita-
libus speciebus sensilibus informatis , rectè di-
xeris , exempli gratia aërem illuminatum , vi-
trum viride.

CANON XII.

*Quicquid de predicato subjecti dicitur, id om-
ne etiam de ipso subjecto dicitur, l. Cat. in Ante-
præd. Confer Scal. Exer. 140. s. 1.*

In hoc Canone fundatur tota natura Syllo-
gismi, cujus fundamentum est Dictum de omni
& Nullo. Ratio Canonis est , quia genus se to-
tum tribuit speciei, Ergo omne quod in se con-
tinet, simul tribuit. Unde nascitur alter Canon.
Nihil potest convenire generi, quod repugnet
speciei, Ratio, essent cæteroquin duo contraria
in eodem subjecto in eodem scilicet individuo
natura generis, & propter hanc species, & tum
id quod repugnat speciei.

*Objeçt. 1. Animali inest esse alatum, quod ta-
men de homine non dicitur. 2. Contra alterum
pugnat illud, Zab. lib. de Facult. anim. c. 11. poten-
tia generativa est in animali, quæ tamen non est
in omni specie, quia ex patredine nata gignuntur,
non gignunt, Scal. Ex. 15. Resp. Simul ad utramq;:
Genus non potest plus dare speciei, quàm quod
actu habet. Atqui genera τὰς τῶν ὑφ' αὐτῶν ἄγα-
φορὰς δυνάμει ἔχει, ἐνεργείᾳ δὲ ἰδεμίαν, Isag. c. 3.
Ergo ea quæ inferiorū sunt, continent potestate*

SYLLOGE II.

Continens

CANONES PRÆDICAMENTALES.

CANON I.

Predicamentorum doctrina sua canitie venerabilis est, Keck. l. i. syst. Log. c. 2.

ΚΑΤΗΓΟΡΕΩΝ (metaphora sumpta ab accusatoribus, qui coram iudice paucis σύνκλιω σύνκλιω dicunt) doctrina meritò Logicæ interferitur, ejus enim usus est, 1. περὶ γνωστικὸς, ostēdit namq; Logicæ objectum, cui formæ Logicæ infundēdæ, differt tamen a rerum tractatione Metaphysica, i. sine, qui ibi est speculativus, hīc practicus. 2. Modo cognoscendi, qui ibi est limatus, hīc exotericus, quomodo de anima Ethicus agit πῶς, lib. 1. Ethic. c. 13. 3. Passionibus, quæ ibi sunt reales, hīc intentionales: Logica vero tota intentionalis dicitur, non objectivè, sed effectivè. 2. Ejus usus est ὀριστικὸς ad definitiones struendas. 3. διακριτικὸς, juvat enim divisiones. 4. κατηγορικὸς ostendit in sua arbore, quæ superiora de inferioribus rectè enuncientur. 5. διορθωτικὸς, nam in prima apprehensione intellectus apprehendit sæpè res diversas tanquam unam, & contra: Hic autem defectus corrigitur per divisionem Entium. Hinc liber est juxta Simplicium, πρὸς ἅπασαν φιλοσοφίαν συγχειροδέσται.

B 4

Canon

L O-

Canon insuper laudat hunc tractatum ab antiquitate, nata enim creditur hæc doctrina à Pythagoreis, quod vel ex numero constat, (quæ Aristoteles servavit, ut Canitiem veneraretur, in veritate fortassis ita se non habet, per ea quæ disputat *Mendoz. disp. 9. Met. s. 2. p. 16.*) qui quod denarium perfectissimum statuerent, (inde etiam ortum puto, decem digitis cæcellatis fidem promitti mutuam ob numeri sanctitatem) eundem prædicamentis tribuerunt.

CANON II.

In prædicamentorum civitatem recipiuntur tantum.

Entia per sese, finita, realia, tota

Vox una, & simplex, rebus concinna locandis.

Excluduntur itaq; I. Entia per accidens, nam Ens per se tantum dividit *Arist. lib. 8. Met. cap. 2.* intellige autem per Entia per accidens, non accidentia ipsa, nec ea quæ casu eveniunt, sed entia per aggregationem entium completorum. Huc referuntur omnia arte facta, quorum forma accidentalis est qualitas, ad quod etiam prædicamentum ἀναγωγῶν pertinet. Nam quod aurum Alchimicum sit substantia. Ratio est, quia eius forma est substantia. Objicis, sic injuria sibi ipsi est Logica, quæ suæ civitatis non sit inclinata, cum ex multis habitibus totalibus sit aggregata. 2. Ultima sex prædicamenta sunt absolute respectiva, ubi etiam est talis coacervatio.

Resp.

*accusog legi
dū, hinc i,
mundog, civi
tas, ex i
to, pulchri
do, philo so
pffg, albu
candi dum.*

Resp. 1. Compensat in habitibus aggregationem
 subjecti & ordinis continuatio. 2. Dicuntur re-
 spectiva, quia respectum transcendentale con-
 notant, hic nihil est cōfinio categorico eliminat,
 nisi omnia entia eliminata velis, non prædica-
 mentalem, nam ad relationem non est motus,
l. 5. Phys. c. 2. t. 10. Ad ubi verò est motus. At quid
 sentiendum de *Numero*, qui est ens per aggrega-
 tionem, & in quantitate habetur discreta ea que
 prædicamentali. *Resp.* Numerus non numera-
 tus, sed numerabilis est verè. Ens per se, quia
 constat ex *Materia*, *unitatibus*, & *forma*, quæ
 est discretio, exempli gratia, in ternario ternitas:
 Ex materia autem & forma nascitur unum per
 se. *Obiectio* 1. Nulla species fit ex alia, ut homo ex
 equo: numerus fit ex continua quantitate, nam
 continui divisionem, sequitur numerus, tan-
 quam effectus. Ergo numerus non constituit
 speciem cum quantitate continua. 2. *Obj.* Quan-
 titas est divisibilis. Numerus non est divisibilis
 qui jam est divisus. Ergo numerus non est quã-
 titas. *Resp.* 1. Quamvis una species formaliter
 sumpta, ut tota est, non possit cōponere aliam,
 potest tamen materialiter, qualiter ex materia
 hominis vermibus nasci, quaternarius ex duabus
 binariis componi solet. 2. Omnis quantitas est
 divisibilis, sed illa potentia, quæ est in quantita-
 te discreta, est conjuncta cum actu, sic actu am-
 bulantem dico ambulare posse.

II. Ens infinitum in essentia Deus, non quan-

B 5 titate,

ab
 na à
 què
 t, in
 dif-
 mod
 et-
 em
 un-
 tur
 is.
 am
 p. 2.
 ac-
 en-
 im
 for-
 ræ-
 mod
 quia
 a si-
 qui-
 ag-
 so-
 tio.
 Resp.

ritate, qualis est linea de prædicamento quanti-
 tatis. *Ratio*, quia quæ in prædicamento locan-
 tur, necesse est esse vel genus, vel speciem, vel
 individuum. Deus horum nihil est. Non genus
 omnibus confitentibus. Non species, i. quia
 hæc composita est ex genere & differentia: sed
 Deus non agnoscit supra se genus, cujus perfe-
 ctibilem naturam ipse purissimus actus respuit,
 non differentiam, hæc enim respectu generis est
 ἀεὶ ἀεικὴ διοριστικὴ ἢ διακριτικὴ, respectu speciei
 εἰδοποιητικὴ: Quid verò in Deo est imperfectum,
 quod ἀεὶ ἀει: confusum, quod distinctione:
 totum, quod divisione: infectum, quod consti-
 tutione egeat? Deinde species porro non est.
 1. Quia hæc universalis prædicatur de multis
 numero essentiali differentibus: Deus quidem
 prædicatur de tribus personis, sed ut natura de
 personis, quibus communicatur non ἢ μέγε-
 ξιν, sed ἀνεξερδυνήτως. Personæ intra essentiam
 divinam differunt, propter relationes opposi-
 tas, sed non essentialiter, faciunt enim ἄλλο ἢ
 ἄλλο, non ἄλλο ἢ ἄλλο. 2. Species multiplicantur
 cum suis individuis, ut Abraham, Isaac, Jacob,
 sunt tres homines. At Pater, Filius, & Sp. S. non
 sunt tres Dii, sed unus: nam licet separatim, Deus
 ἑνωτικῶς sumptus, de personis dici possit, non
 τῶν ἑνωτικῶν potest de singulis conjunctim. *Ratio*,
 quia tunc ἑνωτικῶς accipitur. 3. Deus quoq; non
 est individuum prædicamentale, nam tunc in-
 dividuum est vox concreta, significans pro ma-
 teriali

teriali naturam realem singularem, pro formali
 secundam notionem individui, quæ est relatio
 inferioris subijcibilis ad speciẽ, quia verò stan-
 te simplicitate Dei, nulli etiam speciei ille subji-
 cibilis est, Ergo non etiam individuum erit. Est *Dei substantia*
 quidem substantia prima *ἐξοχικῶς*, non *κελικῶς* *substantia prima*
 in relatione ad substantiam secundam superio-
 rem. *Obiectio* 1. Characteres hypostaticos. 2. In-
 creatum & alia attributa esse differentias Dei.
Resp. 1. Quærimus de differentia Dei *ἑσσιωδῶς*,
 non *ὑποστατικῶς* accepti. 2. In creatum esse non
 est DEI differentia, sed expressior conceptus,
 nam *πὸ increatum esse vel est idem cum Deo, vel*
non: si prius, non est differentia: si posterius,
erit creatum, nam quicquid extra Deum positi-
vè est, creatum esse necesse est. *Obiectio.* Deo tri-
 buuntur membra *κατ' ἀναλογίαν*, Ergo saltem ge-
 nus analogum habet. *Resp.* Est dispar ratio: *Μέ-*
βρων analogia fundata est non in essentia, sed
in communibus operationibus, per membra
enim intelliguntur membrorum ἐνεργήματα, ge-
nus autem significat ipsius essentia communi-
tatem. *Obiect.* Deus habet genus etsi non rigo-
 rosè sumptum. *Resp.* Eadem est ratio prædica-
 mentorum quæ definitionis, sed ad hanc requi-
 ritur genus in rigore sumptum, unde *l. 7. Met.*
c. 4. dicit, tantum speciem definiri.

Nihilominus *συγκαταβάσις* quadam ad juvan-
 dam conceptuum nostrorum infirmitatem, ad
 substantiam se reduci patitur.

III. Rea-

III. *Realia*. Sunt enim ἡ ὄντων κατηγορία, lib. 3. *Phys.* c. 1. t. 3. Excluduntur igitur non entia, entia rationis, privationes. *Ratio* quia quæ ex sua scientia *Metaphysica* expellit, illa *Logica* non recipit, idem utrobique objectum, et si ἀφ' ἑρῶντως tractatum. 2. Quia quæ in prædicamentis ponuntur, vel dant vel accipiunt essentiam. At non entia tollunt, privationes negant essentiam, *Cæcitas* enim dicit aliquid non esse in oculo: Entia rationis sunt simiæ tantum entium. De prædicamento signi quod quidam hinc otiosè fingunt, videatur *Cl. Scheibl*.

IV. *Tota*. Ergo excluduntur omnes partes. *Ratio* 1. Quia non possunt fieri prædicata, ut constat ex *Canone* 5. & 8. *Sylog.* 1.

Obj. 1. Anima est genus vegetativæ sentientis, &c. & tamen est quid incompletum. 2. Elementa dum sunt in mixto, linea, superficies, albedo, &c. sunt entia incompleta. Ergone è prædicamentis rejicienda? *Resp.* 1. Anima etsi sit incompletum quid *Physicè*, Est tamen completa *Logicè*, quatenus genus est. 2. Excluduntur incompleta porissimum substantialia, (quippe elementa esse formaliter in mixto pugnat cum totâ *Philosophia*, ut alibi constat) nam accidentia aliquando completa fieri possunt, e.g. Etsi linea superficies, &c. sint incompleta *Physicè*, completè tamen considerantur in ἀφαιρέσει *Mathematica*; Albedo si assurgat ad gradus 8. quem pono graduū horunce apicem, completa tunc est,

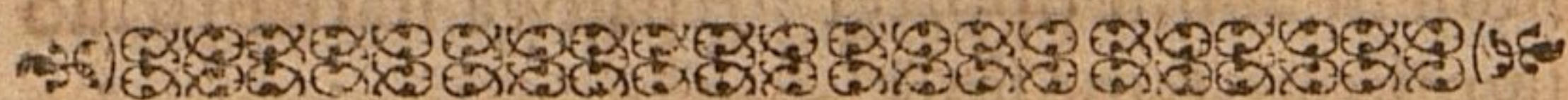
est, etsi in gradibus inferioribus sit incompleta.

V. *Vox una.* Quatenus scilicet opponitur *Multa*, non tamen compositionis, sed significationis ratione, uti multum accipitur, *lib. 1. de Interpretatione cap. 4.* Uno verbo, *Æquivoca* excluduntur. Rationem dat *Scal. Exerc. 301. s. 1.* Bonus *Metaphysicus* non partitur *æquivoca*, tãquam in species, quorum natura & essentia nihil est aliud quàm significare. Ea quæ in prædicamento reponuntur vel dant, vel accipiunt essentiã. Quid *æquivocum*? *Nomen. 2.* significat sæpè res diversorum prædicamentorum, *Intellectus*, e. g. significat substantiam qualitatem & actionem. Dicis, sic nulla res foret in *Categoria*, quæ enim est res, cui non *ἀναλόγως* similis pingi possit. Unde nascitur *homonymia*. *Resp.* Observari hic *Canonem* alium oportet: *Analogia* stare pro suo significato famosiori.

VI. *Simplex.* Eradicantur igitur *concretas* *Justum* non est in genere, *Arist. lib. 3. Top. c. 1. Ratio*, quia, quicquid constat ex rebus diversorum prædicamentorum, non potest esse in *Uno certo*: nam quia *τὸ λεκτὸν ἐστὶ σύνθεσις ὑπερφανείας ἢ λεκτέτητος*, propterea *ἐν πῶς ἐστίν*, *lib. 8. Metaph. 1. 6. t. 16.* Unde *album*, ut alii loquantur, est qualitas non in sensu totali, sed formali. Contrarius est *Franciscus Murica* *diff. supra predic. q. 2.* cujus argumentum præcipuum hoc est. *Completa* in prædicamentis locantur, *incompleta* arcentur. *Album* est *completum*, *Albedo* *incompleta*.
Ergo

Ergo non hæc, sed illud est in Categoria. *Resp.* 1. per ἐντασιν, *Ratio:* Cur Albedo sit incompleta, & proinde è prædicamento rejicienda illa est, quia cõponit album. *Argumentor:* Quod componit album, id propterea arcendum à Categoria. Atqui ipsa substantia componit album. *Ergo.* 2. *Non satis est habere completam naturam, sed requiritur ultrà natura incompleta.* 3. Albedo est incõpleta, quatenus pars formalis, componens album: est tamen completa. 1. *Physicè,* quatenus est in 8. gradu, sic enim est totum integrale. 2. *Logicè,* quia est totum universale, prædicabile de hac & illa albedine.

VII. *Rebus concinna locandis,* hoc est, ea quæ prædicata vel subjecta fieri possunt, hinc excluduntur abstracta substantiarum.

SYLLOGAE SECUNDAE CANONUM LOGICORVM

DIATRIBE III.

Præf. M. Iohanne Conrado Dannhawero, Sc.

Resp. Abrahamo Staudenio, Francobergensi Hasso.

CANON III.

Nulla substantia inest subjecto, cap. de Substant.

Inhærentia scilicet propriè dicta, & sic ἐν ὑποκειμένῳ λέγεται, ὃ ἐν τινὶ ὡς μέρος ὑπάρχει, ἀδύνατον χωρὶς εἶναι ἢ ὧ ἔστιν, lib. Categ. ad quem locum

locum videantur ex Toletio speciales objectiones apud Clariss. Scheibl. in *Introd. Log. cap. 5. nu. 20.* & in *Top. c. 8. n. 22.* Ratio regulæ est, quia substantia per se subsistit (per se opponendo non dependentiæ qualicunq; sed inhærentiæ tantum.) Ergo non est in alio subjecto. Notandum tamen substantiam posse in aliâ substantiâ esse. 1. συνωνύμως, ut sanguis in vena, aqua in spongia, homo in suo loco. 2. ὑπαγωγῆσικῶς, ut annulus in digito, nix in pariete. 3. ὑπερχωρησιῶς, sic fatetur *Arist. lib. 2. de Anim. t. 4.* animam esse in corpore. Ita enim ibi argumentatur: Nullum corpus est in subjecto. Anima est in subjecto. Ergo anima non est corpus, Confer *lib. 4. Metaph. c. 8. t. 15.* Nunquam tamen substantia potest inesse subjecto ἐν πάρεξει propriè dicta.

CANON IV.

Substantia predicatur συνωνύμως, cap. de Substant.

Est substantiæ proprium, Quod μόνον, non παντὶ ὑπάχει. Nam primam substantiam non prædicari vidimus suprâ. Et per hanc proprietatem segregatur ab accidente secunda substantia, etsi enim in esse *in* videantur eandem habere naturam, differunt tamen, quod accidens inest τυχόντως, hæc συσταλῆσικῶς, ut pars essentialis, & proinde συνωνύμως prædicetur. Objicis, etiam Accidentia Universalia συνωνύμως prædicari. Ergo Canon non est Catholicus. *Resp.* Non tamen prædi-

prædicantur de substantia *ὁμοιότητος*, cum hac enim *ἔστι* Canon intelligi debet.

CANON V.

Substantia non potest intendi & remitti.

ET

Ὅτι μίμησον ἔχει τῶν ἀειδμῶν, lib. I. Metaph. cap. 6. t. 6.

Rationes sunt multæ, 1. Propter substantiæ indivisibilitatem jam in omni Philosophia receptum est generationem esse in Impartibili, *lib. 6. φ. c. 5. t. 45. hinc Scalig. Exerc. 290. sect. 1. Verus Philosophus præsens hujus verbi (generatur) omninò segregat à Schola. Qui sic? Fieri enim est divisibile, factum esse individuum, l. 2. post. c. 12. 2. O. Substantia corporea est quanta. O. quantum habet partes extra partes. Ergo nullum quantum habet partes intra partes, quod est in Intensione, quâ eadem forma firmiter radicatur in subjecto. 3. Si substantia apta esset remitti, tunc susciperet sui contrariū, quia *τὸ ὑπὸν μίμησις αἰεὶ ἔχει τῶν ἀειδμῶν, lib. 5. φ. t. 45.* 4. Est experientia manifesta in aqua reducente se ad pristinum frigus: si namque forma substantialis remissibilis esset, certè remitteretur remissa frigiditate, ut enim à dispositione forma pendet, ita quoque ab intensione dispositionis illa ipsa pēdet. Ergo tunc impossibile esset aquam se reducere ad pristinum frigus, cum forma remissa se nequeat intendere, ageret enim ultra vires. *Objicis: Omnē essentiam etiam accidētium esse in impartibili, Scalig.**

Scal. Exerc. 268. cum hoc tamen stare posse remissionem qualitarum. Sic substantiam, licet sit indivisibilis, quoad essentiam, tamen remitti posse. *Resp.* Indivisibile aliquid dicitur tribus modis: I. Logicè, quoad essentialia prædicata, quo pacto, non potest aliquod prædicatum essentialiale detrahi ab essentia aliqua manente eadem essentia, hinc si à luce detrahas prædicatum illuminandi, fiet non lux. Potest hoc declarari exemplo Ulnæ, quæ quatenus lignum potest dividi in partes integrales: quatenus verò ulna est *secundum formale* nō potest dividi, à qua, si quid abstrahas, non manet amplius ulna, *hinc Arist. lib. 10. Metaph. cap. 1. ἐν τῆς γεφυραῖς ἡρώων τυγῶς ἀδιαρέτω τῆ πεδαιᾶ.* Et sic tam substantiæ, quam accidentis essentia consistit *ἐν ἀτόμῳ. 2.* Indivisibile aliquid dicitur Physicè in partes integrales, ut spiritus, anima hominis, quæ respiciunt omnem quantitatem. Atque hoc modo O. Substantia corporea & omne accidens corporeum dividi possunt. Formæ non inveniuntur eadem in alio magis, in alio minus, *inquit Scal. Exerc. 101. sect. 4. sed mox sequenti sectione, nihilominus, ait, forma in infinitas partes dividi potest: nulla enim formæ portiuncula quantu- lacunque datur, quæ non sit ad quantitatis sectionē partibilis, si materialis forma est, ut anima canis. 3.* Indivisibile in partes graduales, quæ diversissimæ sunt à partibus integri, ut constat ex cōsideratione accuratiori nature intensiōnis

C

& re-

& remissionis, & sic qualitates sunt divisibiles, substantia minimè. Et hoc modo substantia non est capax divisionis, ut patuit supra. Sine fundamento distinguit hîc Zabarell. lib. de Mist. cap. 7. & seq. inter intensiorem & remissionem, atque susceptionem & magis & minus, porrò quod remissio contingat vel cum, vel sine variatione speciei. Nam nulla remissio alterativa, & qualitativa potest stare cum variatione speciei: facit enim alteratio non ἀλλο, sed ἀλλοῖν: Et quando in substantia variatur species, id non fit remissione, sed generatione. Gratis igitur hæc distinctio à Zabarellâ confingitur. Quibus positis apparet, non manere elementa formis refractis in mixto, sed virtualiter tantùm, quod hîc tantum delibamus, alibi fusius declarandum. Expediam tantum paucis crassum illum errorem, quem quidam πρὸς ὀλίγα ἑπιβλέψαντες ab experientia hauriunt. Dicunt enim ὀφθαλμοφανερῶς patere in accensa strue lignorum, lignum resolvi in sua elementa, è quibus constitit, & ut Scal. ἐμμελῶς (dubito an satis ἀκριβῶς) loquitur: Justus Rex (Ignis) suum cuique reddit herciscens familias & finium regnandorum iniens rationem. Ergo ex ligno terræ cineres, aquæ humorem, aëri halitum distribuit: sibi, quod vulgi oculos fallit, animos haud latet sapientum sumit atq; servat, Exerc. 9. At, inquam ego, resolvi mixtum in elementa non resolutione locali, sed generativâ quod enim è ligno exit aqua, cinis, &c. id non
signum

signum est sufficiens formaliter hæc elementa
latuisse in ligno, vel id evenit, 1. quia inductæ
fuerunt dispositiones elementares, ad quas ge-
neratione consequuta est forma elementaris, 2.
experientia illa tantum locum habet in viridi li-
gno, ubi humor exiens non fuit pars mixti, sed
alimentum, quod arbor per poros & radices su-
xerat. Sed hujus controversiæ accuratiorem ex-
peditionem reservo in Physicam.

CANON VI.

*Prima substantia est κωρυφαία πρῶτως ἢ μά-
λισα λεγόμενη. Hinc μὴ ἔσῶν τῶν πρῶτων ἔσιων, ἀδύ-
νατον τῶν ἄλλων τι εἶναι, cap. de Subst.*

Videtur hic Canon superiorem tollere, sed
videatur tantum tollere, non tollit. Ille enim lo-
quitur de substantiæ essentia, hic de officio sub-
standi. Exempli gratia: Imperator quâ homo nõ
est magis talis quàm rusticus, est tamé illustrior
officii dignitate, Ita prima substantia, quia etiam
suffulcit secundam. Hinc ob accidentale offi-
cium κωρυφαία appellatur.

CANON VII.

Substantia significat hoc aliquid.

Ratio; illud vocamus hoc quod quasi digi-
to monstramus. At nullum accidens, sed sub-
stantiam ipsam digito demonstro. Unde na-
tum axioma, passionibus sunt suppositorum. Pro-
pterea *Armandus de Bello Visu tr. 2. Term. Philos.*

c.290. tria requirit, ut aliquid dicatur, hoc aliquid: 1. Ut sit res singularis. 2. Ut sit perfecta, non pars. 3. Ut sit per se subsistens.

CANON VIII.

Substantiæ nihil est contrarium.

Contrarietate scilicet propriè dicta, alias si pro iisdem habeatur contrarium, & diversum esse, etiam substantiæ citra qualitates sibi cōtrariantur. *Contraria* autem propriè dicuntur ea: *ὅσα μὴ ἐνδέχεται ἅμα παρῆναι τῷ ἀμφοῖν δεκτικῷ*, lib. 8. *Met. c. 10.* At Substantiam nulli subjecto inesse evictum est Canone. 3. *Obstat* unum, formæ substantiales, e. g. forma ignis & aquæ sub eodem genere maximè distant, sunt in subjecto, & expellunt se mutuò. Ergo substantia est capax cōtrarietatis. *Resp. 1.* Canon hic loquitur de substantia prædicamentali & completa. 2. Illæ formæ non sunt sibi contrariæ per se, & ex se, sed quia materia est incapax duarum formarum substantialium simul, hinc per accidens se mutuò non patiuntur, sic motus ascensus & descensus non sunt propriè contrarii, nihilominus nō possunt simul esse, propter materiæ subjectæ incapacitatem, quandoquidem non potest esse simul in duobus locis. Qualitates verò se mutuò expellunt, non quod materia sit incapax illarum (nam plura accidentia possunt esse in eodem subjecto, si officio differant, quemadmodum disparatæ species, dulcedo & albedo sunt in lacte) sed propter alternas ipsarummet rixas, *Obi-*
cis?

cis? Formas esse radices contrariarum qualita-
tum Ergo oportet & ipsas esse contrarias. *Resp.*
Non sequitur: Sol & Luna sunt principia, sicci-
tatis ille, hæc humiditatis, nec tamen sunt con-
trarii.

CANON IX.

Substantia est susceptiva contrariorum.

Ratio; Quia substantia est fulcrum acciden-
tium, at hæc sunt contraria. At objicis 1. Ignis
non suscipit frigus, nec homo irrisibilitatem. 2.
Sic fieri posset, ut duo contraria reciperentur in
eodem. 3. Substantiæ maximè propria est hæc
aptitudo suscipiendi contraria, Ergo ἀντιστρόφως,
Q. recipit contraria, sed substantia. Sed quanti-
tas tanquam πρῶτον δεκτικὸν suscipit contraria.
Respōsio est facilis, 1. Ignis est quidem suscepti-
vus frigoris ex se, quemadmodum caloris aqua,
par ratio. Utrique enim sua qualitas est conna-
turalis: Quod verò actu non suscipiat frigus, id
est, per accidens, propter ignis acrimoniam &
activitatem maximam, quâ ipse tyrānus omnia
depopulatur, nulli superabilis hosti. Deinde ir-
risibilitas non est risibilitati contrariè, sed priva-
tivè opposita. Hinc argumentum fit ἀνακλόησον.
2. *Substantia recipit contraria, sed ut seriatim u-*
num post alterum sequatur Scalig. Exerc. 307.
sect. 15. 3. Passiones sunt suppositorum. Ergo &
susceptivum esse non est ejus quo, sed ejus
quod (nempe substantiæ) recipit
accidentia.

C 3

CANON

CANON X.

Quantitati nihil est contrarium.

Ratio 1. Quia contraria se mutuò expellunt: at expellere est agere, quantitatis verò nulla est efficacia. 2. Quantitati, si quid esset contrarium, tunc illud esset, vel ens aliquod extra suum prædicamentum: vel intra suam categoriam. Non primum, quia contraria sunt sub eodem genere *ἁπλοῦς ἢ διπλῆς*. Non secundum, sic namque vel eadem quantitas esset ejusdem speciei vel diversæ, non illud, quia contraria necessariò debent specie differre: non hoc sic se invicem non excludunt è subjecto, sed necessariò sunt conjuncta exemplo lineæ & superficiæ.

Objicit Ramus lib. 1. Scholast. dialect. cap. 7. Locum sursum esse contrarium loco deorsum. *Resp.* 1. ex *Perer. lib. 14. cap. 2.* Sursum & deorsum dicuntur contraria, non quatenus talia, sed quatenus in loco superiori conservantur corpora levia, & corrumpuntur gravia & contra. 2. Ex *Zabar. in Tab. 115.* Distantia quæ facit veram contrarietatem non debet esse *localis*, sed requiritur distantia *essentiæ & naturæ*. Videantur loci citati.

CANON XI.

Quantitatis nulla est efficacia.

Ratio. Quia sequitur materiam, de qua *Arist. l. 1. de gen. & cor. t. 55. ἡ ὕλη παρὰ τὴν κίνησιν*, principiatum verò non est nobilius principio.

OBJE-

OBJECTIONES.

1. *Quantitas est sensibile commune. Ergo movet sensum, at movere est agere.* 2. *Orationes magicæ sunt quantitates, & tamen illarum multa est efficacia.* 3. *Dies critici in schola Medicorum, anni Climacterici, item numeri Apocalyptici, Apocal. 11. v. 2. & 6. 12. v. 6. videntur habere aliquam vim efficiendi. Resp. ex communi Physicorum sententia, sensibile commune non sentiri per speciem propriam, sed per speciem sensibilis proprii, modificatam tamen à sensibili communi: quia sensibile proprium & commune habent se, ut res & modus.* 2. *In Oratione spectantur duo, materiale quod est sonus, formale quod est mensura morularum, in motu vocali, propter quam ad quantitatem refertur: efficacia illa neutri debetur, non sono, qui intentionalis ex se realem effectum non producit: non mensuræ illi: nam hujus officium est significativum, μέτρον γάρ ἐστιν ὃ πρὸς τὴν γινώσκουσαν, lib. 10. Metaph. cap. 1. Ergone effectivum.* 3. *Dies anni, &c. habent efficaciam, non quatales, sed προσηκουῶς, propter adjunctas alias qualitates: deinde recensitæ qualitates sunt eventus alius σημαντικαὶ non ἐνεργητικαί.*

CANON XII.

Quantitas habet partes extra partes.

Sive quod inde sequitur quantitas est divisibilis: habet, exempli gratia, Angelus hanc

C 4

poten-

potentiam, ut possit se ad puncti $\delta\delta\epsilon\nu\acute{o}\tau\eta\tau\alpha$ contrahere, & rursus diffundere se extensionem, quam habet virtuale: corpora verò quanta non patiuntur partium suarum immeationem. Hinc colligo non firmum esse illorum argumentum, qui probant quantitatis realem diversitatem à substantiâ, ex condensatione & rarefactione hoc modo, substantiâ immutatâ potest quantitas mutari, nam in rarefactione, exempli gratia, ceræ eadem manet substantia, quamvis quantitas sit mutata. At inquam ego, in rarefactione & condensatione eandem manere quantitatem: sic enim in rarefactione adderetur nova quantitas, vel tunc adveniret nova pars substantiæ, & sic (præterquam quod contrarium defensitantes, hoc nō admittant) fieret generatio: vel illa pars quantitatis erit sine subjecto, quod inauditum: vel subjectatur in eadem parte quantitatis, in qua subjectatur præexistens, & sic dabitur dimensionum penetratio sive partes erunt intra partes. Pari modo etiam ratiocinari possumus in condensatione. At instas: In rarefactione sic corpus fit magis extensum. Ergo magis quantum. Regero, est quidem tunc magis extensum quoad actum secundum, sive in ordine ad locum: non quoad actum primum, quem Metaphysici extensionem quantitativam aptitudinalem appellant. Sed de his alibi.

Obiectio. O. quantum est divisibile, quia quantitas divisionis est radix. Cælum est quantum.
Ergo

Ergo Cœlum est divisibile, at cœlum est ἀγώνη-
τον, ἀφθαρτον, ἀναλλοίωτον, ἀπαθές. *libr. I. de Cœlo*
tit. 18. Resp. Etsi quantitas cœli non sit divisibi-
lis ratione subjecti, in quo est, divisibilis tamen
est ex se, & ratione sua: sic materia cœli non ap-
petit alias formas, non quod hanc aptitudinem
amiserit, sed per accidens, quia formæ lege co-
hibetur, ut materia.

— adultera terrea cum sit,
Hæc teneat formam perpete lege suam.

SYLLOGAE II. ET III. CANO-
NUM LOGICORVM

DIATRIBE IV.

Præf. M. Iohanne Conrado Dannhauvero, &c.

Resp. Bernhardo Angelo, Rüsselsheimensi.

CANON XIII.

*Quantitas respuit intensionem & remissio-
nem.*

Ratio sumitur ex Canone priori, nam ad in-
tensionem (quæ nihil est aliud quàm gra-
dum ejusdem formæ in eadem parte subjecti
major Unitio) requiritur positio partium intra
partes: At quantitas est impenetrabilis, nec ha-
bet partes intra partes. At, inquis, quid aliud est
condensatio & rarefactio, quàm intensio & re-

C 5

missio?

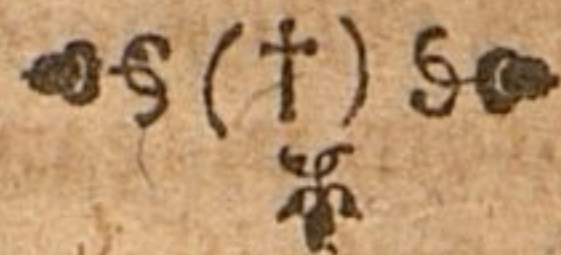
missio? *Resp.* Si hæc instantia locum inveni-
ret, tunc in condensatione quantum intende-
retur, in hoc enim videretur esse major quantita-
tum unio: At hoc absurdum 1. Si enim densum
esset magis quantum tunc etiam magis esset im-
penetrabile, quod falsum, etsi enim tenue faci-
lius perrumpatur, non tamen penetratur, m-
tum enim interest inter partium *ruptionem* &
penetrationem. 2. Intensius dicimus majus,
hinc intensius frigus majus appellatur: At quod
densius est, dicimus minus. Ergo quod densius
est, non est intensius.

CANON XIV.

Qualitates sibi mutuò contrariantur.

Ratio, quia qualitates sunt activæ, propterea
enim formam sequi dicuntur (nam & figura di-
citur sequi formam. 1. Quatenus pertinent ad
ornamentum substantiæ. 2. Quatenus servit
ad actiones formæ, hinc felicius cuneo findes
lignum, quàm denso & hebeti ferro.) Ergo re-
quirunt contraria vel patientia, vel reagentia.
Et res ipsa certa est quotidianâ experienciâ. Hæc
tamen proprietas qualitati non est *κατὰ παντός;*

Excipiendi enim multi sunt habitus, poten-
tiæ naturales, figura rei, quibus ni-
hil contrariatur.

CANON

CANON XV.

Qualitas suscipit magis & minus.

Inest hæc proprietas $\mu\acute{o}\nu\omega$, sed non $\pi\alpha\nu\tau\acute{\iota}$, nam figura & potentia naturalis sunt hujus proprietatis incapaces, illa; quia originem suam negare non potest, hæc; quia $\tau\acute{\omega}\nu\ \acute{\iota}\delta\acute{\iota}\omega\nu\ \delta\eta\lambda\acute{\iota}\sigma\eta\varsigma\ \mu\epsilon\tau\omega\chi\acute{\eta}$, *Isag. cap. 17.* At, inquis, potentia videndi languidior fit in sene, experientia teste $\beta\rho\sigma\tau\acute{\omega}\nu\ \acute{\epsilon}\lambda\acute{\epsilon}\gamma\chi\omega$. *Resp. cum Scal. Exerc. 74. sect. 4. Apage istos anime carnifices, non anima senescit, sed corpus: illa infirmitas est in organo, & proinde in actu secundo tantum. Confer aureum locum apud Aristotel. lib. I. de Anal. cap. 4. t. 65. Objicis, non soli qualitati deberi intensiorem & remissionem, cum & motus intendatur, si velox sit, remittatur, si tardus. Resp. Quod velocitas non sit proprie dicta intensio, patet inde, quia etiam in ipsa intensione potest esse velocitas, quando scilicet brevi tempore multi gradus qualitatis ununtur. Quod si velocitas esset intensio, daretur intensiorem intensio. Notandum hinc, non tantum in concreto, sed etiam abstracto & formaliter qualitatem esse intensibilem: nam propter quod unumquodque tale id ipsum magis tale, at propter formam magis intensam, exempli gratia, propter intensiorem calorem, etiam aqua denominatur magis calida, oportet igitur*

ipsum calorem in se magis intensum fuisse.

CANON

ON

CANON XVI.

Relata sunt simul natura, lib. Categor. c. 7. & ib. solent se mutuò $\zeta\omega\epsilon\iota\sigma\Phi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota\nu$ η $\zeta\omega\epsilon\iota\sigma\Phi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota\sigma\theta\acute{\iota}$, $\zeta\omega\alpha\nu\alpha\rho\epsilon\iota\nu$ η $\zeta\omega\alpha\nu\alpha\rho\epsilon\iota\sigma\theta\acute{\iota}$.

Ratio; quia relata propter respectum transcendentalem, quem habent ad suum subiectum, habent alium respectum prædicamentalem $\omega\epsilon\acute{\iota}\varsigma$ h ad terminum, unde ex coëxistentia terminorum resultat relatio: de quo latius Metaphysici.

Objectiones 1. Causa & effectus sunt relata, & tamen illa est hoc ipso prior. 2. Patre moriente sæpè manet superstes filius. 3. Sensibile prius fuit sensu. *Resp.* 1. $\tau\omicron$ $\kappa\iota\nu\acute{\epsilon}\nu$ ξ $\kappa\iota\nu\chi\mu\acute{\iota}\nu\chi$ $\phi\acute{\upsilon}\sigma\iota$ $\omega\epsilon\acute{\iota}\pi\epsilon\gamma\omicron\nu$, lib. 7. *Metaph. cap. 5. t. 25.* Relatione tamen sunt simul. 2. Moriente patre, etsi in filio non desinat $\epsilon\pi\acute{\omega}\sigma\alpha\iota\varsigma$, cessat tamen $\chi\acute{\epsilon}\iota\varsigma$, *juxta Damascen. lib. 3.* Id interest inter respectum transcendentalem, & prædicamentalem, quod in illo non requiratur coexistentia, in hoc verò sit necessaria, scibile autem & scientia sunt relata transcendentalia.

CANON XVII.

Relata dicuntur $\omega\epsilon\acute{\iota}\varsigma$ $\alpha\nu\tau\iota\sigma\tau\acute{\epsilon}\phi\omicron\nu\tau\alpha$.

Ratio; quia habent respectum mutuum. Utpote privatio & habitus non sunt relata, etsi enim privatio definitur per habitum, non tamen contra: sed notandum, non esse hic $\alpha\nu\tau\iota\sigma\tau\acute{\epsilon}\phi\omicron\nu\tau\alpha$, qualis

lis est inter proprium & subjectum in casu re-
cto, sed variatis casibus, ut maritus est mariti
maritus, &c. videri alia possunt apud *Zabrel. in*
Tabulis.

CANON XVIII.

Relatorum uno cognito, cognoscitur & alte-
rum.

Ratio; quia modus cognoscendi sequitur mo-
dum essendi. Cognoscitur alterum scilicet vagè
sumptum, non tamen cognito patre cognosco
filium nisi vagè, nam terminus relationis in pa-
ternitate non est hic, vel ille filius determinatè,
sed hic vel ille vagè.

CANON XIX.

Relata suscipiunt magis & minus.

Non tantum ratione fundamenti, quod vulgò
statuitur, sed etiam ratione sui, nam potest dimi-
nuto fundamento augeri relatio, Ergo citra
fundamentum suscipit magis & minus, exem-
pli gratia, ponantur duo alba, quorum unum
fit album ad gradus 4. alterum ad gradus 8. ubi
tantò magis augebitur relatio similitudinis in-
ter illa extrema, quantò magis minuitur album
ut 8.

CANON XX.

Actiones & passiones sunt suppositorum, hinc
cogitare non est anime, sed animam habentis, l. i.
de An. t. 66. nullo modo anima sentit, nec corpus,
sed homo, Scal. Ex. 103. s. i.

Ratio;

Ratio; quia operari sequitur esse, Ergo qualem modum operandi res habet, talem quoque habet in esse, Ergo sicut suppositum est id quod est, quia per subsistentiam subsistit per se, ita etiam suppositum est id quod operatur. 2. Multa inhaerent alicui subjecto, quæ illud tamen non denominant: ut potentia vitales in homine inhaerent materiae primæ, non tamen eandem denominant, neque materia prima dicitur vivere sentire: sic si quæras, Cur homo dicatur mori, cuius tamen nec anima, nec corpus corrumpatur? Dicam ego, non quidem totum hominis mori, totum tamen hominem mori, quia passiones sunt suppositorum. Huc refero quod Aristoteles habet, *lib. 1. φ. cap. 7. t. 64. ἀπὸν γινώσκον (ωφετόν ἐστ)*, Confer *lib. 7. Metaph. cap. 8. t. 26*. Ubi tamen observandum actionem esse suppositi tanquam principii *quod*, completi, denominationis: partis verò suppositi tanquam principii *quo*, incompleti, originalis, quo posteriori modo beatitudinem Philosophus, *lib. 1. Ethic. cap. 7*. vocat actionem animi, & *lib. 3. de Anal. tit. 1*. animam intelligere asserit. Ab hoc posteriori, *juxta Damascen. Subjectum vocatur ἐνεργητικόν, ab illo ἐνεργῆν*.

CANON XXI.

*Actio recipitur non per modum imprimen-
tis, sed per modum suæ receptivitatis, Scalig.
Exercit. 16. sect. 2. Confer eundem, Exercit. 307.
lib.*

libr. 13. videatur Aristot. lib. 2. de Anim. cap. 2. tit. 24.

Hinc sol capillum dealbat, cutem facit atram: desiccatur lutum, liquefacit butyrum, *Exerc. 160. sect. 3.* lapis pyrimachus ab igne nihil patitur, *Exerc. 74. sect. 3.* Hinc statuitur igne non posse consumi lapis Ætilis, *Plin. lib. 37. Nat. hist. cap. 4.* manus succo mercurialis, & portulacæ illita, *Scalig. Exerc. 13. sect. 3.* Turris lignea ab Arche- lao alumine oblita, *Zannard. lib. de Ignit. meteor. cap. 12.* linum Indicum ex Amiante lapide con- fectum, *Plin. lib. 19. cap. 1.* Asbestus lapis, *Solin. cap. 12. & 24.* lignum aliquod juxta Urubam in novo orbe, *Petrus Hisp. in Sylv. part. 5. c. 26.* Cæ- tera si quæ sunt axioma de actione, passione & reliquis prædicamentis tum in Physica, tum Me- taphysica fusiùs pertractari solent. Unde, ne ni- mis charta excrescat, hîc sistimur.

SYLLOGÆ III.

CANONUM ENUNCIATI-
VORUM.

CANON I.

In oratione Enunciativâ poni debet nomen in casu recto: Verbum Præsens & indicativum esse oportet, l. 1. & sequ. c. 1. 2. & 3.

In Oratione Enunciativâ. Sunt enim orationes
non

non enunciativæ, exempli gratia, *δελσικαὶ*, animal rationale, *παραιοτηλικαὶ*, *ἐυλικαὶ*, *θεοσακλικαὶ*, *κληλικαὶ*, *ἐρωτηματικαὶ*. Huc pertinent omnes orationes incerti sensus, ut *Qui cupit optatam studio contingere metam. Quos ego*, sed *motos*, &c. per *aposiopœsin*; *Infinitivæ*, *Trojae supremum audire laborem*. Quarum tamen aliquaè facilè sunt enunciativæ per resolutionem.

Poni debet nomen in casu recto; Quid enim responderim ad hunc Syllogismum. *Viri docti est esse modestum. Hoc collare est viri docti. Ergo hujus collaris est esse modestum*: nisi quod casus obliqui vertendi sunt in rectos, si fieri possit, de quo *Aristotel. lib. 1. prior. cap. 37. Verbum Præsens*, quod nisi attendatur, multa sophismata contingere possunt, exempli gratia, in conversione simplici universalis negativa mutatur in universalem negantem stante qualitate, videlicet. *Nulla virgo fuit violata. Verum! Ergone Nulla violata fuit virgo? falsum. Sic Nullus puer fuit senex. Verum! Ergone nullus senex fuit puer? falsum. Sophisma si vitabis, ponas verbum præsens*: in cuius virtute præteritum habet veritatem. *Urges, hanc propositionem, Imperator vixit 50. annis non esse veram de præsentis. Ergo Imperator (præsenter) vivit 50. annis. Resp.* In successivis veritas de præsentis etiam est successivè intelligenda cum proportione quadam. *Et indicativum. Hic enim modus est*

Logicus,

Logicus, & didascalicus, & notitiam parit: reliqui modi ad affectum & appetitum pertinent, propterea ab Aristotel. modi Rhetorici & Poëti nominantur. Hinc hypothetica propositio non est *ὑποθετική*, quia necessariò constat modo subjunctivo imperfecti temporis, ut si sol luceret, dies esset. *Objicis.* Posse hanc resolvi in Orationem Indicativam, exempli gratia, si sol lucet, dies est. *Resp.* 1. Sic omnis non enunciativa oratio esset enunciativa, quia possunt facilè reduci ad enunciativam, ut me legere, reducitur ad hanc: Ego lego, 2. Hæc propositio: si sol lucet, dies est, in rei veritate non est hypothetica, sed Categorica, affirmat enim simpliciter sine conditione.

CANON II.

Verbum Logicum debet significare aliquid, ad significare tempus, & copulare prædicatum cum subjecto, Zabarel. in tab. Logic.

Verbum Logicum dico, ut distinguatur à verbo Grammatico, siquidem hoc non est absurdum fieri nomen Logicum in hâc propositione didicisse fideliter artes emollit mores, ubi didicisse est verbum Etymologicum, (quamvis videatur per græcismum stare pro nomine) non tamen Logicum. 2. *Debet significare aliquid*, ut discriminetur à Syncategoremate. 3. *Ad significare tempus*, nam annus, mensis significant quidem tempus, sed non ad significant. 4. *Copulare prædicatum*

D

tum

tum cum subiecto, hinc in hâc propositione Aristoteles est Philosophus, τὸ ἐστὶ, non est verbum, 1. quia nullam rem significat, 2. quia non est pars seorsim propositionis, quatenus est συνδυασμὸν ratio, quia pars debet actu poni in toto, sed copula non semper ponitur actu, sed non raro implicatur εἰ δὲν ᾧ Διαφέρει ἀνθρώπων ὁ ὑμῶν ἐστὶ, ἢ ἀνθρώπων ὁ ὑμῶν, lib. d. *Metaphys. cap. 7. tit. 13.* deinde si pars esset à prædicato distincta, in quovis syllogismo orirentur quatuor termini. Porro in superiori propositione, verbum etiam non est τὸ Philosophus, quia 1. non adsignificat tempus, 2. non copulat, sed copulatur. Ergo verbum Logicum est complexum hoc, *est Philosophus.*

CANON III.

Propositio negativa est, in quâ ponitur negatio immediate ante copulam.

Ratio, quia copula est signum unionis, tum igitur divisio inter prædicatum & subiectum manifestabitur, quando unionis signum negando afficietur, hinc hæc propositio non negat, homo est potens non peccare, in fluvio natat non homo, negatur hîc pars tantum, non excluditur aliud, negatur natate hominem, non tamen absolute innuitur, nihil aliud natate. Ubi τὸ non natate aliquatenus refertur ad locum totius consentaneum, quatenus ad modum generis has duas quasi species comprehendit, natate piscem,

piscem, non natare hominem. Similiter hæc propositio, homo nullius precii calumniatur virum bonum, non est negativa, tantum enim est negatio partis. Syncategorema quia fufum est super cohesionem prædicati cum subjecto, hinc signo quantitatis negato, creditur ipsa propositio esse negata. Studiosè tamen hic observandum venit non præpositum signo notare, vel præcisè universalitatem subjecti, ut non omnis homo salvabitur, hoc est, aliquis homo salvabitur. Et talis propositio per æquipollentiam est affirmans. Vel notat absolutam prædicati de subjecto negationem, ubi *Omnis* idem valet quod *nullus*, ut non *Omnis* homo est lapis. Et hæc semper est negativa: Huc pertinent Hebraismi, *Levit. 13. vers. 7. Matth. 24. vers. 22. & alibi.*

CANON IV.

Syncategorema (Omnis) aliquando sumitur limitatè.

Quid enim his syllogismis responderi possit? Omne animal erat in *Arcâ Noæ*. At pisces erant animalia. Ergo. Q. non ex fide est, peccatum est. Atqui fides ipsa ex fide non est. Ergo. Nisi majorem limitandam esse in priori Syllogismo de eo animali, quod extra aquas degere potest: in posteriori de opere omni, non

Ente omni.

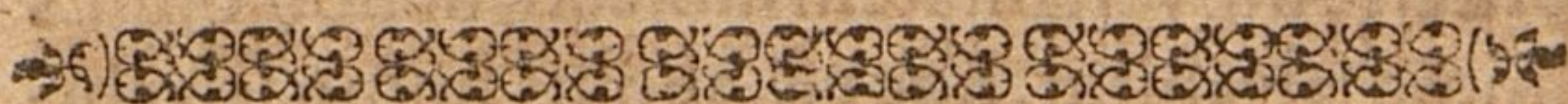
✠(**)✠

D 2

CANON

*To omne collectivè sumptum, supponit immobili-
liter.*

Id est, ita supponit pro communi, ut ad par-
ticularia non possit accommodari illud prædi-
catum, hinc malè inferes. Omnes Artes libera-
les sunt septem, Logica est ars liberalis. Ergo
Logica est septem.

SYLLOGÆ III. ET IV. CA-
NONVM ENUNCIATI-

VORVM.

DIATRIBE V.

Pref. M. Iohanne Conrado Dannhauvero, &c.

Resp. Daniele Waldsmidio, Wildunga-Waldecco.

CANON VI.

*To multum non est signum semper particulari-
tatis.*

Nam, exempli gratia, universale est ὁ ἄλλο
ἁλειόνων πέφυκε κατηγορεῖσθαι, lib. I. ἄλλο ἐμ. cap. 7.
At universale est prædicabile de omnibus suis
inferioribus, ut constat: Notandum enim
multum non semper opponi Univer-
sali, sed sæpè paucitati & in-
frequentia.

CANON

CANON VII.

Propositio singularis in mixturâ diversæ quantitatis æquipollet universali.

In Mixturâ, dico diversæ quantitatis, nam extra hanc non stat pro universali & ἡ πᾶς (ὡς λέγεται, ὡς περὶ πᾶς ἀνθρώπων & lib. 8. Metaph. cap. 9. tit. 16. Ratio regulæ est, 1. Quia particularis sumitur ad modum partis, singularis ad modum totius, etsi non distributivi, tamen negativi. Exempli gratia, Aristoteles est homo, hoc est, nihil sub Arist. sumi posset, quin sit homo. 2. Puræ particulares pariunt ἀσυμλογισίαν, puræ singulares, exempli gratia, in Ἐκείνῳ pariunt legitimam conclusionem, non igitur hæ illis æquipollent. 3. Hic Syllogismus. (Josephus fuit venditus. Q. Homo fuit Josephus. Ergo. Q. homo fuit venditus) qui est formaliter bonus, sic enim expositivus tertiæ figuræ, qui formaliter bonus est, reduci ad primam figuram solet. Quæro, sitné major singularis? ad quem igitur modum pertinet? cùm omnis primæ figuræ modus sit universalis. Num particularis, at hæc ἀσυμλογισίαν. Relinquitur igitur stare hanc singularem pro universali, & concludere positum Syllogismum in Darii. Huc respexit sine dubio Aristotel. quando lib. 2. περὶ ἔργ. cap. ult. has propositiones: Callias est justus, Callias non est justus, retulit ad contrariam oppositionem, propter convenientiam

D 3 cum

cum quantitate universalis. Instas, *Aristot. lib. 1. de Interpretatione cap. 8.* easdem referre ad contradictorias. *Resp. 1.* Ergo saltem ex parte unâ æquipollet universalis singularis. 2. Vulgò nominantur *contradictoria de Lege*, quæ lex est dividere verum à falso. Quæris, *διεξοδικῶς*, quorsum referam hanc oppositionem : Omnis homo est dives. Abraham non est dives. *Resp. 1.* Omnino non est oppositio, quia non sunt utrobique iidem termini. 2. Adde non esse contradictoriam oppositionem, quia utraque falsa : non contrariam, quia diversa utrobique quantitas. Potest tamen *διεξοδικῶς* dici *contraria de lege*, quia utraque falsa esse potest.

OBJECTIONES.

I. In propositione singulari est attributio ad partem. Ergo est propositio particularis. 2. quæritur hæc propositio, sitne universalis an singularis ? Q. est omnipotens, ille est Deus. Assumptio sit Christus est omnipotens. Ergo Christus est Deus. Non videtur esse universalis, quia unus Deus est omnipotens : non singularis, ob notam universalem. *Resp. 1.* Etsi subjectum sit pars, attributio tamen prædicati ad subjectum est *totalis* : Et, si propositio omnis particularis esset, cujus subjectum est particulare, fieret etiam universalis particularis, ut : Omnis homo est animal. Ubi homo pars est animalis. 2. De illâ propositione judico, quod neque perfectè
fit

fit universalis, neque singularis, sed quod imite-
tur indolem propositionis universalis, quia ha-
bet subjectum communicabile, conformis illi
propositioni, Essentia divina est Pater.

CANON VIII.

*Propositionis hypotheticae veritas pendet ex co-
pulatione totâ, non membris seorsim.*

Ratio, quia illa existente vera membra pos-
sunt esse falsa, ut: Si Asinus volat, habet pen-
nas: & vice versa, eadem existente falsa, mem-
bra possunt esse vera, ut: Si Aristoteles fuit Eth-
nicus, fuit etiam Philosophus, potuit enim Eth-
nicus fuisse citra Philosophiam.

CANON IX.

Conditio nil ponit in esse.

Sensus est, propositio hypothetica nil Cate-
goricè, & ἀνεπιπέτως affirmat, quamdiu talis ma-
net, aliâs ratione æquipollentiæ ponit aliquid,
nam propositio: Si Asinus volat, habet pennas:
ponit hanc, in qua fundatur illius connexio: Om-
ne volans, habet pennas.

CANON X.

*Conditionalis habens annexam conditio-
nem impossibilem, æquipollet Categorica ne-
gati.*

Exempli gratia: Electi seducerentur, si possi-
bile esset, id est, Electi non seducentur. Ami-

cus tuus ero, si Cœlum digito tetigeris, id est,
nunquam ero tuus Amicus.

CANON XI.

*Modalis propositio non est, ubicunque modus
qualiscunq₃ ponitur.*

Est hic Canon contra Ramum, qui *libr. 6. Schol. Dialect. c. 3.* præter modos vulgares quatuor dicit innumeros alios confingi posse. Ut igitur propositio dicatur modalis, exigitur 1. ne modus determinet extrema tantum propositionis, hinc non modales sunt illæ: Petrus scribit velociter, & quod necessario risibile est, est homo. 2. Ne modus sit pars dicti sive ipsum prædicatum, ut: Parentes colere æquum est. 3. Ut per modum *ampliatur* Enunciatum. (Ubi ampliare est efficere, ut propositio addito modo plus significet, quàm sine eo) hinc verum, falsum, opinabile non sunt modi, nam cum dico: Hominem esse animal, est verum: non plus dico, quàm homo est animal.

CANON XII.

Omnis propositio modalis necessario vera est.

Loquor non de dicto seorsum, sed de propositione modali complexè sumptâ. Hinc, exempli gratia, hæc propositio: Contingit quendam hominem sedere, necessario vera est, non enim potest non contingere hominem sedere.

CANON

CANON XIII.

Necesse & contingit, sunt modi affirmativi, possibile & impossibile negativi.

Unde occurret sophismati trito, quod constat ex puris negativis. Impossibile est lapidem vivere. Impossibile est hominem esse lapidem. Ergo impossibile est hominem vivere.

CANON XIV.

Modalis composita hoc est, ubi modus non interrumpit dictum, est singularis.

Quæri solet de hujus propositionis quantitate. *Quosdam homines salvari necesse est.* De illa statuo, quod i. Nequeat esse universalis, patet, quia modus veritatem non quantitatem propositionis determinat, est enim *ἡ ἀνάγκη τοῦ εἶναι, ἢ τοῦ μὴ εἶναι (non τὸ πᾶσιν) lib. ὁ εἰς ἐγμ. cap. 12.* Objicis, quod necessariò verum est, semper verum est, Ergo universaliter. *Resp. 1.* Inferatur licet universalitas temporis, nondum tamen obtinetur universalitas subjecti, quorsum quantitas potissimùm respicit, potest enim universalitas temporis esse de subjecto particulari, ut *Quosdam homines salvari omni tempore verum est.* 2. Quod nō possit esse particularis. Si enim hæc propositio esset particularis: Necesse est quosdam homines salvari: Tunc ei contradiceretur per istam. Non necesse est omnem
D 5
homi-

hominem salvari. At hîc utraque vera, quod in contradictione ἀδύνατον. Relinquitur igitur, quod sit singularis, quia quantitas sumitur non ex subjecto tantum, sed ex attributione prædicati ad subjectum, ut constitit Canone 9. Prædicatum verò in positâ propositione est modus: subjectum dictum. Ἀνάλυσις igitur propositionis illius hæc emergit. Hæc propositio, quæ dicit, quoldam homines salvari est necessaria. Ubi tamen appendicis loco observo, propositionem modalem Compositam esse ineptam ad Syllogismum, nam quia in hâc modus est prædicatum, fieret, si ter modus repeteretur, unum terminum ter poni in Syllogismo: ut igitur fiat aptus, reducenda est ad modalem divisam, ubi modus imitatur quantitatem dicti.

CANON XV.

Ex affirmante prædicati infiniti infertur negans prædicati finiti.

Hinc *Aristot. libr. I. prior. Anal. cap. ult.* si verè dicitur aliquid esse non album, verum quoque est illud, non esse album. Videri possunt limitationes ex *Clariss. Scheibl.* in regulis consecutionis.

CANON XVI.

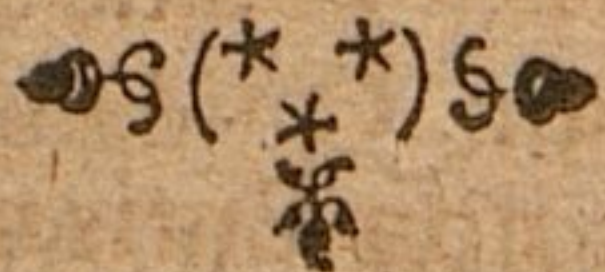
Ab est tertii adjecti, ad est secundi adjecti, valet consequentia.

Ratio est, quia non Entis nullæ affectiones.

Opor-

Oportet igitur Ens esse, de quo aliquid prædicatur. *Objicitur* 1. Uva est succosa. Ergo uva est: ubi antecedens semper verum est, consequens falsum in hyeme. 2. Purgatorium est nihil. Ergo purgatorium est. 3. Bona opera non sunt necessaria ad salutem. Ergo bona opera non sunt necessaria. *Resp.* 1. quia τὸ ἐστὶν in secundo adjecto ἐπαρκητὸν, in tertio συνδυαστικὸν est, & verò in tertio adjecto sumitur pro esse essentiæ, de quo videatur *Aristot. lib. 8. Metaph. cap. 7. tit. 14.* Hinc non valet consequentia, nisi in terminis rerum actu existentium. *Ratio*, quia monito Logicorum servanda est eadem ampliatio. 2. Similiter non valet in prædicatis destruentibus subjectum. *Quæris*, cur in antecedente utar τὸ ἐστὶν, si purgatorium nihil sit. Respondet accuratè Dn. Doct. Hawenreut. nunc ἐν ἀγίοις ad lib. γ. *Metaph. cap. 2. pag. 325.* Non Ens, inquam, si-ve negatio ratione suæ existentia absolute non est, ratione autem intellectus est, quatenus de eo aliquid affirmari vel negari potest. Hinc *Aristot. lib. cit. t. 2. ὑποφάσεις* refert inter Entia quatenus τὸ μὴ ὄν, εἶναι μὴ ὄν φάμεν. 3. Valet consequentia in hoc Canone tantum affirmativè, non negativè, videatur Dn. Doct. Gerhard.

Tom. 4. de Bonis Operibus,
cap. 8. th. 32.

CANON

CANON XVII.

A conjunctis ad divisa valet consequentia, & vice versa.

Videatur limitatio apud *Clariss. Scheibl.* nolo actum agere.

CANON XVIII.

Oppositio est κατάφασις ἢ ἀπόφασις ἀντικείμενα, l. i. πρὸς ἐσμ. c. 6.

Requiritur igitur 1. diversitas qualitatis, unde exulat subalterna. 2. Identitas pronuntiati, unde Elenchum non parit ὁμωνυμία. Hinc oppositio nascitur triplex, Contradictoria, contraria, & subcontraria. De ultima controvertitur, an sit propriè dicta oppositio? Affero exposito Canone, cujus omnia habet requisita. Objicis 1. Verum non opponi vero: (falsum quidem falso opponitur in contraria oppositione, sed id evenit ob falsi πολυμορφίαν.) At in subcontraria fieri utramque veram, exempli gratia, Q. Homo est studiosus. Q. Homo non est studiosus. 2. *Aristotel. lib. 2. prior Anal. cap. 15.* vocat oppositum, καὶ πλὴν λέξιν μόνον, Resp. 1. Est ignorantio Elenchi, violatur enim oppositio, cum non est ἢ αὐτὸς ἢ αὐτὴ. Exemplum propositum habet quidem eosdem terminos, sed non eadem supposita iisdem notata. Substituamus igitur aliud exemplum. Quidam electus salvatur. Quidam electus non salvatur. Apparet ἀλλοτρίως quo-

quomodo subcontraria dividat verum à falso.
 2. *Loco cit.* omnes oppositiones dicit esse *κατὰ λέξιν*, in *Init. cap.* quod verò oppositionem subcontrariam *κατὰ λέξιν μόνον*, oppositionem vocat, ibi in quæstione *εἴ ἐστι* concedit esse oppositionem, sed in quæstione *ὅτι ἐστι* non distinctam *κατ' ἀλήθειαν* à contraria. Nam in subcontraria legitimè formata subjectum est individuum vagum. Hinc refertur ad oppositionem singularem, & hæc ad contrariam, à qua *κατὰ λέξιν* modo distincta est, illius quippe naturam ex toto imitatur.

CANON XIX.

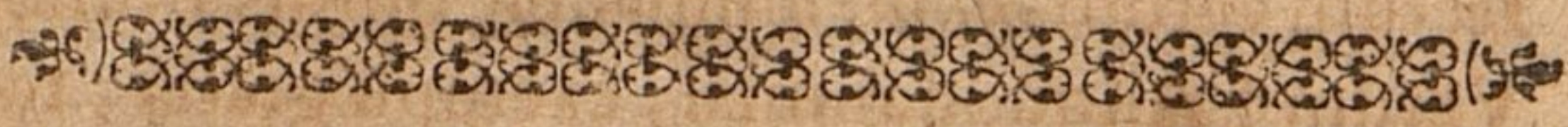
Contradictio dividit verum à falso, Aristotel. libr. 1. *ᾠδὴ ἐξ μ.* cap. 7. lib. γ. *Metaphys. cap. 6.* tit. 27.

Ratio; quia non potest idem simul esse & non esse, quod Aristoteli est principium *βεβαιότων ἢ γνωριμώτατον*. *Planta quoad planta est, nunquam erit non planta. Scal. Exerc. 140. f. 1.*

Objiciuntur hic multa exempla: *Omnis homo est niger. Hic homo (significando Æthyopem) non est niger. Utraque falsa. 2. Omne animal esse rationale falsum est, verum! Quoddam animal esse rationale non est falsum. Verum! 3. Hæc propositio (qua dico, Contradictionem dividere verum à falso) est falsa! Verum! At hæc propositio (qua dixi priorem propositioem esse falsam) non est falsa. Iterum verum.*

verum. 4. Omne coloratum aliquo colore est coloratum. Verum! Aliquod coloratum (viride) aliquo colore (nigro) non est coloratum. Iterum verum. 5. N. animal est omnis homo. Verum! Aliquod animal, exempli gratia, rationale est omnis homo. Rursus verum. 6. Omnis homo est omnis homo. Verum! Aliquis homo non est omnis homo. Verum! *Resp.* ad 1. Illa est ex semisse singularis. Unde non est contradictoria repete Canonem nonum. 2. Tò falsum, ibi ampliat propositionem, unde assumit ingenium modalis compositæ, quæ singularis est. Ergo Omnis, quidam, non sunt in proposito exemplo Syncategoremata, sed partes dicti: quod utrobique totum repetendum est, ut in oppositione termini sint iidem. Sicigitur in forma. Hæc propositio, Omne animal esse rationale falsa est. Hæc propositio, Omne animal esse rationale non est falsa. Habes igitur priorem veram, posteriorem falsam. 3. In tertio ad oculum apparet non fieri oppositionem de eodem, nam prior propositio prædicat falsitatem de istâ propositione (contradictoria dividunt verum à falso.) Altera negat falsitatem non de hac ipsa, sed reflectitur supra priorem. Ad 4. in priori oppositionis membro aliquis color sumitur vagè, in posteriori determinatè, unde expirat Elenchus. In 5. prius membrum habet Syncategorema distributivum, posterius collectivum. Sic etiam in 6. prius membrum est collecti-

lectivum & in mobile, alterum distributum. Et sic est progressus à non distributo ad distributum.

SYLLOGÆ IV.

CONTINENTIS CANONES

Syllogisticos.

CANON I.

Ἐν δὲν ἀναφέρει πρὸς τὸ γινώσκαι τὸν ἑκατέρω συλλογισμὸν, lib. 1. prior. c. 1.

Insinuatur hoc loco in prioribus analyticis agere Aristotelem de Syllogismo formali, unde etiam usus est subinde exemplis alphabetariis. Quæris, cur Syllogismus formalis vocetur, cum tamen cõstet ex propositionibus, quæ sunt materia syllogismi, quia partes sunt materia ut constat ex lib. 3. φ. cap. 7. tit. 66. & libr. δ. Metaph. cap. 2. t. 3. Distinguo inter Syllogismum objectivum, & formalem, ille est objectum circa quod versatur Syllogismus formalis, hic est ratiocinatio, sive ipse actus intellectus: illi dividitur in necessarium & probabilem: Hic habet partes materiales, et si non objectivas tamen ingredients ipsas scilicet propositiones, quæ sunt materia ex qua, sed

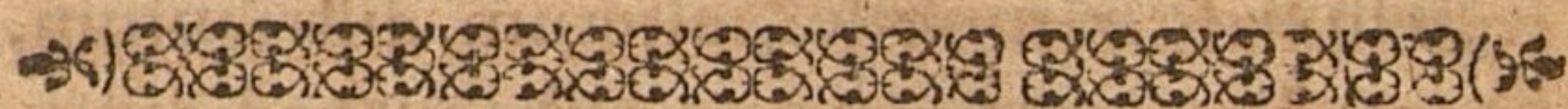
ἀναλόγως.

SYLLO-

est
(vi-
um.
mo.
,ra-
s. O-
quis
ad i.
con-
Tò
assu-
ngu-
pro-
arres
st, ut
ur in
e ra-
imal
prio-
io ad
e co-
atem
dunt
on de
Ad 4.
color
unde
nabet
colle-
colle-
lecti-

SYLLOGAE QUARTAE CANO-
num Logicorum

DE

SYLLOGISMO.

DIATRIBE VI.

Prof. M. Iohanne Conrado Dannhauvero, Sc.

Resp. Adamo Crugio, Wildunga-Waldecco.

CANON II.

*In Syllogismo non sunt plures vel pauciores tri-
bus terminis.*

UT enim, cum duo litigantes conciliandi sunt, sequester cum utroque seorsim prius loquitur, deinde uterque mutuò conciliatur. Sic *medius* terminus tanquam arbiter, qui proinde etiam propter hoc officium *medius* appellatur, prius cum utroque seorsim in præmissis consentit. Hinc, *Quae conveniunt uni tertio, inter se conveniunt.*

Objiciuntur Syllogismi aliqui nostratium, in quibus videntur esse plures quàm quatuor termini, exempli gratia: *Dextra Dei est ubiq₃, Christus Homo sedet ad dextram Dei, Ergo Christus homo est ubiq₃.* Resp. Ex fonte Philosophiæ, Aristot. lib. 1. in Anal. c. 23. In Syllogismo debere esse tres terminos εἰ μὴ μετὰ λαμβάνει τὸν, id est, nisi intercedat μετὰ, hinc ipse lib. 2. φ. cap. 8. tit. 79. conclu-

concludit hoc modo : Omnis ars agit propter finem. Atqui ars imitatur naturam. Ergo etiam natura agit propter finem. Dic λογικώτατον Philosophum ἀσυνλογίως concludere, si vir es. Mitto nunc illa, quæ de hoc syllogismo disputat Clariss. Dn. D. Meisn. in s. 1. Phil. Sobr. q. 2. ne ferram reciprocam per eandem lineam. *Objicis.* Everti hunc syllogismum alio affini posse, *Europa est extra Asiam. Christus homo est in Europâ. Ergo Christus homo est extra Asiam.* *Resp.* Si resolveris hunc syllogismum, hanc habebis majorem, *Q. est in Europâ, ille est extra Asiam.* Hæc vera est de corpore circūscriptivè in loco existente, non universaliter, ut comprehendat corpus Christi.

CANON III.

Reduplicatio, Iteratio, (addo) Exclusio addende sunt non minori, sed majori extremo, l. i. prior. anal. c. 38.

Hinc apparet, quid statuendum de hujusmodi syllogismo. *Omne rationale vivit. Solus homo est rationalis. Ergo solus homo vivit.* Respondent aliqui omnem exclusivam resolvi in universalè affirmantem & negantem, & proinde minorem propositi syllogismi esse virtute negantè. Quod tamen cum grano salis accipiendum puto. Nam rectè dico, e. g. *Solus homo est Grammaticus:* Non tamen resolvo verè in hanc affirmantem: *Omnis homo est Grammaticus :* Ratio, quia prædicatur proprium, quod μόνω ὄντι παντί ἔσται ἔχθ. Malim tamen respondere vitium in eo

E latere,

latere, quod exclusiva addita sit minori extremo, cum addenda fuerat majori. Nam ratio, cur major in conclusione prædicetur de minori, est, quia idem prædicabatur in aliqua præmissa de medio, & hic de minori. Tantum igitur potest prædicare major de minori, quantum de medio prædicavit: sed in propositione majori, non se totum prædicavit de medio (quod apparet, si exclusiva majori extremo fuerit apposita) non enim reciprocè totus conceptus viventis de rationali prædicatur, ut excludat omne aliud subiectum, de quo prædicari aptus sit, Ergo etiam non potest se totum, & exclusivè de minori in conclusione affirmare.

CANON IV.

Ex veris nil nisi verum sequitur, lib. 2. prior. anal. c. 2.

Ratio, quia τῷ ἀληθεῖ συνάδει πάντα ἐπάροχοντα, lib. 1. Ethic. cap. 8. Verum est simplex, unde de se, non nisi quod suum est, parturit. *Objicis* Aristotelem, qui lib. 1. post. anal. cap. 6. fatetur ex falsis verum interdum sequi. Ergo etiam ex veris falsum. Cum contrariorum eadem consequentia. *Resp.* *Aristot. loc. cit. supra*, πᾶσι δὲ διότι ἀπὸ τοῦ ὄντος, hoc est, falsum tamen non est causa veri inde nascentis, quia ἐνὸς δοθέντος ἀτόπου ἢ ἀλλασυμβαινός, lib. 1. φ. cap. 2. tit. 10. sed sequitur ἐκβαλτικῶς. Hoc autem evenit duobus potissimum casibus: 1. Si alterutra falsa præcesserit, exempli gratia: Substantia est accidens. Accidens est ens, Ergo substantia

stantia est ens, ubi conclusio sequitur ex minori vera per se, per accidens ex majori falsa. 2. Si predicatum conclusionis fuerit latius subiecto, ut lapis est substantia. Homo est lapis. Ergo, Homo est substantia. Ex superiori Canone tãquam lydio lapide probare possumus syllogismi formalem bonitatem, quemadmodum ex dicto de omni & nullo ejusdem naturalem evidentiam: Ille omnis modus figurarum, & illa omnis figura bona est, quæ ex veris nunquam elicit falsum: & illa omnis spuria, quæ interdum ex veris colligit falsum. Hinc.

CANON V.

Partibus ex puris sequitur nihil, atq; negatis.

Ratio prioris membri est, quia fieri potest, ut termini non intelligantur de eodem: Unde quatuor termini. Deinde repugnant puræ particulares dicto de omni, in quo requiritur subordinatio particularis ad aliquod universale. Quod si tamen contingat majorem esse particularem tantum *ἴσον*, non *ὅσον*, ut: Quidam homo est animal, ex ea legitime inferetur. Ergo, Petrus est animal. Observandum deinde in hoc & sequentibus Canonibus, sæpè aliquid *τυχόντως*, & vi materiæ, non vi formæ sequi.

Ratio posterioris Membri est, quia, si maxime duo dissentiant in uno tertio, non tamen necessario inter se dissentiant. Contingit hinc etiam, ut ex puris negativis vera sequatur conclusio, sed *fortuito*, tum potissimum, si omnes termini

fuerint disparari. Studiosè hîc cavendum est, ne putemus syllogismos negativos esse, qui tales sunt *δοξαστικῶς*, ut sunt illi, in quib. negatio non est extrinsecus assumpta, sed ex majori resumpta. Exemplū tritum est illud Q. Non credunt, non salvantur. *Ἰουδαίαι ἄνθρωποι ἄπιστοι. Ἰουδαίαι ἄνθρωποι οὐ σωθήσονται.* Minor hîc non est negativa. Ratio, quia subjectum minoris cōtinetur sub subjecto majoris: si continetur, Ergò subordinatur: At quæ sibi subordinantur, non opponuntur. Ergò nec de se mutuò negātur. Hic verò syllogismus habet minorem *ἀντιθετικῶς* negantem. Omnis homo est animal. Asinus non est homo. Ergo Asinus non est animal. Deinde hanc *κατασκευαστικῶς* negantem, sequitur sæpè conclusio affirmans, quod impossibile esset per regulam sequentem, si alterutra præmissa fuisset negativa, exemplum sit ille Aristotelis syllogismus, *l. 1. post. c. 10.* Quicquid nō scintillat, prope nos est. Planetæ non scintillant. Ergo Planetæ prope nos sunt. Objicis minorem esse negantem extra syllogismum: Cur non & in syllogismo: *Resp.* est dispar ratio, quia hîc tota cōnexio sive necessitas totius consequentiæ attenditur. Si tamen vis affirmantem habere, transpone terminos finitos, mutando in infinitos.

CANON VI.

Conclusio sequatur partem debiliorem. Hinc.

Si qua præit partic. sequitur conclusio partic.

Ratio, quia effectus nunquam est nobilior suâ causâ. Intellige autem Canonem 1. si pars debiliior

lior

lior adsit, nam hæc deficit in barbara & darapti.
 2. De quantitate & qualitate non veritate vel
 falsitate propositionis, alioquin ex falsis potest
 sequi verum. 3. Procedit ille tantum in syllogi-
 smo simplici, nam in disjuncto potest assumptio
 tolli, ut conclusio ponatur.

CANON VII.

*A particulari ad universale non valet conse-
 quentia.*

Ratio 1. quia effectus non excedit virtutem
 suæ causæ. 2. Quia conclusio sequitur partem
 debiliorem. Excipe illud particulare, quod est
 repræsentativè tota species, sic rectè colligo, A-
 dam fuit peccator mortalis. Ergò Omnis homo
 est peccator mortalis. Abraham fide justificatus
 est. Ergò Omnis homo fide justificatur. Quæ
 consequentia Paulina Jesuiticis calumniis op-
 ponenda est. Est Abraham pater credentium,
 non ratione generationis, cum nos non simus
 Israëlita secundum carnem, non ratione rege-
 nationis, hæc enim est à Spiritu sancto. Ergo
 ratione exempli in justificatione. *vid. 1. B. D. p. 279.*

CANON VIII.

Lex generalis erit medium concludere nescit.

Ratio, quia conclusio debet esse ἐτερόν τι τῶν τε
 ἑντέρων. At si medium poneretur in conclusione,
 tunc vel minori associaretur, vel majori termi-
 no; Si prius, constitueret propositionem mino-
 rem, si posterius majorem. 2. Medium est effi-
 ciens conclusionis, at efficiens nullum est in suo

effectu, propterea ab aliquibus dicitur in conclusione esse virtualiter.

CANON IX.

In conclusione non ponatur plus, quàm erat in præmissis.

Ratio eadem, quæ in Canone septimo. Malè hîc urgent nonnulli, in conclusione non debere etiam minus poni, quàm erat in præmissis, quia 1. conclusio est effectus præmissarum æquivocus, unde potest minus habere. 2. Suadet hoc ipsum potestas syllogistica plura concludendi; de quâ Philosophus *l. 2. prior. anal. c. 1.*

CANON X.

Dictum de omni & nullo est radix omnium syllogismorum. Zab. *l. de quarta fig. c. 6.*

Proponatur enim, exempli gratia, syllogismus secundæ & tertiæ figuræ, illum ego non teneor recipere, dicam enim ego: Proba hanc figuram vel modum bene concludere. Respondebit ille, quia semper in simili modo bene conclusit. Sed hoc est à posteriori rem demonstrare, peto ego Argumentum à priori. Sic igitur pergo. Quicumque modus concludendi imitatur naturam, ille Logicè & bene concludit. At syllogismus in secundâ vel tertiâ figurâ formatus imitatur naturam. Ergò! Majorem probo, quia, ut omnis Ars: ita & Logica imitatur naturam. Minor patet per reductionem ad primam figuram, quæ quia dictum de omni & nullo habet, hinc naturaliter

taliter concludit, in illâ enim congruè major
 supremo, minor infimo loco ponitur, quib. me-
 dius non $\phi\upsilon\sigma\tau$ tantum, sed & $\theta\epsilon\sigma\tau$ fit medius, &
 sic superstituitur super naturalem ordinem præ-
 dicandi, qui est $\kappa\alpha\tau\grave{\alpha}$ $\beta\acute{\alpha}\theta\epsilon$. Sitamen quis re-
 fractarius hoc ipsum principium neget, ille, si
 placet $\epsilon\pi\epsilon\gamma\beta\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\nu\ \mu\epsilon\epsilon\theta$ addere, trahendus est
 ad principium illud Metaphysicum, quæ conve-
 niunt uni tertio, inter se conveniunt. Videatur
 de his *Mend. disp. 1. Log. f. 16. §. 85.* Atq; ex Radi-
 ce hâc syllogismum probat *Zabar.* quartæ figuræ
 innaturalitatem. Quibus ego pro astruenda hu-
 jus figuræ superfluitate, hæc addo: (Affingit alio-
 quin Averroës quartæ figuræ Inventionem Ga-
 leno. D. Conimb. l. 1. prior. c. 7. *quest. art. 1.* ajunt,
 Averroï fidem haberi, sed homini sine fide, cur
 est adhibenda fides? *Mendoz. disp. Log. 10. f. 20.*)
 Sunt autem hîc quædam prænotanda, i. quod
 major propositio sit illa, quæ habet universa-
 lem quantitatem: minor, quæ particularem.
 Ratio, quia quantitas propositionis sumitur ex
 multitudine objectorum, hinc proprium quan-
 titatis dicitur fundare inæqualitatem, ut nem-
 pe secundum illam aliquid majus, vel minus di-
 catur, hinc Rhetores majorem vocant, propo-
 sitionem: minorem, assumptionem, quia $\theta\epsilon\sigma\tau\iota\nu$
 illa, hæc $\epsilon\pi\omega\theta\epsilon\sigma\tau\iota\nu$ (quarum hæc illâ arctior)
 proponit. 2. Mensura quantitatis in reliquis mo-
 dis, qui habent utrasque præmissas quantitate
 æquales, est Darii & Ferio in primâ, festino in

secundâ, Datisi ferison in tertiâ, in quibus illustris est prima *ὑπόθεσις*. Quia verò in Darii major est illa propositio, in quâ medium subjicitur, minor in quâ prædicatur, hinc in syllogismo Barbarico: Omne rationale vivit. Omnis homo est rationalis, &c. non posteriorem, sed priorem nomino majorem, unde figurarum discrimen non adæquatè ex diversâ dispositione medii termini, sed ex diversâ ratione subjiciendi & prædicandi sumi debet. 3. Major propositio non vocatur, propterea, quia majorem terminum habet, sed major terminus vocatur, quia in majori propositione ponitur. His positis ita concludo: Illa est prima figura in quâ medium in majori subjicitur, in minori prædicatur. Sed quarta figura est talis, in quâ medium in majori subjicitur, in minori prædicatur. Ergo quarta figura est prima figura. Minor patet exemplo in DIMARI. Omne mistum est corpus. Omne corpus est substantia. Ergo Q. substantia est mistum. Hic prima fronte incertus sum, utra præmissarum sit major vel minor, cum utraq; æquè sit universalis, recurro igitur ad mensuram (Darii) in qua major propositio est, quæ medium pro subjecto in majori, pro prædicato in minori habet. Ergò ἀναλόγως & in (Dimari) majorem esse colligo, cujus medium est subjectum: minorem verò, cujus medium est prædicatum. Hinc in exemplo allegato transpositione, præmissæ erunt primæ figuræ ad quam indirectè vi
pote-

potestatis plura concludendi sequitur conversa
(per accidens) directæ conclusionis.

CANON XI.

*Propositio major primæ figure semper sit uni-
versalis, minor affirmativa, l. i. prior. c. 4.*

Ratio membri prioris petitur ex dicto de omni & nullo, posterioris ex eo, quia subjectum minoris debet includi sub subjecto majoris, quæ inclusio non potest fieri per distractionem aut negationem. Contra hunc Canonem occultè peccat hic syllogismus. Q. sunt electi, sunt vocati. Pauci sunt electi. Ergo, Pauci sunt vocati, nam pauci æquipollent non multis. Et ille. Q. fit est aliquid, ex nihilo nihil fit. Ergo, Nihil est aliquid.

CANON XII.

In secunda figura non fiunt syllogismi affirmati, in tertiâ omnis syllogismus concludit particulariter.

Hinc secundæ figuræ usus potius est ἀνασκευαστικὸς quàm κατὰσκευαστικὸς, vide peccantem hic Cardanum apud Scal. Exerc. 153. f. 9.

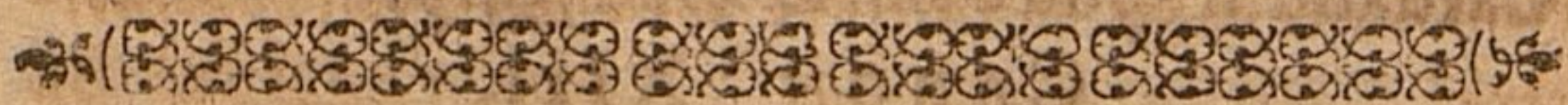
CANON XIII.

Conclusio non debet actu poni in præmissis.

Ratio; 1. quia effectus est extra causam. At conclusio est effectus præmissarum, 2. Conclusio proponitur ut ignota, in præmissis notificanda: quæ si actu ponatur in iisdem ignotum per ignotum probatur, quod est ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. Hinc colligo, non dari syllogismum copulati-

E s vum

vum affirmantem, exempli gratiæ: Salomon & Rex est & sapiens, sed Rex est. Ergo sapiens. Objicis 1. Hos syllogismos bene concludere copulativè, Christus & natus & passus est. E. passus est. Et prodesse volunt, & delectare Poëta. Virgilius est Poëta. Ergò. 2. In hypothetico, qui quibusdam connexus sive syllogismus ἐξ ἀ-
 νελθίας vocatur conclusio tota est in propo-
 sitione, & tamen hoc non obstante, rectè con-
 cludit. Resp. 1. In primo syllogismo vel est con-
 sequentia ἀσυνλόγιστος (ne decipare hujus ter-
 mini ambiguitate) quâ à conjunctis ad divisa re-
 ctè proceditur, vel syllogistica, & quidem hypo-
 thetica, cui supplenda est major, quæ crypticè
 est omissa. Alter est verè Categoricalis, quia non
 copulat omnes terminos in majori, quæ constat
 predicato conjuncto. 2. In hypothetico conclu-
 sio est in propositione, sed obscure adhuc & du-
 bitativè. At in copulativo syllogismo Categori-
 cè & assertoriè ponitur, quod conclusioni repu-
 gnat.

SYLLOGÆ IV. ET V. CANO-

NVM LOGICORVM

DIATRIBE VII.

Præf. M. Iohanne Conrado Dannhauvero, &c.

Resp. Henrico Arculario, Rhoda-Waldeco.

CANON XIV.

In hypothetico vel assumi antecedens, & con-
 cludi

cludi consequens: vel tolli consequens, & negari antecedens, propositio etiam major negativa nunquam fieri debet.

Exposito Canone colligitur ἀσυλλογισίαν esse in his: Si leo est homo, est animal. Sed leo non est homo. Ergo non est animal. Et: Si leo homo est, animal est. Sed posterius verum. Ergo & prius per λόγῶν ἕνεκα. Et non, si Johannes animal est, illicò est lupus, sed Johannes non est lupus. Ergo etiam non est animal. Δοκιμασία harum regularum petitur ex resolutione in Categoricalum; ex quo & evidentiam & consequentiam haurit, quo fortassis respexit Philosophus, quando de hypothetico nihil agere voluit, quoad præcepta (nam exempla in ejus opera passim sunt sparsa.) Ubi observandum syllogismum ἐξ ὑποθέσεως, quo de agit l. 1. prior. c. 23. alienum esse ab eo, de quo nobis hîc sermo.

CANON XV.

In disjuncto cave 1. majorem constituere negantem. 2. habentem subordinata membra, 3. elenchum ἀλλὰ τὸ ἐδειπὲς τῆς διαίρεσως committere.

Ratio primi membri est, quia ejus membra debent esse disjuncta per conjunctionem (sensu Grammatico) disjunctivam, quod si verò tali conjunctioni negatio apponatur, eo ipso negatur membra esse disjuncta, unde vi materiæ sequitur iste. Aut dies est, aut non est dies. Sed dies est. Ergo non est non dies. Contra alterum mem-

membrum peccat iste. Aut fide salvamur, aut merito Christi: sed fide salvamur. Ergo non merito Christi. In tertium impingit ille, peccata aut fiunt Deo volente, aut resistente, sed non resistente, verum permittente. Ergo volente.

CANON XVI.

In omnibus figuris cum altera propositio est necessaria, altera de inesse, semper vi formæ sequitur conclusio de inesse, Jac. Mart. l. 4. Inst. Log. c. 9.

Aristoteles l. 1. prior. c. 8. & seq. multas regulas congeffit ex secundâ & tertiâ figurâ, quas repetere supersedeo, tum quod in omnib. punctum mereri non videantur, de quo legi potest Corn. Martini l. 3. comm. advers. Ramist. c. 13. tum quod magnum commentarium scribere non sit animus, tum quod multi modales, quâ ratione concludant, non necessariò ex formâ sed sæpè ex materiâ colligere sit: præcipuas tantum seligam easque tantum, quæ ad primam figuram potissimum spectant, ex quâ reliquarum figurarum modales consequentiam habere debent: Unde ad sublevandam difficultatem arbitror rectè exigi modalium reliquarum figurarum ad primam reductionem.

Ratio igitur positæ regulæ est, quia medium, de quo major terminus dicitur necessariò, potest de minori contingenter prædicari. Proinde conclusio non semper sequitur necessaria. Hinc non rectè infertur. Necesse est omne risibile esse homi-

hominem. Q. album est risibile. Ergo Q. album
necessariò est homo. Falsum! Tutius igitur se-
quitur conclusio de inesse.

CANON XVII.

*Si major sit de inesse, Minor necessaria sequitur
conclusio de inesse.*

Exempli gratia: Omne animal movetur loco.
Omnis homo necessariò est animal. Ergo O-
mnis homo movetur loco.

CANON XVIII.

*In omnibus figuris ex puris necessariis sequitur
necessaria conclusio.*

Existimat Jacob. Mart. hunc Canonem non
invenire locum in tertiâ figurâ, ut malè infera-
tur. Necesse est omne corpus esse quantum.
Necesse est omne corpus esse substantiam. Er-
go necesse est quandam substantiam esse quan-
tam, quia affectio speciei de genere prædicatur
contingenter. Confer Averroëm ad l. i. post. tit.
63. At subtiliter respondet Clariss. Dn. D. Ri-
xinger, Præceptor meus honorandus, *disp. Log.*
4. thes. 71. ut propositio simpliciter necessaria
dicatur, requiri, ut conversa necessitatem non
mutet. Unde facilè capies iudicium de positi syl-
logismi minore.

CANON XIX.

In omnibus figuris cum utraq; propositio est con-
tingens, sequitur conclusio pura.

Non enim positis præmissis contingentibus,
illicò sequitur conclusio contingens, exempli
gratia

gratia. Contingit omne curans esse hominem: contingit omne rationale curare. Ergo contingit; Omne rationale esse hominem.

CANON XX.

In omnibus figuris si major est contingens minor necessaria, sequitur conclusio contingens: si verò major fuerit necessaria minor contingens, sequitur conclusio de inesse, &c. Vide latius Corn. & Jac. Martinos locis sup. cit.

CANON XXI.

In sorite fac esse subordinationem membrorum per se connexorum, nullâ negatione interruptorum.

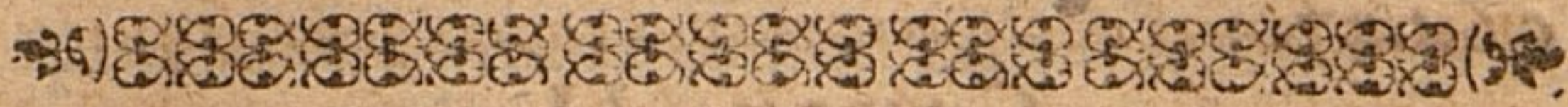
De Acervali hâc συνάπτει, & gradatione nihil quidem egit Aristot. explicitè, sed tamen ratione fundamenti extruitur è regula antepredicamentali, ex qua Canon etiam positus suum habet fundamentum. Contra quem peccat hic syllogismus: Qui bene bibit, bene dormit, &c. Bene se habet iste, natus ex subordinatione, quamvis non predicamentali, tamen causali, Immodica ingurgitatio gignit malam χύλωσιν, hæc malam αἱμάτωσιν, ista crudos humores, hi malam nutrimenti assimilationem, quæ parit hydropem, Ergò immodica ingurgitatio parit hydropem.

CANON XXII.

Dilemma sive crocodilites constet 1. ex immediate contrariis. 2. cuius non possit utrumque membrum concedi. 3. quodq; κατὰ βίαιον retorqueri nequeat.

Contra

Contra primum membrum peccat tritum illud Biantis, & illud apud Athenæum. Carnes testudinis aut parcè edes, sic gignēt intestinorum tormina, aut copiosè sic purgant. Contra secundum est illud Phariseorum, *Matth. 22.* Exemplum tertii vide apud Gell. *l. I. noct. c. 10.*

SYLLOGÆ V.

Continētis

CANONES DEMONSTRATIVOS,
definitivos, divisivos, & Methodicos.

CANON I.

Scientia demonstrat ἢ ἀναγκαιότερον, ἢ μαλακότερον, l. II. Metaph. c. 6.

Hinc Keckerm. demonstratio habet gradus, ut aliæ quidem necessitate effervescent, aliæ ad contingentiam teporem accedant propius. Proinde etsi non ubique omnibus numeris edolata dari possit demonstratio ut testatur Aristot. *l. γ. Met. cap. 4. t. 9.* non tamen sordere hæc nobis cum Ramo debet doctrina, quæ nobis omnem animo eripit scientiam, & ad scepticas scholas deducit: de quibus Agell. *l. II. noct. Att. c. 5.* nam contra vide acerrimè pugnātem veritatis Hercule, *l. I. post. anal. c. 1.* Et si omnia essent incerta, quærere veritatem nihil esset aliud, quàm τὰ πεπονημένα διώκειν, *l. γ. Metaph. c. 5. t. 21.* Neq; tamen multiplicatio demonstrationis, quam largitur Philosophus *l. I. post. c. 11. t. 95.* extendenda etiam est

est ad demonstrationes, quarum præmissæ sunt contingentes, quo novitatis prurigine tactus Mendoza *disp. Log. 18. s. 6. §. 33.* facit. Nam quia præmissæ sunt causæ conclusionis æquivocæ, non possunt contingentes sive ipsa conclusione ignobiliores esse, & ὅτι τὸ ἐνδοξον δεχθῆναι, *lib. 1. post. 6.6.t.47.*

CANON II.

Demonstratio propriè dicta tantùm demonstrat ex efficienti & sine.

Ratio; quia medium debet esse causa (non semper rigorosè sumpta, vide Suaretz, *disput. 1. sect. 1. n. 27.*) affectionis: Affectio verò est accidens, at accidens neq; materiam, *l. 8. Metaph. cap. 4.* neque formam habet, cum sit ipsa forma. Ergo etiam per hæc principia demonstrari nequit, nisi induant naturam efficientis per emanationem, quemadmodum causæ coincidere possunt, *lib. 2. de gener. & cor. cap. 9. tit. 51. libr. 2. Ph. cap. 2. tit. 23. lib. 2. de anal. cap. 4. tit. 34.* Unde qui demonstrat egressum luminis è Vulcanio cornu, vel vitro lucernæ, causam non assignat materiam, sed accidens, vel porositatem, vel diaphaneitarem.

CANON III.

Medium demonstrationis necessariò est de definitione affectionis.

Nam affectionis quæritur scientia non subjecti, quod Ἀπερρίθλιον patet i. in iis affectionibus, quorū causa est subjecto extrinseca, quando
scili-

scilicet eclipsis de Lunâ demonstratur per terræ interpositionem. 2. in quibus non radicale accidentis principium (forma) sed proprium (accidens aliud) ponitur, quâ ratione de Lunâ luminis incrementum per rotunditatem demonstratur *l. 1. post. c. 10.* Quo stante propositio major apodixews, omnis debet esse ἀναπόδεικτ & immediata (sic appellata non ob indignitatem, quo pacto *l. 1. post. c. 26.* dicitur opinionem esse ex immediatis, id est, probari non possibilibus, sed ob excellentiam) ubi πρῶτασις ἀμεσ & est ipsum principium, *l. 1. post. c. 21.* quod cum sit immediatum, debet esse per se notum, id est, non κατ' ἄλλο, quemadmodum Sol per se lucidus est, non egens lumine alieno. Cognosci tamen potest 1. per γνωρισμὸν ὄρων, *lib. 1. post. cap. 10. tit. 73.* Scholastici vocant penetrationē terminorum. 2. Ἐλεγκτικῶς, *l. 7. Met. cap. 3. tit. 9.* ostendendo εἰσαδιωαμίαν contradicentium, ex principio contradictionis, *l. 1. post. cap. 10. t. 82.* quod principium λόγῳ ἔξω, qui negat (nam λόγῳ ἔσω negari non potest, *lib. 1. post. t. 77.*) dignus est, qui bibat

— purgantes pectora succos

Quicquid & in tota nascitur Anticyrâ.

3. Ἐπαγωγικῶς, *l. 2. post. anal. c. ult. & l. 7. Ph. c. 3. tit. 20.* Confer Zabarell. *lib. 1. de mat. c. 3. 4.* ἀποδεικτικῶς, sed ex alio causarum genere sic demonstrari potest, hominem esse intellectivum ex causâ finali, hoc ferè modo: Omnis creatura

F

capax

capax visionis Dei est intellectualis. Omnis homo, &c. Ergò.

CANON IV.

Demonstratio porrò constare debet ex præmissis veris, prioribus, notioribus, & causis conclusionis.

1. Veras intellige necessarias ἀναποδείκτως, nam ἐξ ἀληθῶν ἐστὶ μὴ ἀποδεικνύειν τὰ συλλογισαδία, *l. i. post. c. 6. t. 44.* Deinde veras oportet esse præmissas, non tamen veriores conclusione. Nam non potest una præmissa vel formaliter, vel fundamentaliter esse verior alterâ, quod acutè declarat simili deprompto à modio aureo & ligneo. *Mendoz. disp. Log. II. f. 2. §. 8.* & evidentior esse potest una propositio alterâ, non tamen verior, videatur citatus locus. Unde etiam Aristot. requirit non verius, sed γνωριμώτερον ἢ πιστότερον ὁ δεικνύεται, *lib. i. post. c. 21.*

2. Priores non cognitione tantùm, sed & re ipsâ, quod colligitur ἐκ αἰτίας ἐξ αἰτίας. Unde per hanc conditionem ab hac demonstrationis definitione excluditur demonstratio ab effectu. *Confer l. i. post. t. 23.* (legatur hîc similitudo cû arte ædificatoriâ, apud *Zab. l. i. de spec. demonst.*) quæ etiam τεκμηριώδης, sive demonstratio à signo appellatur; nam demonstratio à causâ non est à signo, quia signum est, quod vel à naturâ, vel arbitrio impositum est ad aliquid significandum; causa verò non est naturâ suâ ordinata, ad repræsentandum effectum. Hinc pater non est
imago

imago sui filii, sed hic illius. Videt alicui possit
durior Aristoteles, quando asserit *l. 2. prior. anal.*
cap. 18. esse petitionem principii, si ex posteriori
probetur prius, quod injurium in hanc demon-
strationis speciem: sed illic loci non sermo est
Philosopho de demonstratione ab effectu, ve-
rùm petitionem principii esse dicit, tum si quis
interrogatus de causâ, respondeat de effectu, ex-
empli gratia: Si queram, quæ sit causa humidita-
tis in infantibus, tu respondeas, quia somnolen-
ti sunt, petes principium.

3. Notiores tam natura, quam nobis, hæc
enim in distincta cognitione, sive in via auscul-
tativa coincidunt, nam quod *l. 1. Ph. c. 1.* nõ eadem
esse dicit, natura & nobis notiora, id accipien-
dum de cognitione confusa, sive in via inquisi-
tiva. Placet hic per *διεξοδος* querere, quodnam
sit primò cognitū in scientia inveniendâ? Resp.
1. declinando homonymiam in termino univer-
salis, qui vel sumitur pro quavis re includente
plura, sic centum est universalius quàm decem,
sic ens potentia est universalius ente in actu,
quia plura Deus potest facere quàm fecit, & hoc
sensu quodlibet totū est universalius partibus:
vel Logicè pro conceptu communi pluribus in-
ferioribus, de quibus prædicatur. Priori mo-
do dico cognitionem incipere ab universalibus.
Prius enim, exempli gratia, Medico proponitur
totus homo cõfusè, quàm ut scrutetur per ana-
tomian singulas partes distinctè: posteriori mo-

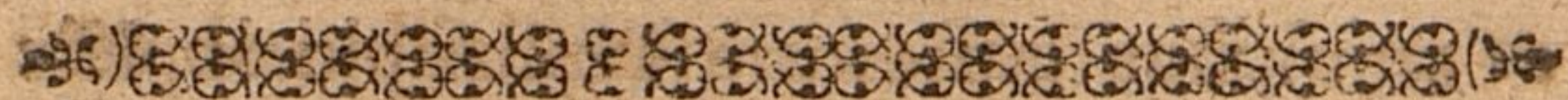
de omnis notitia orditur à singularibus objectis sensuum, de quo Philof. l. 1. post. c. 15. t. 134. Videtur obstare duplex experientia, 1. qui videt hominem eminus prius cognoscit esse corpus: Deinde ex motu colligit esse animal, tandem novit esse hominem. Ergò incipit ab universali. 2. Pueri omnes viros patres, & Fœminas matres appellant. Universalius verò est esse virum & fœminam simpliciter, quàm virum & fœminam talem. *Resp.* 1. negando, nam homo visus è longè semper apparet in determinata specie infima: Primò enim putat (non infinite corpus, sed) esse arborem, deinde equum vel bovem indeterminate. 2. Id fit vel ductu phantasiæ, quò pacto agni recens nati quamlibet ovem sequuntur, & inter ipsas oves, si prior de ponte saliat, salit & altera, & anser bibente uno, bibit & alter, nam phantasia, si sensus bonum quodpiam cognoscas in alio, sibi simile statim appetit; hinc proverbium: *Oscitante uno oscitat & alter*, vel consuetudine, pueri enim quia frequentius audiunt à nutricibus patris vel matris nomen, hinc etiam illud frequentius habent in ore: Imò novi puerum, inquit Mendoza *disput. 5. de anim. s. 6. §. 43.* qui matrem appellavit sororem, quia eam vocem ab Avunculis sæpè audiit. Qui plura

petit, legat *Francisc. Murc.*

disput. 1. Phys.

¶ (†) ¶

STLLO.

SYLLOGAE QUINTAE CANON-
NUM LOGICORVM, CONTINENTIS
Canones demonstrativos, definitivos,
divisivos, & methodicos,

DIATRIBE VIII.

Prof. M. Iohanne Conrado Dannhauvero, &c.
Resp. Aegidio Crambero, Wildunga-Waldecco.

CANON V.

Ὅτι ἐστὶν ἐξ ἄλλου γένους μεταβάλλοντα δείξαι, l. i. post.
cap. 7. tit. 56.

Ratio; Propositiones demonstrationem de-
bent esse καθ' ὅλας, ubi neq; subjectum prædica-
to, neq; hoc illo latius aut communius esse po-
test. Unde συγγένεια principiorum requiritur, ut
exilet à Geometria omne ἀγεωμέτρητον, à Musi-
ca ἀρρυθμον. Et quamvis Aristoteles in subalter-
nis scientiis concedat eadem principia, ut con-
stat ex exemplis, lib. i. post. c. 12. t. 101. & 102. in di-
versis tamen scientiis qualis est Geometria &
Arithmetica semper vitiosum esse asserit, t. 58.
ὅτι ἐφαρμόσται ἀερμηλικὰς δόχας ὅτι τὰ τοῖς με-
γέθει συμβεβηκότα, sic duo fluvii in eodem hor-
to à diversis fontibus manare possunt citra fon-
tium aut fluviorum ipsorum mixtionem. Nasci-
tur autem μεταβάσις εἰς ἄλλο γένος, tit. 57. si me-
dium ex alia scientia petatur, quemadmodum
Raymundus de Sabaude probavit Trinitatem

ex rationibus quibusdam Philosophicis. Hic peccant etiam Pontificii, quando justificationem suam vel ex Grammatica compositione, aut mutatione Physica demonstrant: sic perperam colligunt Scholastici, & qui (ignoscant Manes Ciceronis) scholasticantur, Christi corpus potuisse per januam clausam, aut κάμηλον (non τὸ παχὺ χοινίον, sed ἀχθοφόρον ζῶον, ut habeo ex Suida) Matth. 19. 24. transire, quia vel quantitas à substantia, vel actualis locatio ab aptitudinali sit separabilis.

CANON VI.

Scientia est eodem modo se semper habentium,
l. 1. post. c. 2. adeoq̄ eternorum, c. 8. t. 62. & l. 6. Eth.
c. 3. & universalium, l. 1. post. c. 15. & 24.

Ratio; quia scientem oportet esse ἀμετάπτωτον l. 1. post. c. 3. t. 17. At scibile est mensura scientiæ, oportet igitur scibile pri, immutabile esse. Objicitur 1. Physica agit de monstris, at monstrum est σπάνιον rarò contingens, Scalig. ex. 221. f. 1. 2. Res Physicæ sunt corruptioni obnoxia præsertim mundus ὑποσελιώσι & 3. Metaphysica agit de Deo ente singulari. Resp. 1. Res in scientia consideratæ sæpè sunt contingentes ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, de quibus Arist. agit l. 1. prior. anal. c. 12. & l. 2. post. c. 11. t. 67. Eorum autem nihil prohibet esse scientiam, videatur l. ε. Met. c. 2. t. 5. l. 1. post. anal. cap. 24. t. 182. quod in specie attinet monstra, illa non sunt res Physicæ, sed τῆς φύσεως ἀμαρτήματα, l. 2. φ. cap. 8. t. 82. at πλημμελήματα tractantur in
scien-

scientia non per se, sed ex eventu, & per διέξοδον.
Cæterum τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἔσθ' ἐν μέλει τῆ τέχνης, l.
5. Eth. c. ult. 2. Res Physicæ sunt corruptibiles in
individuo secundum existentiam, non in specie
secundum essentiam, quo sensu dicit August. l.
2. de lib. arb. cap. 8. Duo & tria esse septē, perpe-
tuò verū est, etsi nihil sit, quod numeretur, huc
pertinent sequentes Aphorismi, ἄλλο ἐστὶ τὸ μέγε-
θος ἢ τῶ μεγέθει εἶναι, l. 3. de an. c. 4. t. 9. Hic Cæ-
sar, qui hæc commentatur, aliud est à natura ho-
minis universali, Scalig. ex. 307. f. 16. τὰ κατὰ μέγεθος
φθαρτὰ, l. 1. post. c. 20. Unde Philosophus περὶ τὰς
ιδέας ἀσάδασσι, probl. f. 30. q. 9. Homines quidem
pereunt, ipsa autem humanitas permanet: &
hominib laborantibus, illa nihil patitur, Sen. ep.
66. Deinde res Physicæ sunt corruptibiles κατὰ
μέγεθος, non καθ' ὅλην, neq; totum elementū aëris
corruptum est unquam, at περὶ τὸ πάντως πάντη
demum μετέβαλον ἐκ ἀνδέχεται ἀληθεύειν, l. γ.
Met. cap. 5. t. 22. Tūm res quidem incomplexæ
in singulari corrumpuntur, at complexæ propo-
sitiones habent æternam veritatem. Unde hæc
ipsa propositio: (Omnis planta est corruptibilis.
3. Singulare non cadit sub scientiam, non quā
tale, sed θεωρητικῶς, si corruptibile sit, & im-
pediat, quò minus intellectus sit ἀμετάπτωτος,
hinc dantur etiam demonstrationes Mathema-
ticæ ex propositionib. singularibus, Dn. Bentz.
in part. dial. l. 3. cap. 10. ubi tamen præstantior est
scientia universalium, quia hæc sunt αἰτιώτερον.

ἀπλῆσερα, ἀρχαιοδέσερα, ἰππασμονικώτερα, l. 1. poster. cap. 20. Ἐπιμώτερα, l. 2. c. 25. Hæc sunt de demonstratione præcipua ἀξιωματικῶν: reliqua videantur apud Zabara. in l. de medio, speciebus & præcognitis demonstrationis.

CANON VII.

Definitio differt à demonstratione tantum Γεσθ, l. 2. post. c. 10.

Sermo est de definitione accidentis non essentiali aut causali seorsim, quorum illa demonstrationis est conclusio, de quo videatur Zabara. in lib. de convers. hæc principium: sed συμπεπλεγμένως de definitione perfectâ, ex essentiali & causali nata, qualis hæc est, tonitru est sonus ex collisione nubium ortus. Ubi tamen non omne demonstrabile est definibile, & contra l. 2. poster. c. 2. t. 10. nam principia & substantiæ definiuntur; non demonstrantur, t. 11. Ἐ seq.

CANON VIII.

Ὅου δὲ παντὸς ὄρον ζητεῖν, l. 9. Met. c. 6. t. 11.

Hinc l. 7. Metaph. c. 5. δῆλον ὅτι μόνης τῆς οὐσίας εἰς ὁρισμὸς. Propterea accidentia non definiuntur, nisi κατὰ πρόθεσιν subjecti, l. 1. post. c. 18. lib. 4. Top. cap. 5. Ἐ l. 7. Metaph. c. 5. Ergo eorum definitiones non constant ex essentialibus definitio αἰσθητῆ κατὰ συμβεβηκός (ut est subjectum extra essentialia definito) ὅτι ἐν τῷ τῆς οὐσίας λόγῳ λαμβάνονται, Isag. Porph. cap. 3. Deinde l. 7. Metaph. cap. 4. ὅτι ἕσται ἔθεν τῶν μὴ γινώσκων εἰδῶν ὑπάρχον τό τι λῶ εἶναι.

εἶναι. Summa igitur genera & singularia non definiuntur: illa quia non habent supra se differentias, ut patere potest ex Diatrib. 1. Canone 8. hæc, quia τὰ αἰσθητὰ sunt τῶν αἰεὶ μεταβαλλόντων, l. 1. Maj. Metaph. c. 6. t. 6. quia differentias individuales, (tales enim revera dari constat ex eo, quod animæ individuales habent inæqualem perfectionem, in se non natam ex diversâ organorum dispositione, de quo acutè Franc. Murcia, l. 2. de an. disp. 1. q. 8.) Ignoramus oberrantes in ὑπερέσει, vide Scal. exerc. 307. f. 12. & 21. Ubi tamen nota 1. in actu signato, posse definiiri singulare. 2. quod Aristot. l. 2. post. c. 15. asserit, facilius esse definire singulare, quàm universale loquitur comparatè sumendo τὸ singulare pro minus universali, nam Cap. præced. in calce dicit πᾶς ὅς ἔστι κατ'ἴδιον.

CANON IX.

Modus definiendi sequitur modum essendi.

Ratio, quia est λόγος τῆς ἔσεως. Hinc quia accidens non per se subsistit, etiam per se non definitur, sed per ὑπόθεσιν substantiæ, propterea accidentia planè absoluta definiuntur per subiectum inhærentiæ, ut tonitru est sonus in nube. Absoluta verò connotantia respectum secundum dici definiuntur per objectum, ut Metaphysica est ἄπιστήμη ἔόντων ἢ ὄν: Et in genere per objectum definiuntur omnes potentiæ, habitus & actiones, per objecta enim specificantur. Re-

lata accidentia sumuntur ex subjecto & termino, ex illo quia in τῷ ἐπὶ ἀρχῆν conveniunt cum aliis accidentibus; ex hoc quia ipsorum essentia est ἐξ ἑσῆ ἐναι.

CANON X. *sc. completariū*

In definitionibus substantiarum genus habet locum materiæ l. 7. Meth. c. 12. differentia formæ: in accidentibus contrario modo se res habet.

Opponitur contra prius membrum definitio animæ, qua dicitur actus corporis organici. E. in definitione substantiæ differentia habet locum materiæ. Contra secundum Pater definitur vulgò persona, quæ gignit filium. Minister verbi est persona vocata, &c. Sacramentum est corpus Christi, &c. Genus (quod est vox cōcreta ex natura substrata & genereitate) est id Quod de pluribus, &c. Ubi genus habet locum materiæ, & videntur huiusmodi definitiones eo nomine quoque peccare, quia definitum & genus sumunt ex diversis predicamentis. *Resp. 1.* Verus est Canon de substantiis completis, nam forme incomplete imitantur naturam accidentium, si quidem revera sunt accidentia prædicabilia respectu suorum subjectorum. Unde non rectè dicitur Animã l. 2. de an. definiiri per actum formalem, ita ut corpus sumatur ad modum totius, quia aliàs definitum ingrediatur definitionem. Nam Aristot. l. 6. Top. c. 3. asserit tunc etiam definitum sumi in definitione, si loco alicujus contenti in definitione, sumatur illius definitio, hinc
addit

addit malam esse definitionem solis, quod sit stella in die apparens, quare? quia loco diei, inquit, licebit ponere ejus definitionem, scilicet latio solis super terram, unde hic nascetur sensus: *Sol est stella apparens in latio solis super terrā.* Pariter, si corpus ad modum totius sumi debeat, prout involvit animam. Ergo loco illius (corporis animati) licebit ponere in tali definitione ejus definitionem: at animatum definitur, quod habeat animā, unde talis emergeret animę definitio. Anima est actus corporis, habentis animam: En idem per idem! Sic si definiatur lux, quod sit actus corporis lucidi, corpus lucidum non debet sumi ad modum totius, prout includit lucem, sed hic esto sensus, lux est actus corporis lucidi, tanquam subjecti, in quo lux recipitur. Objicis 1. ipsum Aristotelem 1. 10. fateri, animam esse actum non ejus quod abjicit, *sed quod habet animam.* 2. Omne organicum est animatū. Anima est actus corporis organici. Ergo animati. 3. Animam hinc definiiri, non quā adjunctum, sed quā forma, quā *ἐντελέχεια* & forma sint *συνώνυμα.* Resp. 1. Anima est actus ejus, quod habet animam, nec exclusivè, quia non est ejus, quod abjicit animam, nec inclusivè, propter datas supra rationes, sed connotativè, quia est actus ejus, quod dispositum est ad animam non abjiciendam, sed recipiendam. 2. Organi Ratio ibi significatur non substantialis, sed accidentalis, ut corpus organicum idem sit, quod mate-

materia prima habens ejusmodi dispositiones, quod patet *ex l. 2. de an. t. 4. 3.* Ut forma habet respectum adjuncti, & causæ componentis, ita propter *συνωνυμίαν* etiam *ἐντελέχεια*, quod verò anima non definiri hîc debeat quâ forma, sed quâ adjunctum, evictum est modò. Ad alterum *Resp.* in hoc differre accidens abstractum & concretum: quod illud pro genere habeat formam, quandoquidem omne accidens est forma sui subjecti; hoc verò loco generis ponat subjectū, illud namque loco generis rectè ponitur, quod est *αἰδιόεισον*, at in concreto accidenti subjectum est *αἰδιόεισον* forma est *διοριστικὴ*, ut patet in exemplis. Ubi tamen fatendum, si in rigore istæ examinentur definitiones nullas esse, 1. quia sunt entium per accidens, 2. definiuntur per partes essentielles Physicas, non Metaphysicas, adeoq; non per genus & differentiam propriè dicta, nam genus debet sumi, *ut res tota*, non ut pars, radicaliter illud quidem sumitur à materiâ, non tamen adæquatè, nam, exempli gratia: Equus non est animal ob materiam præcisè, quia & eandem materiam habet lapis, sed connotando formam, exempli gratia, sensitivum sive genus sumitur à totâ quidditate, quatenus perfectibilis est ulteriori perfectione. In superioribus verò definitionibus genus est *pars materialis tantum*. Unde Albi genus fortassis rectius ponetur coloratum.

CANON

CANON XI.

Virtus definitionis præcipua est τὸ σαφές, lib. 1. post. c. 15. & l. 2. c. 14.

Hinc ut τὸ σαφές obtineatur, sæpè amplificatur definitio, cujus rei argumēto esse potest *ναενηρα* definitio Aristotelica l. 2. Ph. c. 1. t. 3. Ratio regulæ est, quia definitio est instrumentum notificativum nec similis fieri debet picturæ, cujus Prototypum, nō prius etiam Oedipus noveris, quàm ascriptum nomen sit. Exulent igitur. *ἴσα κληπτὰ ἀσφινίσι* *by 1.*
ἴσα κληπτὰ ἀσφινίσι
 verba inusitata, ut sunt ὀφρυόσι, σηψιδαιές, ὀστρογυής, nisi fiat *μετάληψις* eis *γνώριμώτερον*, l. 2. Topic. c. 4. Ubi tamē nominibus utendum, neq; supersticiosè, neq; supinè, Scal. ex. 88. f. 2. neque etiam δὲ τὴν κειμήλιον ὀνομασίαν ἀφ᾽ ἑαίνειν, l. 6. Topic. cap. 2. Unde sæpè cogimur æquivocis verbis (propter verborū paucitatem l. 1. Soph. c. 1.) uti: ne aut monstra fingere, aut recepta repudiare temerè videamur Sc. l. 2. de re Poët. c. 2. In quo peccavit Ramus nimis licentiosus, quando pro *ἀποφανσι* substituit axioma. Quando autem rei evidentia postulare videtur novum vocabulum, ibi arripere sibi Philosophus potest jus ὀνοματοποιίας, quod privilegium, teste Scalig. habet supra Reges, qui hominem donare civitate possunt, dictione non possunt: vetuit Plato Philosophos esse ῥημάτων δέλκεις. Ut namq; λέξεως δρετή ἐστὶ σαφῆ εἶναι, l. 3. Rhet. c. 2. ita evidentia appetitus interdum negligit verba cultiora: nec curat quid bene sonet, sed quid bene indicet atq; intimet,

timet, *Aug. l. 4. de doct. Christ. c. 10.* Quin & ipse Cicero *l. 3. Fam. Epist. c. 7.* Appietatem & Lentelemitatem dixit, de quo eleganter Lipsius in *Epist. quadam*, quæ legitur in *Miscell. Planti Taubman* scribit: *Dui Deaq, ad unum Ciceronem nos componi? Rideat, aut indignetur ille, si vivat; & tot eloquentiæ decora; qui post eum vel cum eo fuerunt.*

2. Ad evitandam ἀσαφείαν vitare oportet Metaphoras, quæ non τί ἐστὶ, sed ποῖόν ἐστὶ, cui similis res sit, declarant. Talis obscuritas est in his descriptionibus, quando Khetorica ἑπιτόχιμα, forma ἀεμωνία, dicitur: Similis ἀσαφεία est in hoc versu Virgil. *Et cereale solum* (orbis ex pane confectus) *pomis agrestibus* (Holskâpfel) *auget.* Absit & hîc superstitio, nã si tropus sit illustris; quid ni usurpem? Cum 1. ipsa definitionis vox sit Metaphorica, quando ὄρεσθαι appellatur. 2. limiter ipse Arist. *l. 6. Top. c. 2.* Πᾶν inquiens, τὸ κτ̄ μετὰ φωνεῖν λεγόμενον ἀσαφές, εἰ μὴ εἰωθός. 3. Abstinentium ab homonymia, *lib. 1. Top. c. 14.* Confer *l. 3. Rhet. c. 5. l. 1. de cæl. c. 11. t. 11.* nisi enim homonymiæ rescendentur, vocibus delusi clamabimus cum Babylonicæ turris structoribus.

CANON XII.

Oranis definitio constet ex prioribus & notioribus, l. 6. Top. c. 4.

Peccatur hîc 1. quando definitio fit per opposita, quæ sunt simul naturâ, ut numerus impar est, qui unitate major est pari, excipe hic privationem, quæ per oppositum habitum definitur,

privatio

ubi

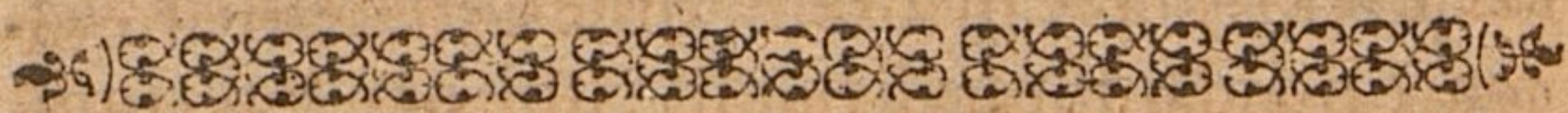
ubi privatio & habitus non sunt simul natura.
2. Si definitum ponitur in definitione, idque vel
explicitè, vel implicitè. Spuria igitur est Tim-
pleri definitio generalis partis Philosophiæ practi-
cæ, lib. 1. Ethic. cap. 2. & justitiæ distributi-
væ, l. 3. cap. 10. 3. Si superius definiatur per inferiora.
Si tamen placet in descriptione assumere ea que
rem notificent confusè, describes quidem, non
tamen ad stateram Logicam definiēs. Objicis
definitionem relatorum. Pater est, qui habet
filium. Resp. filius (in obliquo) non notat re-
latum, sed terminum absolutum, qui cum sit
actus, notior est potentia: de quo Deo dante, in
Metaphysicis. Confer tamen hic Mendoz. disp.
Log. 5. s. 1. §. 3.

CANON XIII.

Definitionem ἀνάγκη ἀντιπρόθειν, lib. 2. post. c. 3.
Unde nihil deesse, nihil etiam redundare debet, l. 1.
post. cap. 13.

Ubi nota 1. defectum generis proximi (de
quo aliàs Aristot. l. 6. Top. c. 3. dicit, quod ἀμαρ-
τάνη ὁ ἐπερβαίνων τὰ γένη λέγει) non prius esse
viciosum, nisi reciprocationē impediāt. Quan-
do ergò generi remoto apponitur differentia
specifica definitio non est culpabilis, unde nec
dica scribi potest iis, qui Logicam per habitum
instrumentalem definiunt; modò adjungant
proximas differentias. 2. Redundantia duplex
est, vel enim fit perspicuitatis gratia, hæc nequa-
quam vitiosa est, vel impedit reciprocationem,
& red-

& reddit definitionem angustiolem: si exempli gratia dicam: Omnem hominem esse animal rationale eruditum: quod non est καθ' ὅλα, hæc demùm peccat.

SYLLOGAE QUINTAE CANONUM LOGICORVM, CONTINENTIS
 Canones demonstrativos, definitivos,
 divisivos & methodicos,
 DIATRIBE IX.

Præf. M. Iohanne Conrado Dannhawero, &c.
 Resp. Arnaldo Gladeno, Darmstadino.

CANON XIV.

Omnis definitio sit affirmativa, l. i. post. c. 11. & 13. t. 103. l. 1. de part. an. c. 3.

Nota 1. quædam vocabula apparere negativa, quæ tamen stant pro agentibus, sic τὸ ἀγνώριον, ponit Arist. differentiam ἢ κύκλῳ, l. 4. *Metaph. c. 14. Conf. Scal. ex. 65. f. 5.* 2. Excipe negatorum descriptiones, ut ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἀνομία. 3. Definitionem Entis perfectissimi, & imperfectissimi, de quibus melius est dicere, quid non sint, quàm quid sint.

CANON XV.

Definitio neq; copulativè, neq; disjunctivè debet proponi.

Hinc Arist. l. 2. post. t. 30. ἀνθρώπου & αἰτ, ἐστὶ ζῶον δίπτερον πεζόν, αἰτὶ δ' ἐστὶ ζῶον ἢ πεζόν. Ratio, quia in defini-

definitione essentiam rei, ut unam exprimere volumus, non ut distributam, Zabar. l. de vis. c. 2. Excipe hinc 1. τὸ σαφές, quod omnibus definitionis virtutibus potius, si namque posteriora verba sint ἐξηγητικά priorem, quid prohibet abnormare quadantenus à regula, huc pertinent definitiones naturæ propositionis, demonstrationis ab Aristotele traditæ. 2. Excipe deinde definitionis Entium per aggregationem *Mundi, Philosophiæ*, quæ ita exigente natura eorum non possunt, nisi copulativè proponi.

CANON XVI.

Definitio nulla falsa est.

Videtur hoc prima facie παρὰ τὸ δόξον; At observa, definitionem pertinere ad νόησιν τῶν ἀδιαίρετων, ubi non habet locum falsitas, l. 3. de an. c. 6. Est namque Oratio una non συνδεσµῶ, l. 2. post. c. 10. l. 8. *Metaph. c. 6.* Oratio autem vocatur vel opponendo eam conceptibus simplicibus vel quatenus collectivè sumitur, pro toto, quod nascitur ex definito & definitione.

CANON XVII.

Exulent à definitione syncategoremata.

Rationem vide apud Scalig. l. de caus. L. L. cap. 80. Excipe duos casus: 1. Si expleant locum differentiæ, ut in definitione proprii Porphyriana. 2. Si exigat reciprocatio, hinc definitio speciei Porphyriana esset mala, nisi adderetur τὸ solum, de quo Mendoz. disp.

Log. 5. s. 1. §. 4.

G

CANON

CANON XVIII.

Definitio dicat non existentiam: sed essentiam,
 Scal. l. i. de plant.

Licet itaque nullus hominum in terris esset
 justus, justitia tamen esset constans, & perpe-
 tua voluntas, *Scalig. exerc. 71. s. 1.* Unde quod de-
 finitur, debet esse ubiq; & nusquam, semper &
 nunquam, id est, abstrahere ab hîc & nunc, quæ
 sunt conditiones individuantes, *l. i. post. cap. 24.*
 Unde extruunt hunc Canonem, *D. D. Conimb.*
in c. i. l. i. ὡς ἐστὶν. quest. 2. art. 3. s. 2. Verba in defi-
 nitionibus sumenda sunt non pro actu, sed po-
 tentia. Expirat ergò quorundam argumentum,
 contra species monadicas, quæ occupant omnè
 materiam talis formæ, *l. i. de cœl. cap. 9. t. 94.* Un-
 de quia incorruptibiles sunt, non necessaria est
 multiplicatio sub eadem specie. Universale,
 ajunt, est, quod de pluribus prædicatur (ubi ta-
 men non vident additum τὸ πένουκε, *l. i. ὡς ἐστὶν,*
c. 7.) Ergo Sol, Luna non sunt universalia: quod
 verò definitiones non fiant per voces poten-
 tiam notantes, ratio est, quia actus est notior po-
 tentia. Excipe hîc definitiones eorum, quib. re-
 pugnat potentialitas, exempli gratia: Major ter-
 minus in syllogismo definitur, qui conjungitur
 cum medio: verbum si accipies potentialiter et-
 iam *animal* extra propositionem, ubi adhuc
 est indifferens, erit major terminus,

quod ἄλογον.

* *
 *

CANON

CANON XIX.

In definitione, quod possumus hoc agimus, tanquam Oeconomi moderati, Scalig. exercit. 307. sect. 12.

Eluit, proh dolor! *ἄνομαστα* protoplastorum, tanquam Lethæus amnis, nobilem differentiarum notitiam, ut jam non nisi circa *ἑσάσεις* humi repamus lambentes vas vitreum, pulstem haud attingentes. Confer hic querelas duumvirorum in Philosophia Aristot. l. 1. *in Met. cap. 1.* Scaliger *exerc. 90. 101. sect. 14. 307. f. 12. & 21. 131. f. 1. 218. f. 8.* Hinc pro veris differentiis cogitur Philosophus sæpè vicarias assumere, quorum elementa sensilibus (qualitatibus) differre dicuntur, l. 3. *de cœl. c. 4. tex. 34.*

CANON XX.

Quæ definitione differunt non illicò reapse, vel specie differunt.

Ratio quia habere distinctas definitiones, nihil est aliud, quàm cognosci distinctis actibus intellectus: quemadmodum primùm videtur color exiguâ luce, mox distinctè cognoscitur in specie, qualis sit color: idem tamen utrobique color. Sic *homo & animal*, (subordinata) diversas (non tamen adversas) agnoscunt definitiones. Et potest eadem res duabus definitionibus essentialibus explicari, ut homo definiri potest Physicè, quod sit corpus, constans corpore & animâ rationali: deinde Metaphysicè, quod sit

m,
ffet
pe-
de-
r &
quæ
24.
mb.
lesi-
po-
um,
nné
Un-
a est
ale,
ta-
égm,
uod
ten-
po-
re-
ter-
itur
ret-
uc
ON

animal rationale. Pari tono quantitas quæ à Phisico ἐν θεωρητικῷ describitur, à Mathematico ἐξ ἀφαιρέσεως definitur, in quo casu accidens Mathematicum non definitur per additamentum.

CANON XXI.

Definitio sit accommodata ad melius.

Sensus est res debere in scientiis definiri in sua idea sive summa perfectione, sic virum beatum Ethica, Principem Politica describit, qualem si quæras in mundo, non invenies, nisi collectivè, quemadmodum Zeuxis depicturus Venerem quinque formosissimas Græciæ virgines elegit, atque ex iisdem in suam Venerem contulit, quicquid in quavis seorsim videbatur venustum.

CANON XXII.

Τὸ ἀμερῆς ἀδιαίρετον, l. 6. Ph. c. 1. t. 2.

Scilicet in partes realiter diversas, datur tamen præterea divisio rationis, de qua videatur Aristot. l. 1. Ethic. c. 13. Confer l. 3. de an. c. 4. t. 1. & l. 3. de cœl. cap. 1. t. 7.

CANON XXIII.

Τῆ διαίρεσιν ὅτι ὀκνητέον, l. 2. Soph. Elench. c. 2. l. 1. de cœl. c. 11. tit. 110.

Loquitur primariò de distinctione vocis. Objicis, omnem divisionem esse vocis, quia res non dividuntur, sed rerum vocabula. Ergò nulla datur divisio rei. *Resp. Voces supponunt pro re. Unde aliud*

aliud est vocibus, aliud de vocibus differere: quemadmodum objectum Astronomiæ non est sphaera lignea, qua ipsa sphaeram cœlestem manifestat. Quo stante, Omnis divisio est vocis, sed non semper supponentis rem aliquam communem membris dividendis: nam *Lætrat in orbe canis, nat in equore, fulget in astris*: divisum hic non significat rem, sed nomen tantum commune. *Objicis*. Divisionem vocis etiam esse rei, quia vox est res, non enim est nihil. *Resp.* Res vel sumitur transcendentaliter, vel specialiter, ibi opponitur nihilo, hic tanquam res signata signo: priori modo vox res est, non posteriori. *Queris*, divisio in communi, qua dividitur in divisionem nominis & rei, sicne rei an vocis? *Resp.* neutrius, quia abstrahit ab utroque, cum hoc tamen stat immediatio divisionis in divisionem vocis & rei: pari modo Ens dividitur in absolutum & respectivum, ubi Ens præcisè ut sic nihil horum est.

CANON XIV.

Πάντα διαγείται τοῖς ἀντικειμένοις, l. 10. *Metaph.*
c. 8. & l. 1. *de part. an.* c. 3.

Divisionis membra debent dissentire non συνεχικῶς, & ἑποικειμένως: nam fieri potest, ut materialiter sub se mutuo contineantur, exempli gratia: Justitia universalis συνεχικῶς πᾶς ἀρετή ἐστ. Ergò sub se continet justitiam particularem: Ita substantia in primam & secundam, Quantitas in lineam, superficiem & corpus

dispescuntur : Ita honestum utile & jucundum sæpè in uno bono coïncidunt, quæ inter se formaliter differunt: sed κατηγορικῶς, ut unum de altero Logicè & directè non prædicetur.

CANON XXV.

Ἀναγκαῖον ἅπαν εἰς διαιρέσιν ἐμπίπτειν, ἢ μηδὲν εἰλεῖπειν, l. 2. post. c. 4.

Sive, quod idem est, in divisione non debet fieri saltus (man soll nichts überhüpfen) unde διχοτομία non ubique superstitiosè urgenda est, qua facilè fieri potest, ut aliquid negligatur.

CANON XXVI.

In ordine incipiendum à notioribus, lib. 4. *Metaph. cap. 1.*

Inq; hoc convenit ordo cum Methodo, à qua alioquin in rigore discrepat: 1. hæc facit ad scientiæ τὸ εἶναι, ille ad τὸ εὖ εἶναι. 2. Hæc est μερικῆ, ille ὀλικῆς fusus per totam sciētiam. 3. Hujus usus est συλλογιστικῆς illativus, illius Διατακτικῆς dispositivus. Ratio regulæ est, quia finis mensurat media, sed finis ordinis est nostra melior cognitio. Medium autem ad hunc finem est ordo. Ergò ordinis ratio mensuranda est à nostra faciliore cognitione. Ubi notandum, initium esse faciendum à faciliore, non tamen simpliciter, aliàs prius agendum esset in *Physicis* de corporibus sublunaribus, quia hæc sensibus sunt propiora quàm cœlestia: sed secundum quid quatenus illa faciliore referuntur ad notificandum aliud igno-

ignotum: & in his unum vel est necessariò prius cognoscendum, quia alterius perfecta cognitio absque hoc anticipato haberi nequit unde nascitur ordo *naturalis*, hinc primò ordiendum est ab universalibus ad singularia, *l. 1. Ph. cap. 1.* à causis ad effecta. Vel unum altero ita est notius ut unum non necessariò præexigat prius tractari, (hinc inter species ejusdem generis est ordo *arbitrarius*) sed tamen utile sit ad alius feliciorum notitiam capessendam: hoc fine egit Arist. prius de visu quàm tactu. Proinde ordo non necessariò incipit à dignioribus nec enim primò agit de homine *Physicus*, de syllogismo *Logicus*, de justitia *Ethicus*, 2. à prioribus tempore, quamvis enim *Metaphysica* sit ultima inventio, *l. 1. Metaph. c. 1.* tantùm tamen abest, ut cognitione sit postrema, ut potius omnibus aliis sciètiis sit prænosceda, excipe hinc methodum *Chronologicam* & *historicam*. 3. à prioribus natura, nam prius egit de visu quàm tactu Aristoteles: quamvis ordo naturæ & doctrinæ sæpè coincidant, id est ex eventu accidentario. His positis in rei veritate unicus tantùm ordo est (neque videtur præter necessitatem multiplicandus esse.) Omnis scilicet ordo incipit à notioribus, iisq; generalioribus vel prædicatione, vel causalitate. Neque est necessum ponere in *Ethica* novam methodum; hæc enim incipit à beatitudine, non tanquam effectu, sed tanquam causa finali notiori moyenti hominem ad eliciendos actus virtuosos:

tuosos: At finis est prior mediis, quia horum est mensura, mensura verò cognitione prior est mensurato, l. 10. *Metaph. c. 10.*

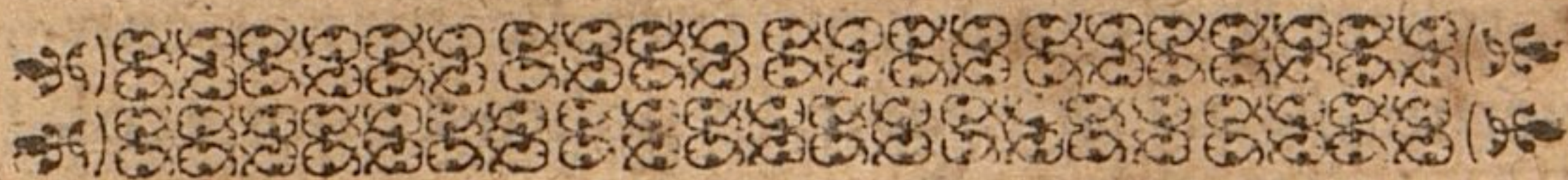
Objicis, Ars imitatur naturam sive modus cognoscendi sequitur modum essendi, scientiæ mensurantur à rebus: Ergò prout res naturaliter incipit, ita etiam tractari debet. *Resp.* 1. Ars imitatur naturam (non tamen rerum, sed) intellectus, ad cujus capacitatem sed debere applicare. 2. Modus cognoscendi sequitur modum essendi, non secundum esse reale se secundum esse objectivum, & cognoscibile, aliàs non posset intellectus rem modo confuse, modo distinctè cognoscere. 3. Scientia mensuratur à re scita quoad veritatem, non tamen illicd, quoad modum & ordinem cognoscendi.

CANON XXVII.

Τὸ ἀτάκτως ἔδειν ἐστὶν ἕτερον, ἢ τὸ ἀλόγιστον, l. 3. de *cael. c. 2. t. 24. Confer Probl. sect. 19. q. 38. Scal. exerc. 277. f. 5. & 303. 6. & alibi.*

In ἀμεθοδίας igitur vitium, ne quis cadat, potissimum caveat, 1. ne heterogenea (excepto brevi diexodo) & parerga l. 1. *Eth. c. 7.* misceantur homogeneis. 2. ne quid desit aut superfit. 3. ne ταυτολόγως cramben bis coactum apponat, ad quem lapsus proclives sunt illi, qui generalia non premittunt specialibus, quod tamen sollicitè inculcat Philosophorum, vel ob solum ordinis studium, princeps, l. 1. de *part. an. c. 4. l. 2. de gen.*

gen. & cor. c. 9. t. 51. l. 1. Ph. cap. 1. & l. 3. Ph. t. 2. l. 3.
de cæl. cap. 3. t. 30. & lib. 2. Ethic. cap. 7.

SYLLOGAE SEXTA, CONTI-
NENS CANONES TOPICOS
precipuos.

De prædicatis Topicis, & quæ ad
hæc referuntur.

CANON I.

Γένυ sunt ἀδιαίρετα, l. 4. Metaph. c. 3. t. 4. Hinc
genus est totum in specie quavis.

Imitatur genus animam rationalem, de quâ
dicunt Physici, quod sit tota, in toto, & tota in
quavis parte (secundum essentiam non exten-
sionem) sic genus est totum in quavis specie
quoad essentiam, adeò, ut animalis natura servan-
da sit in hominem post diem pantocriticum,
quamvis bestię non amplius supersint. Igitur
non necesse est generi supponi actu plures spe-
cies, modò multiplicatio non repugnet, quod
est in sapientiâ, cui repugnat multiplicari in
multis speciebus, de quo videatur Clar. Scheibl.
l. 1. Met. c. 1. si tamen generis *extensionem ampli-*
tudinem & potestatem respicias, secus se res ha-
bet: sic enim ad minimum duas differentias op-
positas includit; At impossibile est duas diffe-

G 5

ren-

rentias oppositas in eadem specie salvari. Συλλή-
 Εδω Genus est in quavis specie totum, sed non
 totaliter & adæquatè, quia prædicatur non con-
 versim, *lib. 1. Topic. cap. 5.* Ex posito Canone col-
 ligo demonstrationem ab effectu, non esse spe-
 ciem demonstrationis ab Aristotele definitæ,
 quia in eam non cadunt omnes illæ conditio-
 nes, quæ ibi recensentur. *Objicis* genus esse par-
 tem speciei, *l. 4. Metaph. c. 25.* Ergò non totum.
Resp. Genus est totum universale, & pars essen-
 tialis Metaphysica: totum est in divisione, ut
 confusum: pars in definitione, ut contractum.
 Sic lapis in domo est pars, qui extra compo-
 sitionem totum quid est. Et accuratius loquēdo,
 in ipsâ definitione genus est totum speciei, sed
 non respectu speciei: In simili, definitio est tota
 species, sed non est tota respectu speciei, aliàs
 species esset pars definitionis.

CANON II.

Ἐπίσης κατηγορεῖται τὸ γένος τῶν εἰδῶν, *Isag. c. 9.*
 Hinc *juxta Simpl.* est ἀπαρέλληλον ἢ κενὸν ὁλο-
 κλήως.

Verus est Canon de genere univoco. (Unde
 species ejusdem generis sunt *simul*, non necessa-
 riò tempore, sed naturâ, & quidè *positivè*, adeò,
 ut perperam, *Timpl. lib. 1. Met. cap. 2.* Intelligibi-
 lis species faciat nihil & aliquid, quæ sibi contra-
 dictoriè opponuntur.) Nam homonymum dici-
 tur, quod ὁμῶς simul plura significat, non ἵως,
 unde

unde Latina vox (æquivocum) minus est com-
moda crisi Scaligerianâ lib. 4. de caus. LL. Aliàs
vicinius accedunt ad naturam univocorum ana-
loga πινὰ ὁμοιότητα ἔχοντα, lib. 7. Ph. tit. 32. quæ ab
Aristot. analogα πρὸς ἐν dicuntur, lib. 3. Metaph.
cap. 2. t. 2. & lib. 6. Metaph. cap. 4. tit. 15. ab aliis
analogα attributionis (non extrinsecæ, sicut sa-
nitas attribuitur homini δεικτικῶς, Medicinæ πο-
σηλικῶς, cibo φυλακτικῶς, urinæ σημαντικῶς, sed) in-
trinsecæ. Hæc, inquam, univoca dici possunt,
juxta definitionem univocorum Aristotelicam
in categ. non Scaligerianam, quâ univocum spe-
ciebus suis se æquè dispertit, l. 4. de caus. LL. c. 9.
& exerc. 299. sect. 2.

SYLLOGAE SEXTAE, CANO-
NUM TOPICORVM
DIATRIBE X.

Pres. M. Iohanne Conrado Dannhawero, Sc.
Resp. Stephano Clotz, Lippia-Westphalo.

CANON III.

Genus non debet esse accidentale suæ speciei.
Scilicet respectu suæ speciei, nam exempli
gratia: Color est accidens, sed non respectu
suæ speciei. Hinc album non potest esse
genus nivis, l. 4. Top. c. 6.

* *
* *

CANON

CANON IV.

Species non miscentur: si enim miscerentur fieret, ut essentia intenderentur ac remitterentur, Scal. exerc. 268. s. 1.

Ubi notandum species misceri sapè quoad materiam, non quoad formam, exempli gratia, in Physicis ex materiis quatuor elementorum junctis, quibus supervenit nova forma mixti, destructis formis elementaribus fit nova species mixti. Ex materiâ seminis Equini & Asini junctis, quibus advenit nova forma Muli fit Mulus. In politicis ex materiali, Duce nimirum Venetiano & *Aeïsuis* illius urbis fit forma Reipubl. mixta: repetatur *Syll. 2. Canon. 2. de numero.*

CANON V.

Species sunt veluti numeri, lib. 8. Metaph. cap. 3. tit. 10.

Ut enim 1. numerus ab unitate incipit, & est potestate divisibilis in infinitum. Sic species ab unâ radice (Deo) omnes pendent, & sunt syncategorematicè & successivè divinitùs multiplicabiles in infinitum. 2. Ut numeri intendi non possunt, & salvâ sua essentia mutari quoad essentialia, sic & species: quamvis Deus possit melius (non adverbialiter, sed nominaliter) facere, quàm quod fecit quoad *βελτίω* (iv) accidentalem, de quo Scalig. *exerc. 249. sect. 3. & 5.* Unde apparet, quæ specie Logica (nam de Physica & accidentali, de qua loquitur Philosophus *libr. 1. Meteor.*

Meteor. cap. 1. teste Zabari. l. 2. de qual. elem. c. 6. Confer Perer. lib. 13. c. 9. quest. 6. & Fr. Murciam l. 4. Ph. disp. 1. quest. 4. & l. 6. Ph. c. ult. sermo nunc non est) differunt, ea oportere differre essentialiter: hinc mas & foemina non sunt species animalis, lib. 10. Metaph. cap. 12. t. 25. & 16. cap. 3. vocantur animalis ἰδιὸς πᾶσι. Nam ut binarius (talis manens) nequit mutari in ternarium, sic una species non potest mutari in aliam. At testatur Plin. lib. 7. cap. 4. Foeminam in virum mutatam nomine Arescucam, & uxorem deinde duxisse. Confer Gell. lib. 9. cap. 4. Idipsum factum in gallinis asserit, August. lib. 3. de Civ. Dei. cap. 31. adde Zanard. de homine, quest. 59. Qui foeminas monstra esse credunt, eos refutatos, vide à Keckerm. in syst. Ph. p. 579.

CANON VI.

Species est perfectior genere, l. Categ. c. de substant.

1. Quia ἕγγιον propius singulari, & proinde esse habet magis distinctum. 2. ἤνωτερον. 3. Μᾶλλον ἐποκείμενον. 4. Quia obtinet gradum naturæ perfectiorem, ut homo præter animalitatem habet & rationalitatem: quod tamen locum tantum habet, quando differentia est principium nobilioris operationis in specie: nam in animalibus imperfectis reptilibus, exempli gratia, ex conceptu animalis nobiliores operationes oriuntur, quàm ex conceptibus differentialibus, vide Murc. disp. 1. de spec. q. 4.

CANON

Ἰδιον ἄλλου εἶναι ἴδιον ἀδύνατον, Isag. cap. 15. lib. 1.
Top. c. 4. Unde τὰ ἴδια ἀλλήλοις ἐπέται, sive reci-
procantur, l. 1. post. c. 3. t. 25.

Loquitur Canon 1. non de proprio πρὸς ἑπι-
ρον, quo pacto ἀθανασία dicitur propria Dei, l. 5.
Topic. cap. 1. quo etiam modo Theologis edere,
dormire, &c. dicuntur propriae humanæ natu-
ræ: sed pro proprio καθ' αὐτὸ. 2. De proprio pro-
priè sumpto. Nam sæpè rerum affinitas plebejos
decipit animos: sapientum iudicia erigit ad for-
marum internoscendas varietates, Scal. exer. 202.
sect. 1. hinc in homine, ait ibidem, est larratus, gā-
nitus, ululatus, dum ea vel joco, vel diversis
actus affectibus imitatur. Et Simia, inquit Da-
mascen. c. 15. dial. non ridet τῆ καρδίᾳ sed χήματι
cum sit μιμητικὸν ζῶον. 3. Loquitur de subiecto
primo: nam alioquin sine μετεκβάσει, aut διπλάσει
proprium potest communicari intransitivè ta-
men, subiecto secundario, sed συνδυασμῶ. Verè
enim 1. Vita (actus primi, nam corpus verè et-
iam vivum est in λειποθυμίᾳ, & somno, ubi actus
secundus vitæ inhibetur) corpori communica-
tur; secus nulla relinqueretur differentia inter
corpus vivum & mortuum. Cave hîc vel poten-
tiæ vitalis δεκτικὸν πρῶτον statuere corpus, cum
simplicitati animæ non obstet, animam per se
vitalem esse: vel vitam duplicare, homine nam-
que moriente, exit vita à corpore, non extingui-
tur, quemadmodum lumen exit è cœnaculo.

2. Verè

2. Verè communicatur ferro candenti calor & φυσικῶ λόγῳ, sed κεκτημένως, Damascen. l. 3. c. 17. Confer Aristot. lib. 2. de part. anim. cap. 2. Nam quando ignis intra poros ferri recipitur (qui in ferro esse ostenduntur, 1. Ex contusione, qua ferri partes magis comprimuntur. 2. Fractiōne, qua pustularum apparet. 3. Sono, qui index inclusi est aëris. 4. Rapidiori ustione, nam illa pororum laxitas facit, ut ferrum citius ignescat, vide Scalig. exerc. 16. sect. 1.) Cave sentire, lucem aut calorē in ferro diversum ab igne immeante produci. Nam communicatio ignis est formalis, qua suamet Entitatem dat ferro, quemadmodum albedo parieti; non effectiva, qua producit entitatem à se diversam; dicitur hoc ipsum experientia, qua videmus in ferro extincto igne substantialiter nihil mutatum esse. 3. Verè forma se communicant materiæ in specie anima corpori, quæro enim, hæc prædicatio, oculus hominis est visivus, sitné tropica an propria? Assumes prius, nihil discrepabit ab oculo cadaverico, qui ὁμωνύμως talis est, legatur l. 2. de an. c. 1. t. 9. l. 1. de gen. an. cap. 19. lib. 7. *Metaph. cap. 10.* si propriam mavis, tunc ejus fundamentum aut est unitas, aut unio, per ea quæ suprà in *syll. 1. Can. 4.* monui, non illud, quia sic oculus per essentiam erit visivus, quod absurdum, Ergo vis visiva unita est oculo, Ergo & communicata, nam hæc immediatè se consequuntur.

OBJE

OBJECTIONES PRÆCIPUÆ.

I. Aut communicantur propria omnia aut nulla, non illud, quia corpori hominis nō communicatur spiritualitas. Ergo hoc. 2. Proprium desinet esse proprium, & fiet commune, nam *κινότης ἐστὶ ταυτότης ἐν πλείοσιν*, *Scal. l. 1. de plant.* 3. Accidens idem nequit esse in duobus subjectis, neq; *successivè*, quia non potest migrare de subjecto in subjectum: Ratio, quia accidens est actus, at determinatum hunc esse oportet: neque *simul*, cum enim idem non possit esse in pluribus locis, quī possit in pluribus recipi subjectis, à quibus accidentia pendent intimus? At læditur hoc axioma in communicatione. *Resp.* 1. Peccatur primū Logicè, nam oppositio contraria potest habere medium, quo disjunctum suppleo, assumendo hanc propositionem. Aut *quædam* propria communicantur, ita scilicet. 1. quorum subjectum secundarium est *δεκτικόν*, quale non est corpus (materiale) respectu spiritualitatis, ubi tamen mediata *μεσότης* uti licet, corpus dicam animatum anima spirituali, ferrum esse calidum calore levi, Confer *Sylog. l. 1. Can. II. 2.* Quantum pertinet ad finem unionis, anima enim est unita corpori, ut id expediret, quod ipsa seipsa sola non posset: hinc intellectio, quam inorganicè seipsa expedit anima, de quo vide *Jandun. lib. 3. de an. quest. 8.* non denominat corpus. Et quia in altera vita hominis finis erit fruisi bonis spiritualibus, propterea
eius

eius corpus *πυρμαχρον* dicitur 1. *Corinth.* 15. 45. quo tamen nomine in hoc statu nondum insignitur. II. Multa in abstracto sunt opposita, quæ in concreto fiunt connexa, non igitur ita prorsus est absonum proprium fieri commune, etsi *γνωότης* & *ιδιότης* differant. Deinde aliud est communicatum, aliud commune, hoc enim *æqualiter* (non ratione graduum, sed subjecti) convenit subjecto: illud minimè, manet enim differentia inter subjectum primum & secundarium: sic in communicatione *κατὰ μέγεξιν* exempli gratia, mobilitas competit corpori, & corporis speciebus, sed illi *πρωτως*, his *δευτερωσ*: pariter proprium soli competit *speciei*, commune tamen est individuis, quia est universale. Tertium argumentum facit *εἰδὲν πρὸς ἐπὶ*, respicimus enim & ipsi *μετέκτασιν*, defendimus tamen *μετάδοσιν*. Deinde unum accidens nequit esse in pluribus subjectis *adequatis*, nam in inadæquatis potest, exempli gratia, fides in intellectu, & voluntate. (Nullius æstimii hîc est Chimærica opinio Bellar. *lib. 1. de justific. cap. 6.*) & secundum Fr. Murciam *lib. 6. Phys. disp. 1. q. 3.* Idem accidens potest esse in pluribus subjectis, etsi non inhæisionis, tamen adhæisionis. In præsentia igitur subjectum adequatum proprii communicati est totum unitum: principale id, cujus est proprietas primò.

✠(**)✠

H

CANON

CANON VIII.

Proprium inest παντι εν αει, dicitur enim ιδιον, quasi αιδιον, Scalig. l. 2. de plant. Unde & τα προια sunt αχωριστα, l. 1. Ph. c. 4. t. 39.

Notatur hinc universalitas & subjecti & temporis. Notabis 1. sermonem esse de propriis ipsis, (quæ certo & inevitabili partu naturæ proveniunt, Coll. Conimb. l. 1. de gen. & corr. c. 4. q. 6. art. 1. ut hinc proprium vocetur foetus conjugii inter genus & speciẽ initi, in Isag. c. 4. q. 1. art. 2.) non de priorum actibus, qui separabiles, videantur exẽpla, lib. 8. Ph. c. 1. t. 12. l. 3. de an. c. 2. tit. 138. Illustre exemplum est in gravitate, quæ non gravitat in suo loco, l. 1. de coel. cap. 9. t. 100. hinc aquæ fluenti submersus auctor, ab eâ non deprimitur, & si quis pedem figat sub terrâ humectatâ, non sentit per pondus luteæ terræ, quod si levet pedem, tum propendet terra ad centrum: Sic si terra perfordiatur usq; ad Antipodes, lapis per foramen projectus, non ferretur, nisi ad meditullium terræ, juxta Mendoz. disp. 3. Phys. s. 5. s. 42.

2. Cave hinc γεωμετρεĩν potentiam divinam, ac si rei repugnaret tollere à subjecto proprium, ostenditur enim 1. possibilitas, hoc argumento, *quæ natura*, (in unitis, ne quis sophisticetur de attributis divinis) *potest intentionaliter: illa Deus potest realiter*. Ratio, quia ille, ut sublimior causa est, ita sublimiùs quoque agit, sed propria se-
parare

parare natura potest intencionaliter, potest namque humana essentia salva cogitari citra proprietatem: fatetur Scalig. *exerc. 5. sect. 6.* proprium tamen (natura) non possit esse à re definita, abesse tamen posse à definitione. Ergò hoc ipsum potest Deus realiter. 2. Quæ realiter diversa sunt, illa sunt separabilia, separabilitas enim fundamentum est realis distinctionis. At proprium & ejus subjectum, &c. Ergò sunt separabilia, at omni potentia vel naturali, vel obedientiali respondet potentia activa saltem divina. 3. à posteriori res est in propatulo, 1. exemplo frigiditatis, quæ revera separatur ab aquâ, etsi non in totum, in tantum tamen, quantum satis est ad convincendum, non adeò esse absurdam priorum separationem à naturæ creatore, per suspensionem influxus cõservativi, actuari posse. 2. Exemplo imaginis divinæ, quæ sublata fuit à protoplasto. 3. Exemplo *ἀνθρωπὸς σαίλωσ*, quæ revera sublata à Christi humanitate, compensata tamen est nobilioribus *ἐξοχαῖς*. *Objicis*, sic nihil distingui proprium ab accidenti communi, de cujus ratione est esse separabile. *Resp.* differunt, etsi non in τῷ εἶ, tamen in τῷ ὅτι εἶ sive in modo, nam 1. proprium divinitus tantum est separabile, accidens etiam naturaliter. 2. Illo separato maneret tamen radicale fundamentum productivum talis passionis, sive subjectum *necessaria* competentia, etsi non actualis inhaerentia: hic manet subjectum *πυχόντως* à tali accidenti

perfectibile. 2. Essentia potest cogitari sine passione, non tamen sine opposito: At in accidenti δύναται ἄπινθηθῆναι ἢ κ' ἔχει λόγος, *Isag. c. 5.* Deniq; Aristoteli naturæ tibicini objicio se ipsum, *l. 1. de gen. & cor. c. 3. t. 12.* ubi asserit, τὰ πάντα χωρεῖσσι τῶν ἔσσιων.

CANON IX.

Accidens est quod potest adesse & abesse citra subjecti interitum, Isag. c. 5.

Accipienda hæc definitio est secundè intentionaliter, ut adesse idem sit, quod affirmare, abesse negare. Ratio 1. quia accidens est vox concreta, unde involvit notionem secundam, quemadmodum in simili genus est concretum ex naturâ substratâ & genereitate, quæ est notio secunda. 2. Accidentia rationis, ut denominatio generis speciei, &c. quæ ut realiter non adsunt, sic etiam abesse realiter subjecto non possunt. 3. Pertinerent huc accidentia abstracta & prædicamentalia, ut Albedo, quæ abesse & adesse potest subjecto. At magna differentia est inter accidens prædicabile hujus loci, & prædicamentale, 1. quoad modum prædicandi, qui ibi est paronymus, ut lac est album: hic univocus, ut albedo est color. 2. Illi reliqua prædicabilia, hoc substantiæ opponitur. 3. Illud in prædicamentis potest esse substantia, ut quando niveum de recto, ligneum de mensâ, aureum de annulo, animatum de corpore prædicatur, hoc in prædicabili-

bilibus sæpè nō est accidens, ut albedo quæ species est nō accidens. Objicis 1. Accidens definitur, quomodo & dividitur, sed dividitur in separabile & inseparabile & inseparabile realiter. Ergo 2. negatio pertinet ad secundam mentis operationem. Ergò abesse hīc non potest idem esse quod negare. 3. Hęc definitio etiam competeret proprio, si enim ab homine separaretur risibilitas divinitus, rectè posset dici, homo non est risibilis: Unde risibilitas posset de homine & affirmari & negari. *Resp.* 1. Dispar est ratio definitionis & divisionis, definitur namq; accidens, prout involvit secundam notionem; dividitur autē secundum naturam substratam: simile quid usu venit in definitione & divisione generis. 2. Abesse hīc non est idem, quod negare simpliciter, sed affirmare oppositū qualitatis. Sensus igitur descriptionis hujus clarior hic est; Accidens est, quod ita affirmatur de subjecto, ut etiam illius oppositum possit de eodem affirmari salvā ejus essentiā, quomodo album & nigrum affirmari de homine possunt. Unde expirat etiam vis tertii argumenti, proprium quidem potest negari de subjecto, non tamen affirmari cōtraria qualitas de subjecto, neq; enim separatio proprii futura esset positiva, quā juxta poneretur qualitas cōtraria. *Objicis.* Homo moritur, homo est existens: non possunt homini adesse vel abesse citra subjecti corruptionem. *Resp.* Si subjectū (*Homo*) sumitur secundū esse possibile, sic illæ propositiones

nes sunt accidentales, quia accidentale est homini existere & mori: si verò sumitur sub esse actuali, tunc hæc propositio, *Homo est existens*, est essentialis: hæc verò *homo moritur* accidentalis: quia (*moritur*) non significat hominem non esse, sed esse morti valdè propinquum, quod potest adesse & abesse, quia multi agonizantes sæpè eluctantur è lethali periculo. Alia pluscula de accidenti dicenda reservo in *Metaphysicam*.

CANON X.

Accidentis non potest esse accidens, lib. 4. *Met.* t. 13. l. 1. post. c. 18.

Εἰ μὴν ἀμφοῦ συμβέβηκε ταυτῶ, hinc habitus immediate recipiuntur in potentiis, ubi idem est subjectum inhæſionis & perfectionis: & relationes in suis fundamentis. 2. Accidentis non est accidens subjective, in quo ultimò fundetur, ejus tamen est accidens objective, ut visus color, & effective, ut ἐνεργεῖαι liberæ prodeuntes à voluntate.

CANON XI.

Omne accidens est in subjecto fini suo proportionato, Suarez. disp. 44. s. 1. n. 9.

Secus enim frustra esset in tali subjecto. Hinc errant, qui Logicæ subjectum dicunt esse liberum, nam hic non est subjectum fini Logico (syllogizationi) proportionatum, si enim liber 10. annis jaceret in mensa, nunquam fabricaret syllogismum.

EX

EX LOCO TOTIUS ET PARTIUM.

CANON XII.

Totum est majus sua parte.

Loquitur Canon I. de partibus seorsim acceptis, nam totum non est majus suis partibus sumptis simul, cum quibus realiter idem est: hinc τὸ ἀπείρῳ εἶναι, ἢ ἀπείρῳ τ' αὐτὸ, l. 3. Ph. c. 5. t. 37. Confer Scal. exer. 17. Zab. l. 2. de Meth. c. 7. Perer. l. 7. Phil. nat. c. 19. (Nam quando Arist. dicit l. 7. Met. c. 17. non idem esse $\beta\alpha$ & β ἢ α , id accipio de partibus, citra unionem consideratis.) Obj. continens est majus contento, totum continet partes simul sumptas. Ergo est majus. Resp. illud proverbium verum est de capacitate crassa & physica non de subtili, quae & locus continet locatum, & eita-
 men adaequatur, l. 4. Ph. c. 4. t. 33 vide Scal. exerc. 5. f. 3. 2. Loquitur de toto integrali non essentiali, hoc enim non est majus sua parte, neque nequus est major corpore suo aut anima, licet major videri possit quantitate perfectionis, quo modo totum & perfectum sunt synonyma, l. 3. Ph. c. 6. t. 64. l. 1. de cœl. t. 3. Scal. ex. ult. 3. Rectam oportet instituere comparisonem, nam quod Joh. 6. 13. ex quinque panibus (toto) residui manserunt 12. cophini fragmentorum, ibi panes φύσις, & in se considerati non debent confundi cum panibus miraculose auctis. Objicis tritum illud. Dimidium plus toto. Resp. Vel termini hic sumendi sunt Ethicè, ut dimidium notet mediocritatem, τὸ Totum excessum, ut sensus hic sit μέτρον ἐστὶ ἐν

πᾶσιν ἀέριον, ut habet Poëta. Vel πᾶ plus non est quantitatis, sed expedientiæ signum. Dimidium igitur sæpè est plus, id est, utilius toto, sic in Medicinâ hellebori semidrachma prodest, integra drachma nocet.

CANON XIII.

Pars est prior toto.

Intellige 1. partem in esse absoluto, nam in *ἅμα* pars & totum sunt simul; sic malè loquitur, qui asserit, cœlū (totum) prius fuisse stellis (partibus) cœlum quidē prius fuit, sed non prius totū. 2. Non loquitur de toto universalis, cujus partes (species) sunt posteriores. 3. Non de prioritate dignitatis, nam sic (totū tanquam) *τέλειον πᾶν* πᾶν ἔσται ἀτελῆς, l. 8. Ph. c. 9. t. 73. cum alioquin *φύσις πάντων φαύλα ποιῆι*, Probl. s. 10. q. 44. Conf. l. 8. Ph. c. 7. t. 58. Ob. Pilos, dentes, cornua adnasci demūm animalibus, idq; singulari naturæ consilio, Scal. ex. 6. s. 15. Ergo partes sunt posteriores toto. Resp. Difficultatem non fugit, qui Canonem accipit de partibus principalibus: Dico igitur dentem non esse animalis partem simpliciter, sed animalis dentati, quo dens non est posterior.

CANON XIV.

Quicquid tribuitur parti, tribuitur & toti. Et contra.

Loquitur Canon de natura substrata, non de iis, quæ ad formalem rationem partis spectant, hinc malè inferes, anima est pars hominis. Ergo homo est pars hominis. 2. Non vult se explicari de

de toto universalis, nam de homine omni rectè dico, quod sit risibilis, quod tamen perperam de omni animali enunciabis. 3. Non valet in iis, quæ sunt destructiva partis, nulla igitur est sequela: Manus est amputata ab homine. Ergo homo est amputatus à seipso. 4. Intellige sæpè partis propria tribui toti, sed cum *περὸ δὴ καὶ λευκῆς*, ut Æthyops est albus, sed secundum dentes.

Vicissim 1. Quicquid tribuitur toti, exempli gratia hominis id etiã vendicatur partibus: nam secus toti homini, tribuitur mortalitas, non tamen toti hominis: sic de totâ propositione dicitur, quod sit oratio, non tamen de toto propositionis. 2. Valet Canon simpliciter in toto universalis, de quo *sup. syllog. 1. Can. 12.* Deinde in toto essentiali, quicquid tribuitur toti perfectionis, id singulis quoq; dicitur de partibus, secus propria alterius partis (quæ est *ὡς δύναμις*) communicata toti, non possunt tribui illi parti, quæ est *ὡς σύνπλέχεια*: non enim ignis dicitur ferratus, quemadmodum ferrum denominatur ignitum. 3. In toto integrali heterogeneo, non idem prædicatum de toto & parte potest verificari, non enim sequitur homo videt. Ergò etiam pes. In homogeneo sive similari (cujus partes sunt toti *συνώνυμα*, l. 1. de gen. & cor. c. 1. t. 1. tum, si nomina illa notant essentiam simpliciter: si verò importat aggregationem partium, aut officium, aut usum totius & per consequens certam figuram aptam ad talem usum, sic variat nomen: nam quamvis,

H 5 vena,

vena, juxta Galen. l. 2. de elem. c. 1. & de diff. morb. c. 3. sit totum simile, tamen propter officium, quo vas est vehendo sanguini destinatum, non potest quælibet pars venæ vena dici, sic *fistula* non notat lignum simpliciter, sed instrumentum Musicum, nec *Mare* aquam simpliciter, sed vastum aquarum confluxum: Par de his judicium esto.) In simili igitur toto quicquid de ipso dicitur essentialiter, id etiam de partibus, non pariter quicquid contingenter, exempli gratia, de toto aëre verum est, quod sit calidus, falleris, si assumas de olympica sive media regione: de tota aqua dicitur, quod contineat navim, cave idem affirmare de parte quavis.

CANON XV.

Positis partibus omnibus ponitur totum: & sublato toto tolluntur omnes partes: & sublata parte tollitur totum.

Scilicet 1. secundum esse *αεληνόν*: secus positus (lapidibus, lignis) non tamen ponitur illicò domus: & sublata domo non tamen desinunt lapides esse. 2. Positis partibus unitis, ne quis sophisticetur de anima & corpore Christi in triduo mortis. 3. Sublata parte (principali) tollitur totum: potest aliàs tolli pars subjectiva, toto superstitite, ut ut enim cessent hyeme Muscæ & noctu *ἡμερόβια*, manet tamen natura animalis. Potest etiam tolli pars minus principalis, manente toto integrali, non tamen manente eodem integro, quod opponitur mutilo.

EX

EX LOCO COMPARATORUM

Parium & similium.

CANON XVI.

Cōparativus presupponit positivū, l. 2. Top. c. 4.

Non procedit hic Canon negativè, neque enim Zabarella non est Philosophus, si maximè non sit tam subtilis ac Scaliger. 2. Non procedit in prædicatis iis, quibus repugnat *absolutè* in positivo dici: non igitur sequitur, aqua est levior terra ex l. 3. de cæl. t. 9. Ergò aqua est absolutè levis 3. Æstimari quoq; debet hic Canon ex objecti natura, non enim sequitur: Petrus potest audire majorem sonum. Ergò etiam minorem, vide l. 1. de cæl. c. 11. t. 117.

CANON XVII.

Τὰ ζυμβλητὰ δὲ μὴ ἔχειν ἀφορρὰν, μήτε ὁ μήτε ἐν ᾧ, l. 7. Ph. c. 4. t. 29. sive Comparatio debet institui in imâ specie.

Hinc malè dices Apostolum Paulum esse doctiorem Aristotele, cum in diverso genere comparentur, vide simile apud Zab. l. 2. de Met. c. 19. Impingit hîc Bell. quando concludit, hæreticos jure posse occidi, quia jure possunt excommunicari, quia excōmunicatio major pœna est, quàm mors temporalis. Non enim comparationē instituit in eodem genere pœnæ, nam sic, qui in genere pœnæ politicæ meritus est rotam, multò magis meruit fustigationem: at non licet saltum facere ex foro politico in Theologicum. Confer Dn. D. Gerhard. tom. 6. de Magistr. polit. n. 362.

CANON

EX

CANON XVIII.

Canones comparatorum debent intelligi cæteris paribus.

Sic τὸ πολυχρονιώτερον, ἢ βεβαιότερον, αἰρετώτερον, (si scil. quoq; sit αἰρετὸν per se: non igitur sequitur pœna infernalis est æterna. Ergo melior pœna temporali) cæteris paribus. Nam Elephantus est vivacior homine, *l. 4. de gen. an. c. ult.* Cœlum est durabilius corporibus animatis. Neq; tamen sunt digniora, quia cætera non sunt paria. Conf. *Prov. 15. 17. l. 1. Eth. c. 6. & Zab. l. de mist. cap. ult.* Eandem patitur limitationem ex *l. 1. Eth. c. 2.* Bonum quo cõmunius eò esse præstantius, ex quo non persuadebis Zythum esse nobiliorem potum Bromio. Pari modo simplicius esse præstantius composito intelligendum, vide Suarez. *disp. 14. sect. 1. n. 3.* & præcipuè Scalig. *exerc. 140. sect. 1.*

CANON XIX,

Χαλεπώτερον, αἰρετώτερον ἔραδίς, l. 3. Topic. c. 2.
Sive difficilia quæ pulchra. Potest hic Canon sumi. 1. Theoricè, & sic illa saltem difficiliora, quæ excedunt capacitatem intellectus suâ sublimitate, de quibus loquitur Arist. *l. 1. min. Met. c. 1.* non ea, quæ eundem fugiunt sua exiguitate, ut distinguit Scal. *exerc. 359. sect. 12.* sunt pulchriora. 2. Practicè hinc bonum, quo magis arduum & majori labore acquiritur, tãtò habetur charius, propterea etiam minus liberales sunt, qui proprio sudore lautum aliquod congesserunt patrimonium, quàm qui illud aliunde sunt adepti.

CANON

CANON XX.

Propter quod unumquodq; tale, id ipsum magis tale, l. 1. post. anal. c. 2. t. 15.

Valet hic Canon non tantum in causa finali, sed & efficienti (nam *propter* præterquam, quod sit character finis, *Scal. ex. 250. f. 1.* est etiam nota causæ efficientis, imò omnis principii Suarez. *disp. 12. sect. 2. n. 2.*) Probat enim *l. cit.* Philosophus principia esse notiora conclusione, sed principia sunt causæ efficientes.

Objicitur 1. Imperator habet suam dignitatem propter Procures Septemviros. Ergo hi magis habebunt Imperatoriam dignitatem. 2. Filius est homo propter Patrem. Ergo Pater magis est homo. *Resp. 1.* Prædicatum in quo duo comparatur debet utriq; inesse: nam procures postquã Imperatori potestatem contulerunt, eam amplius non habent. *Objicis;* nõ sequitur, paries est albus propter pictorem. Ergo pictor est magis albus, etiam si albedo utrinq; in sit. *Resp.* Non valet in causis per accidens, qualis est pictor albus, respectu albedinis in pariete; quia etiam Æthyops posset dealbare. *II.* Valet tantum in prædicatis susceptivis magis & minus, quale nõ est homo. Confer Dn. D. Hawenreut. p. m. *ad l. a. min. Metaph. cap. 1. t. 4.* & Clariss. Scheibl. *ad hunc Canonem.*

CANON XXI.

A majori ad minus tantum negativè argumentamur, à minori ad majus tantum affirmativè.

Magis & minus hic non sumitur cum Rami-
stis,

stis, à terminis ipsis, sed à majori vel minori probabilitate, hæc n. in syllogismo Topico potissimum est spectanda. Hinc nō sequitur à majori ad minus, Imperator potest urbē munitissimā expugnare. E. etiā idem potest Comes. Et à minori ad majus, nulla est sequela: hic puer non potest portare tantū plumbū. Ergò neq; id vir potest.

CANON XXII.

Finiti ad infinitum nulla est proportio, l. 8. Ph. c. i. t. 15. & l. 2. de cœl. c. i. t. 71.

Nulla est proportio, scil. *συμμετρίας* Mathematicę: nam infiniti mensura nulla, *Scal. ex. 359. f. 3.* Hinc malè concluditur contra unionem personalem in Christo, quæ hyperphysica.

CANON XXIII.

Identitas major præsupponit minorem.

Hinc *ἕνα ἀριθμῶν ἢ εἶδει ἐν*, l. 4. *Met. c. t. 12.*

Objicis 1. Aristot. qui l. 1. *Phys. t. 68.* asserit, privationem non distingui numero à materiâ, distinguere tamen specie. 2. Hic homo & hic Philosophus sunt idem numero, nec tamen sunt idem specie. *Resp.* 1. Aristoteles ibi non loquitur de distinctione individuali; sed hic est sensus, privationem non habere aliquam entitatem numerabilem diversam à materiâ, cū entitas numerabilis propriè debeat esse positiva. *Fr. Murc. disp. Phys. 6. quæst. ult. 2.* Procedit regula in Identitate essentiali, non accidentali.

CANON XXIV.

Similium similis est ratio, l. 2. *Top. c. 4. quatenus scilicet*

scilicet similitudo & respectu sui tertii: aliàs similitudo non infert identitatem, Scal. ex. 307. f. 16.

Canones ex loco notationis & conjugatorum videantur apud Clar. Scheibl. in Topicis accuratè tractati: nolo cramben bis coctam apponere.

EX LOCO CAUSARUM ET
effectorum.

CANON XXV.

Causa est prior effectui, l. 2. post. c. 17.

Loquitur de prioritate nature, quâ in uno instanti temporis dantur multa instantia nature.

Tempore verò & relatione causa in actu posita, l. 2. Ph. c. 3. t. 37. est simul cū effectui, l. 2. post. c. 12. l.

2. Rhet. c. 23. videatur exemplum luminis & umbræ (quæ non est mera privatio, sed exiguum lumen cum in ipsâ umbrâ illuminante, colores videamus) quæ simul sunt cum sole, apud Perer. l.

15. c. 4. ad tert. arg. Procl. Objicis Arist. l. 12. Met. t. 16. asserere formâ esse simul cū formato, causam efficientem verò posse esse priorem. Resp. Discrimen in hoc est, quod formæ repugnet esse priorem formato (quod notabunt ii, qui in productione animi rationalis, distinguunt inter animæ creationem, & ejusdem cum corpore unionem) causa verò efficiens saltem secundum esse absolutum possit prior esse effectui.

Ex hac simultate sequitur *positâ causâ poni causatum in actu secundo*, scilicet quoad causas voluntarias: *in actu primo*, quoad causas naturales, quæ suppositis omnibus ad agendum requisitis

non

non possunt influxū suspendere. Et alter *sublatā causā tolli causatum*. Hinc si in Baptismo tolleretur peccatum originale (non tantū ut non obfit, sed etiam) ut non sit, tollerentur quoq; fructus ejus concupiscentia carnis, rebellio contra spiritum: quod impugnat experientiam. *Objicis* 1. *Φθείρεται ἔχ' ἁμα οἰκία ἢ οἰνοδόμῳ* *Met. c. 2. 2. 3. 2.* Combusta arbore manent poma. *Resp. 1.* Sublatā causā tollitur effectus (*ἐνεργεια* non *ἐνεργημα*.) 2. tolluntur effectus futuri, & qui sunt in fieri, non præteriti, qui sunt in facto esse.

CANON XXVI.

Idem quatenus idem semper facit idem.

Idem scilicet *ὡς αὐτως ἔχον*, ut autem idem planè sit, requiritur 1. ut in ipso nulla sit facta mutatio, alioquin idem sculptor eodem cultello videtur producere formam Paridis & Thersitæ, sed ibi nō est prorsus eadem causa, cū à diversis Idéis determinetur. 2. Oportet idem manere, non tantū secundum se, sed etiam in concausis & instrumentis & objectis, unde facile est judicare, cur Sol liquefaciat butyrū, induret lutum. De motu cordis dilatativo & contractivo videatur Suarez. *disp. 18. f. 7. n. 34.*

CANON XXVII.

Causa cause est etiam causa causati. Et: Qui dat formam, dat etiam consequentia formam.

Valent hi Canones tantū in causā essentialiter subordinatā, ubi à causa superiori res pendet in esse, fieri & operari. Unde non rectè colliges,

liges, generans ignis esse causam levitatis, vel caloris etiam in actu primo comproducti. Nam proprietates unicè & adæquatè pendent à causa proxima, à qua resultât per emanationem: neq; enim ignis est causa ignis producti, & una caloris in tali igne: Ratio sumitur à reductione ad pristinum frigus in aqua, ubi frigus adæquatè à forma aquæ reproducitur, quâ tumvis generante jam dudum abolito. At vis aquæ eadè in productione & reproductione, neutrobiq; exhausta. Vide Suarez. *disp. Met. 18. s. 3. n. 3. & seqq.*

Objicis. Procedere Canonem etiam in non essentialiter subordinatis, exempli gratia, si quis instinctu patris sui prodat patriam, culpa etiam redundat in patrem. *Resp.* Causa accidentaliter subordinata consideratur, vel quoad entitatem absolutam, sic si filius in scio patre prodat patriam, ex hoc Canone non convincetur, Patrem causam fuisse: vel quatenus ipse causa est (moralis) ut altera agat, jubendo, suadendo, agens applicando, sic demùm causatum redit ad primam causam imputativè. Hoc posteriori modo arguitur etiam Diabolus causa primi peccati Adamici.

CANON XXVIII.

Formam à re distinguit.

Accipe Canonem i. de forma essentiali, nam aliàs per dentatum esse, quæ est forma serræ, non distinguitur serra absolutè, à non serra, cum etiam dentatū esse possit lignum: possunt namque & materiâ secunda res à se mutuò distingui.

I

2. De

lata
lere-
ob-
fru-
ontra
objicis
t. c. 2.
esp. 1.
non
sunt

dem
facta
tello
rsite,
iver-
ane-
con-
facile
duret
acti-

Qui
z.
ntia-
pen-
col-
liges,

2. De distinctione differentiali, alioquin res materiales & immateriales etiam distinguuntur, quatenus primò se ipsis diversæ sunt.

CANON XXIX.

Finis non habet mensurã, Perer. l. 8. de caus. c. 2.

Ita sanitas expetitur quanta maxima esse potest. *Objicis.* Eruditionem appeti cum mensurã, appetunt enim sepè studiosi tantum, vel tantum eruditionis, unde nutriri possint. *Resp.* Eruditio in hoc casu non est finis, sed medium, quod appetitur ad sustentationem vitæ: vel ad aliud quid, quantum scilicet se indigere putant ad hoc vel illud munus obeundum.

CANON XXX.

Qui vult finem, vult etiam media ad finem ductentia.

Objicis 1. Deus vult finem, pœnam peccatorum. Ergo etiam ipsa peccata. 2. Ægrotus vult finem (sanitatem) respuit tamen amaram potionem. *Resp.* 1. Negatur peccata esse media pœnæ; hæc enim est finis terminationis, non tamen causalitatis, nemo enim peccat, ut puniatur. 2. Qui vult finem, firmo proposito illum acquirendi, ille etiam vult media: Ratio, quia novit non posse finem sine mediis acquiri. Ægroti autem tales nudo, & simplici actu amant sanitatem, aliàs media non rejicerent.

CANON XXXI.

Omnis actio est propter finem.

Excipe 1. actionem, quæ est ipse finis, ut beatitu-

titu-

titudinem. 2. Quando agens non intendit actionem, ut si quis attentè quid cogirans fricat barbam, aut rodit ungues, vel si quis intendens capere pisces, extrahit ex aquâ aurum. Videatur Perer. lib. 9. cap. 6. Illud etiam observandum venit ex Zabari. ex l. 2. de med. demonstr. cap. 8. quod res naturales aliæ fiant primò ex finis, secundariò ex materiæ necessitate, exempli gratia: Ut homo ambularet, prævidit natura de materiâ, cruribus, pedibus, quorum beneficio iret: & contra, res aliæ fiunt primò ex materiæ, secundariò ex finis necessitate, exempli gratia animalium excrementa necessariò ejiciuntur propter materiæ necessitatem. Unde in cervo ex materiæ necessitate, natura protrudit cornua, quæ primo non faciunt ad ejus tutelam, cui sunt oneri, & quem natura donavit pernicitate ad sui defensionem: neque ita prodiga est ipsa, ut uni animali multa conferat arma, sed singula singulis largitur.

EX LOCO REPUGNANTIUM.

CANON XXXII.

Contrariorum est eadem ratio, lib. 7. Top. cap. 1. & contrariorum est contraria ratio, l. 1. poster. c. 12. t. 99. l. 4. Top. c. 4. & contrariorum sunt contrarii effectus, l. 5. Polit. c. 8.

Contrariorum est eadem ratio 1. In prædicatis communibus, ut quia homo est animal, etiam bestia est animal. 2. Quoad modo argumen-

I 2

tandi,

tandi, eâdem enim ratione colligo albedinem disgregare visum, quâ nigredinem congregare visum ostendo. *Contrariorum est contraria ratio:*
 1. In prædicatis propriis & reciprocis, sic non sequitur, albedo disgregat visum. Ergò & nigredo. 2. Quoad res ipsas in argumentatione, sic calori competit calefacere, frigori frigefacere. *Obiicis.* Vulgare illud ex hoc Canone sequi, Mala opera damnant. Ergò bona opera justificant. *Resp.* Negatur antecedens, sola enim ἀπεία damnat, sed secundum opera mala augetur pœna damnationis.

CANON XXXIII.

Ἐυαιδητότερα τὰ παρ' ἀλλήλα πθέμενα, *lib. 2. de cœl. c. 6. t. 40. l. 3. Rhet. c. 2. l. 5. Eth. c. 1.*

Sensus Canonis non hic est, quasi contrarium, exempli gratia, album, adjuvaret nigrum ad speciem producendam, quomodo enim contrarium unum fieret ab altero? Sed quando potentia visiva attendit uni illorum, nequit perfectè attendere quoque alteri, siquidem, *pluribus intentis minor est ad singula sensus.* Et sic fit, ut contraria inter se posita magis elucescant.

CANON XXXIV.

In contrariis unum tantùm uni opponitur, l. 10. Metaph. c. 4. & l. 1. de cœl. c. 2. t. 10.

Scilicet i. adæquatè, nam aliàs cum vitio opponitur virtus opponitur (etsi non multis, tamen

men

men) multiplici, Scal. exerc. 307. sect. 3. Loquitur Canon de contrariis extremis, hæc enim sunt *ἄλλῃσιν ἄλλῶσιν* l. 4. *Metaph. c. 10. & l. 2. Ethic. c. 7.* sic albedo uni nigredini opponitur, quamvis multi interjaceant colores medii. Confer *lib. 4. de cœl. c. 5. t. 38.*

CANON XXXV.

Quot modis dicitur unum oppositorum, tot & alterum.

Non loquitur Canon de numero sed distinctione & ὁμωνυμία eorundem, vide exemplum *l. 2. de part. anim. c. 2. in fin.*

CANON XXXVI.

Posito uno contrariorum ponitur & alterum, *l. 2. de cœl. cap. 3. t. 18.*

Hic Canon est universalis de relativè oppositis, quæ naturâ sunt simul, non de oppositis contrariè, posset enim divinitus ignis fervari cum suo calore, citra aquam & ejus frigus. 2. Loquitur Canon de positione in mundo, non de positione in subjecto, nam sic τὰ ἐναντία ὅκ ἐνδέχεται συνδυάζεσθαι, *l. 2. de gen. & cor. c. 3. t. 16. l. 3. Metaph. c. 6. t. 27. l. Categ. c. 11. 3.* Loquitur de contrariis propriè dictis, id est, positivis hinc malè inferes ex oppositis his contradictoriis,

Datur summum bonum. Ergo dandum etiam est summum malum, quod est non Ens.

CANON XXXVI.

Privativa particula A non semper notat privationem, sed imbecillitatem sæpè, lib. 4. Metaph. cap. 22.

Hoc pacto ἀτομον dicitur, vel quod omninò dividi nequit, ut τὸ νῦν, punctus, vel quod est δυσμητὸν difficulter divisibile, ut Adamas, *Damascen. cap. II. dial.* Sic & ἀγεωμέτητον, *lib. I. post. cap. II. tit. 89.* ἀδύνατον, *lib. I. de cœl. cap. II. t. III. & ἀπειρον, l. 3. Ph. c. 4. t. 34.*

CANON XXXVIII.

Amplioris ambitus est negatio, quàm privatio, Scalig. exerc. 80. sect. 4.

Nam ἀπόφασις est mera ἀπὸρροία, ἐν σερήσει ὑποκειμένη πρὸς φύσιν γίνεται, καθ' ἧς λέγεται ἡ σέρησις, *lib. 3. Metaph. c. 2. t. 4. & ib. c. 6. t. 27.* Privatio negat in certo subjecto, cum certis conditionibus, quæ sunt quadruplices, *in se, supra se, infra se & circa se*, ut eleganter docet Christ. Matth. *in system. Log. pag. 212.* Hinc piscis non rectè dicitur mutus, ratio, quia ἔξις ἢ σέρησις λέγεται πρὸς τὸ πᾶν, *l. Categ. c. 10. & l. de somn. & vig. c. 1.*

CANON XXXIX.

A privatione ad habitum non datur regressus, l. Categ. cap. 10. Confer lib. 5. Ph. c. 4. t. 36. & l. 2. de gen. & cor. c. 11. t. ult.

Scilicet totali, ubi omnes causæ sunt sublatae, ut in homine mortuo. Secus in aëre reproduciitur lumen, quia Sol (causa) nondum est abolitus.

EX

EX LOCO TESTIMONIORUM.

CANON XL.

Τὸ πρῶτον πρῶτον, l. i. *Metaph. c. 3.*

Ceteris paribus, si utrumq; verum sit, neque falsum vetus præponendum novo vero.

CANON XLI.

Veritas contemplativa pendet ab objectio, Practica verò & Theologica à loquente.

Prius membrum habetur l. θ. *Metaph. c. ult.*

Sic verba rebus non personis æstimanda sunt, Seneca: hinc non faciendum est ex intellectu nostro mancipium alienæ libidinis, *Scalig. exerc. 6. sect. 4.* Scribere præcepta sine rationibus est aliquo modo Tyrānidem exercere *Corn. Mart. lib. 2. de euunc. c. 4.* Nobilis est ingenii, sequi doctrinam communiorem, nisi urgēti fundamento prematur, *Mendoz. disp. 10. sect. 3. §. 23.* Confer nectarea verba Philosophi l. i. *Ethic. c. 6. l. i. de an. c. 2. t. 19. Scal. exerc. 160. f. 3.* In practica veritate multum valent, præsertim apud Jurisconsultos leges Imperatoriæ & responsa prudentum, ubi tamen juxta Eurip.

— — — Λογὸς ἐκ τ' ἀδοξόντων ἰών,
Καὶ τῶν δοκόντων αὐτὸς, ἔταυτὸν ἀθέλει.

CANON XLII.

Artifici in suâ arte credendum est, l. i. *Topic. cap. 8. in fin.*

Hinc Apelles correctionem futoris de calceò
à se

EX

à se pecto libenter recipiebat : sed cum idem sutor etiam de tunica judicare vellet , ipsum abegit : unde natum Proverbium : *Ne sutor ultra crepidam.*

CANON XLIII.

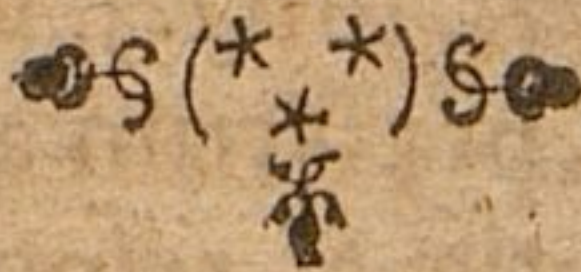
A testimonio non licet argumentari negativè.

Tùm scilicet si negatio preponatur verbo testandi : si verò postponatur , licet. Etiam in testimonio divino (extra articulos fidei) non procedit negativè, e. g. nulla fit mentio Iridis ante diluvium in scriptura. Ergò ante diluvium non fuit.

Plures Canones cum suis limitationibus videantur in Topicis Clariss. Scheibleri accuratè collecti.

*Rex homo-dive tibi cœlesti σύνθερον Patri,
Sit laus palmaris, gloria & omnis honor.*

F I N I S.

Ung IV A 121

ULB Halle 3
003 003 701

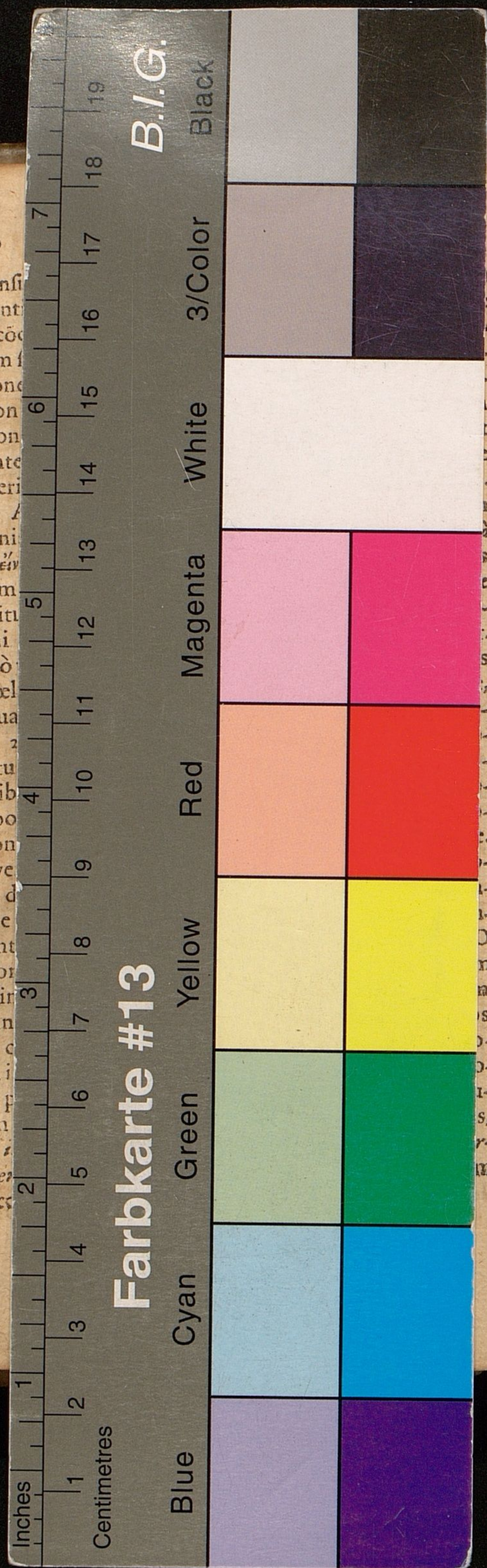
SB

VD 77

2004 SB

DECAS DIATRIBARVM LOGICARVM IN SEX

Syllogas distributa:

IN QUIBUS

CANONES
LOGICI PRÆCIPUAM
HABENTES DIFFICULTATEM POTISSIMUM ex Aristotele dijudicantur, enodantur, resolvuntur;

Ad disputandum antehac proposita privato exercitio.

SVFFRAGANTE VENERANDO
Collegio Philosophico Illustris Marpurgensis
Academia,

à
M. JOHAN-CONRADO
DANNHAWERO, NUNC IN IN-
clyta Argentoratensi Academia Eloquen-
tia Professore.

EDITIO III. CORRECTIOR.

MARPURGI CATTORUM,
Impensis Nicolai Hampelii, Acad. Typogr.

M DC XXXII.